ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 10 maart 2012

INTERVIEW
5
Leukemie
in de tropen

JUBILEUM
10
75 jaar
Rotary Club Curaçao

REPORTAGE
14
Kijkje op
de Megapier

Egbert Vos verlaat voedselbank

'Vrijwilligers bittere noodzaak'

Vanochtend, toen u zich waarschijnlijk nog een keer omdraaide in bed of aan uw eitje met toast begon, stonden ze er al: de ruim dertig vrijwilligers van de voedselbank die elke tweede zaterdag van de maand alle tassen met etenswaren inpakken. Voorzitter Egbert Vos (40) was er vandaag voor de laatste keer bij. Na meer dan tien jaar geeft hij eind deze maand het stokje over aan Mylene Testing. Een goede gelegenheid om eens een kijkje te nemen bij een stichting die zich al meer dan dertig jaar staande weet te houden op het eiland.

Tekst en foto's: Lisette Wellens

Melk, cornedbeef, bonen, suiker, rijst, soep, olie en toiletpapier, zomaar een greep uit één van de zakken die door het magazijn achter botika Santa Rosa verspreid staan en gestaag in de uitgestalde zakken verdwijnen. "Bij het samenstellen van de pakketten proberen we alle voedingsgroepen zo goed mogelijk te vertegenwoordigen", vertelt Vos terwijl hij geroutineerd een blik knakworsten in een tas mikt. "Alleen versproducten kunnen we niet aanbieden. We moeten er namelijk rekening mee houden dat lang niet alle gezinnen die een pakket ontvangen thuis een koelkast hebben."

De vijfentwintig producten in elk pakket zijn ongeveer 60 gulden waard. De etenswaren zijn bedoeld als aanvulling op de dagelijkse boodschappen. "De mensen die een pakket krijgen kunnen hier niet de hele maand van leven. Maar als je een beetje creatief kookt kan je er toch zeker twintig maaltijden mee maken."

Achter de voordeur

De voedselpakketten komen eens per maand terecht bij vierhonderd gezinnen die tot de sociale onderklasse van Curaçao behoren. De ontvangers worden aangebracht via tien verschillende hulpverleningsinstanties zoals de Kinderbescherming, Eeclassering, Ban Bario Bèk, Stichting Mai, Casa Manita, het Wit Gele Kruis en Plataforma Banda'bou.

Lerares Papiamentu Sharlien Mauricia-Martina (50) is sinds zeven jaar verantwoordelijk voor het transport van de pakketten naar de verschillende instanties. "We helpen moeders met vier kinderen, bedlegerige bejaarden en alles daar tussenin. Eén keer per maand brengen we de voedselpakketten naar de verschillende instanties. Zij zorgen dan dat de pakketten op de juiste plaats terecht komen." Dat Martina op deze manier minder zicht heeft op de precieze bestemming van de etenswaren beseft ze heel goed. Maar een andere manier is volgens haar niet haalbaar. "Het zou natuurlijk heel mooi zijn om elk pakket persoonlijk af te leveren, maar alleen al met het zoeken van de weg ben je zo drie kwartier kwijt. De maatschappelijk werkers waar ik contact mee heb komen wekelijks bij de betrokken gezinnen en hierdoor wordt de hulp ook gemakkelijker geaccepteerd. Het is toch lastiger om iets aan te nemen van een vreemde."

Volgens Martina komt dit door de schaamtecultuur die sterk aanwezig is op het eiland. "De buitenwereld heeft vaak geen idee wat er zich achter de voordeur afspeelt. De stap om hulp te zoeken is heel groot. Bovendien bestaat er nog steeds veel onduidelijkheid. Via dehulpverleners horen we weleens dat sommige gezinnen onze voedselpakketten liever niet aannemen omdat ze bang zijn dat ze hun onderstand dan kwijtraken."

Fikse kortingen

De voedselbank valt onder Stichting Hulp aan Curaçao, een instantie die dertig jaar geleden voortkwam uit een idee tijdens een koffie-ochtend. "Er was een aantal vrouwen die bedacht had eten te gaan inzamelen voor ouderen met weinig budget", vertelt Vos. "De stichting werd langzaam aan uitgebreid maar alles gebeurde nog steeds vanuit een woonkamer. Later kwam er een container in de tuin en sinds vijf jaar werken we vanuit het magazijn aan de Santa Rosaweg. Sinds het begin van mijn voorzitterschap in 2001 zijn we van vijfendertig naar vierhonderd pakketten gegaan."

Een mooi resultaat. Helemaal als je bedenkt dat de Curaçaose voedselbank, in tegenstelling tot zijn Nederlandse equivalent, haast geen producten gratis krijgt. "Het gebeurt incidenteel maar producten die over de vervaldatum zijn worden hier meestal toch gewoon verkocht of meegegeven aan het personeel", legt Martina uit. "Wanneer we alleen gratis producten zouden gebruiken leveren we in op het gebied van continuïteit. We kunnen dan niet met zekerheid zeggen dat we altijd structurele hulp bieden. De leveranciers waarbij we inkopen geven ons gelukkig wel fikse kortingen."

Geld genereert de stichting uit een subsidie van de Stichting Antilliaanse Medefinancierings Organisatie (Amfo), uit donaties van particulieren en uit giften van de kerkgemeenschap in Nederland en Curaçao. Het bestuur streeft ernaar om maximaal 5 procent van het budget uit te geven aan 'bedrijfsvoering' zoals de kosten van het magazijn. Van iedere gedoneerde euro of gulden wordt 95 cent in de vorm van een voedselpakket verstrekt.

Niemand krijgt betaald

Maar de voedselbank zou al helemaal niet kunnen voortbestaan zonder zijn vrijwilligers. Er staan ongeveer honderd mensen in het bestand, waarvan vijftien vrijwilligers de vaste kern vormen. "Zij komen sowieso elke tweede zaterdag van de maand helpen en vervullen daarnaast allerlei andere taken zoals het wegbrengen van de voedselpakketten en het ontvangen van de leveranciers", vertelt Vos. "De anderen komen wanneer ze tijd hebben en soms eenmalig. Dat zijn vaak vakantiegangers of stagiaires die inzien dat ons eiland naast zon, zee en strand helaas ook een andere kant heeft."

Hoewel Vos heel blij is met de vrijwilligers die hij heeft, zijn er natuurlijk altijd meer mensen welkom. "Die twee uurtjes per maand helpen al enorm. We beginnen elke tweede zaterdag van de maand om 08.30 uur en veel mensen zien het echt als een prettig begin van hun weekend."

De vrijwilligers die zich inzetten voor de voedselbank hebben totaal verschillende achtergronden maar één ding hebben ze gemeen: niemand krijgt betaald voor het werk dat hij doet. "Het gaat er om echt iets te betekenen voor de samenleving. Het gevoel dat je daarvan krijgt is niet in guldens uit te drukken."

Voorzitter Egbert Vos tijdens de tweede zaterdag van de maand.

Terug naar de zijlijn

Als voorzitter is Vos verantwoordelijk voor het monitoren en coördineren en de projectplanning van de voedselbank. Hij wordt hierbij ondersteund door penningmeester Wim Sonneveld en de algemene bestuursleden Sharlien Mauricia-Martina, Cor Rook en Marcia Illidge.

Na meer dan tien jaar voorzitterschap heeft Vos, die ook als financial controller bij accountantskantoor BDO werkt, besloten te stoppen met zijn werk voor de voedselbank. "Ik ga meer tijd maken voor mijn gezin", legt hij uit. "Ik ben er gemiddeld zeker een uur per dag mee bezig en in de weekenden vaak nog veel langer. De quality time met mijn dochter en vrouw schiet er daardoor vaak bij in." Vos stopt vanaf eind deze maand, maar zal de financiële rapportage voor de subsidieverstrekkers gedurende dit jaar nog blijven verzorgen. "En natuurlijk blijf ik er langs de zijlijn gewoon bij", lacht hij. "Ik kom op de tweede zaterdag van de maand nog gewoon helpen, maar ik wil niet meer de druk voelen om er per se te moeten zijn."

Vos was al ruim twee jaar op zoek naar een vervanger maar het bleek niet gemakkelijk een geschikte kandidaat te vinden. Met de komst van Mylene Testing lijkt het nu toch te zijn gelukt. "De verantwoordelijkheid is groot, dus veel mensen durven niet", meent Vos. "Bovendien is het werk onbetaald en dat vormde voor sommige kandidaten ook een struikelblok. Bovendien is een beetje financiële expertise ook niet weg. Mylene is hoofd van de financiële afdeling van notariskantoor Burgers en Fung-a-Loi. Ik denk dat ze heel geschikt is voor de functie."

Samenwerken nodig

Hoewel Vos zich niet met de verdere koers van de voedselbank wil bezighouden, hoopt hij dat er meer gedaan zal worden aan de samenwerking tussen de verschillende hulpverleningsinstanties. "Er zijn op het eiland tientallen andere instanties die hetzelfde doen als wij. Wanneer we samenwerken kunnen we echt grote stappen nemen. Er bestaat namelijk een potentieel van zeker 10.000 gezinnen die hulp nodig hebben."

Vos probeerde eerder een samenwerking op poten te zetten met het 'schooltassenproject'. Meer dan 2000 kinderen kregen toen een schooltas gevuld met nieuwe schriften, potloden en pennen voor het nieuwe schooljaar. "We deden dat samen met serviceclub Quota en hebben drie jaar lang alles samen geregeld. Helaas stierf die samenwerking uiteindelijk een stille dood."

Vos vindt het lastig dat er vooral tijdens de feestdagen veel ingezameld wordt voor de sociale onderklasse van het eiland terwijl er gedurende de rest van het jaar haast niets wordt gedaan. "Er is een groot aantal initiatieven dat zich vooral op de feestdagen richt. Als zij hun activiteiten meer over het jaar zouden uitsmeren en daarbij rekening zouden houden met de activiteiten van andere instanties, dan kunnen degenen die de hulp nodig hebben veel constanter bereikt worden. Het totaaloverzicht ontbreekt en dat vind ik heel jammer. Hopelijk zal mijn opvolger zich daar hard voor gaan maken."

Meer informatie over de voedselbank is te vinden op: www.voedselbank-Curaçao.org Doneren kan via bankrekeningnummer 170.000 (Girobank) of 396829-04 (MCB), ten name van Stichting Hulp aan Curaçao, Postbus 3438 Willemstad, Curaçao

Sharlien Mauricia Martina stelt een pakket samen.

Resultaat van een ochtend inpakken.

En er is meer...

Stichting Hulp aan Curaçao verstrekt niet alleen voedselpakketten aan de sociale onderklasse maar deelt ook vers fruit uit aan kinderen die naar een (ongesubsidieerde) naschoolse opvang gaan.

Het zogenaamde 'fruitproject' werd in 2005 gestart bij Fundashon Un Man Pa Hubentut in Souax. Inmiddels krijgen ruim 125 kinderen van drie verschillende opvangcentra elke dag een banaan, appel of peer die hier op het eiland gekweekt is.

Initiatiefnemer Marcia Illidge, die ook als algemeen bestuurslid bij de voedselbank werkt, begon met het project toen ze ontdekte dat vruchten voor velen op Curaçao een haast niet te betalen luxe-artikel geworden zijn, terwijl het eten van fruit voor een gebalanceerde voeding absoluut van belang is. Een dagelijkse portie zorgt voor de hoogstnoodzakelijke vitaminen die de ontwikkeling en concentratie van kinderen alleen maar ten goede komen. Met het project wordt tevens geprobeerd om kinderen van jongs af aan te leren vruchten te eten en doordacht met gezonde voeding om te gaan.

VOEDSELBANK Curaçao

ÑAPA 2012
Nr. 10

INHOUD

1
Voedselbank
2
Spotlight
3
Kourou en Curaçao
4
Gezondheid
5
Leukemie in de tropen
6
Culturele agenda
7
Sultans en snoeshanen
8
Varia
9
Eten & drinken
10
75 jaar Rotary Club Curaçao
11
Columns
12
Rubrieken
13
In bedrijf
14
Een kijkje op de Megapier

Colofon

BLADMANAGER
Karin Wooning
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
John Edgard Lotman
Aan deze Ñapa werkten mee:
Misha Bemer
Marius Bremmer
Monique Casimiri
Verele Ghering
Margot Hack
Bob Harms
Erik van Kampen
Lisette Keus
Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
MKB-Advies
Hans van der Straaten
Wim Taks
Marcel Truyens
Hans Vaders
May Voges
Lisette Wellens
Ken Wong
Karin Wooning
Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Carrièrebeurs FRED:

‘Op zoek naar de meest capabele’

“Een persoonlijk contact is voor altijd geldig”, zegt Quincy Santiago. Samen met zijn compagnon, Tristan Every, organiseert hij FRED (Flinx Recruitment Expo Dutch Caribbean), een tweejaarlijkse carrièrebeurs in Nederland in Rotterdam voor professionals die (terug) naar de eilanden willen.

Tristan Every

Quincy Sintiago

Tekst: Lisette Keus

Tijdens hun studies aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam zaten Santiago en Every in het bestuur van ‘Passaat’, de studentenvereniging voor studenten uit de Antillen. In dit kader organiseerden ze een paar keer de Passaat Recruitment Days, een variant op de alom bekende carrièredagen, maar dan voor de Antillen. Ondanks het succes zette de beurs niet door, dus pakten Santiago en Every dit uiteindelijk weer op met hun bedrijf Flinx.

In 2007 startten Santiago en Every Flinx, een online wervings- en selectieplatform. Veel Curaçaose bedrijven postten hun vacatures al online, maar sommige bedrijven hielden deze niet up-to-date. Santiago: “Veel contacten gingen en gaan natuurlijk via internet. Bedrijven en potentiële werknemers vinden elkaar al gemakkelijker dan vroeger. Maar het probleem is dat veel bedrijven hun vacatures niet updaten, dat ten eerste. En daarbij is het persoonlijke contact gewoon belangrijk. Persoonlijk contact is voor altijd geldig. Helemaal op een eiland als Curaçao is een netwerk van essentieel belang, zo gaat dat hier. Als mensen elkaar eerst een keer hebben gezien of gesproken, zoek je elkaar ook weer gemakkelijker op. En daar is een beurs goed voor.”

Dus naast de online recruitment pakten de mannen het idee van de carrièrebeurs weer op. Ook organiseren ze netwerkavonden en matching-evenementen. Eind 2011 organiseerden ze bijvoorbeeld het Aruba Recruitment Event. Volgens de organisatoren een groot succes met alleen al binnen één uur twee nieuwe artsen voor het ziekenhuis.

Santiago: “Het hoofddoel is om Antilliaanse, of in ieder geval mensen die iets met de eilanden hebben, hierheen te halen. Dit zijn natuurlijk ook Nederlanders die op Curaçao of Sint Maarten willen komen werken, maar vooral mensen die hier geboren zijn, (als kind) hier hebben gewoond of familie hier hebben. Dit komt omdat bedrijven het liefst werknemers hebben die van de eilanden komen, die gaan namelijk minder snel weer weg. Dat is het grote probleem op de eilanden, de doorloop. Als je hier geen familie hebt of echt iets met het eiland, gaan mensen altijd weer terug - de meesten dan. Investeren in kennis is daarom een groot risico voor bedrijven. Bedrijven gaan niet eerst een verhuizing betalen en andere kosten als bijvoorbeeld trainingen voor een werknemer die na een jaar bijvoorbeeld weer terug wil.”

Andere voordelen

“Veel Antilliaanse studenten, of in ieder geval studenten van de eilanden, vinden na hun studie een baan in Nederland. Ze hebben een auto, een goed salaris, goede secundaire arbeidsvoorwaarden. Dat is op Curaçao moeilijker te bieden. Maar ik benadruk dan altijd de andere voordelen; het is hier relaxed, warm weer en van velen woont de familie hier. Daarbij is er ruimte voor ontwikkeling en zijn hier mogelijkheden. In Nederland is al zoveel gedaan en moet het volgens bepaalde regels. Hier heb je de mogelijkheid om op te pakken wat we hebben laten liggen”, zegt Santiago.

‘Een persoonlijk contact is voor altijd geldig’.

Veel buitenlandse investeerders hebben ook zo gedacht en denken nog steeds zo. En ook op de meer arbeidsintensieve posities zitten mensen die niet van Curaçao komen. De zittende Curaçaose regering vindt alleen dat zij dit aan banden moet leggen zodat er ruimte op de arbeidsmarkt komt voor ‘Yu di Kòrsou’; de veelbesproken 80/20-regeling.
Santiago: “Wij voelen niet dat bedrijven de pressure voelen van de 80/20-regeling. Dit is dus niet een van de redenen dat ze meedoen met FRED en nu dus al op zoek gaan naar Antilliaanse werknemers. De 80/20-regeling klinkt mooi, maar ligt moeilijk. Je moet voor je bedrijf gewoon op zoek naar de meest capabele. En een van de voordelen van iemand die in Nederland heeft gestudeerd en van hier komt, is dat hij of zij Papiamentu spreekt. Lokaal wordt er overigens ook gerecruiteerd hoor; werknemers springen continu over van positie naar positie. Maar hier heb je het probleem dat het een eiland is, iedereen kent elkaar. Je wilt dus niet dat je baas ziet dat je interesse hebt in een ander bedrijf natuurlijk.”

De beurs

De beurs bestaat uit diverse evenementen op verschillende dagen. Het begint op donderdagavond met een groot diner. Hier kunnen 50 geïnteresseerden dineren met vertegenwoordigers van de bedrijven. Zaterdag zal dan de beurs zelf zijn, met stands, clincis en presentaties van de bedrijven, en een symposium. En dan is zondag de dag van de waarheid; één-op-één kennismaking en de mogelijkheid tot solliciteren.
“Er komen veel grote bedrijven van de eilanden en zowel van Sint Maarten als van Curaçao zal de overheid er zijn. Ook komt bijvoorbeeld de Curaçaose Kustwacht en het Hof van Justitie. Het thema van het symposium is ‘Politiek en remigratie’. Een beladen onderwerp, maar ik denk wel goed te bespreken. Door de politieke sfeer hier denken mensen dat het niet goed gaat, maar dat is niet waar. Bedrijven zijn op de eilanden meer aan het bloeien dan in Nederland. Overigens zal het niet alleen over de Curaçaose politiek gaan, FRED is er namelijk voor meerdere eilanden. Ook onderling kunnen bedrijven dus netwerken. Een netwerk is gewoon belangrijk.”

FRED 17-20 mei in WTC Rotterdam
www.flinx.biz

Foto van de week

De boodschappen. Voor velen een noodzakelijk kwaad dat men niet voor de lol doet. Het klusje komt met een hele waslijst aan vervelende aspecten: het is een gesjouw, de kinderen zeuren aan je hoofd, spullen zijn uitverkocht of je vergeet iets en moet weer terug. Kortom, een vreselijk karwei.
Maar je kunt er ook iets leuks van maken en dat is wat Papa Bjorn en Jack doen. Nog voor ze de deur uitgaan, hebben ze al dikke pret. Zo doe je boodschappen en gaat het nooit vervelen!
De foto werd ingezonden door Linda Perret Gentil-van der Ree.
Heeft u een leuke foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

Kloven

Monique Casimiri

Winterkloven doen zo’n pijn. Ik had er nog nooit van gehoord. Ook nooit last van gehad. Tot een paar jaar geleden. Kleine scheurtjes in het eelt op je vingers en tenen, die maar moeizaam genezen. Die ontstaan in de winter bij vrieskou. En pijn dat ze doen. Op dit moment heb ik er vier, aan beide handen twee. Ik smeer me gek met allerlei crèmes, daaroverheen een pleister, zodat de zalf goed blijft zitten, maar gedurende de dag laten de pleisters los en ‘s avonds voelen de kloven weer als de dag ervoor: pijnlijk.

Dat is toch wel een voordeel als je in de tropen woont. Dan heb je dat niet. Niet van de kou althans. Ik heb gemerkt dat ik ook eeltkloven krijg van het dragen van slippers. In Nederland dan hè. Lekker op de slippers de tuin in en na een paar dagen gruwelijke pijn in de hielen van de eeltkloven. Ook die weer te lijf gaan met zalf en crèmes, nu de voeten gewikkeld in sokken. Wat op zich niet erg is, maar bij 35 graden, zonder airco, naar bed gaan met sokken is vreemd. Zelfs voor een Antilliaan die het altijd koud heeft. Maar het helpt en dat is het belangrijkste.

In mijn herinnering had ik er nooit last van, dus bij het inpakken van mijn spullen deze kerstvakantie had ik er ook geen rekening mee gehouden om deze crèmes mee te nemen. Het is daar geen winter, dus voor mijn handen had ik ze niet nodig. En voor de voeten, ach ja, ik loop veel op slippers, maar ik had er nooit last van, dus waarom nu wel. Daarnaast smeerde ik mijn hele lijf goed in met zonnebrandcrème; ik zou de hielen ook meenemen.

De eerste week ging het goed en toen begon het. Met gebarste hielen naar de botika om iets te vinden wat er tegen hielp. Genoeg. Van 30 tot 8 gulden. Het werkt hetzelfde mevrouw, dus ik zou voor die van 8 gulden gaan. U kunt er ook aloë opsmeren, dat helpt overal tegen. En dat klopt. Ik heb in Nederland wel eens gezegd, ik wil een aloëplant op de verwarming. De enige plek waar de plant het overleeft in dit land. Als ik dan een wondje heb, dan knip ik er een steeltje af en smeer het vocht van de plant erop. Gemakkelijker gezegd dan gedaan. Voordat de plant een beetje aan volume heeft gewonnen, zijn we hier een paar jaar verder. Daarnaast is de lucht denk ik te droog, waardoor hij weinig vocht afgeeft. Dus in plaats van een mooie exotische plant op de vensterbank kijken we nu aan tegen een verdroogd iel plantje met afgeknipte takken. Ik zal er een bordje bovenhangen: verminkt wegens kloofhielen, gaat in het voorjaar naar een sanatorium aan zee, de Atlantische Oceaan om precies te zijn, om aan te sterken, zodat ze volgend jaar weer winterkloven kan behandelen.

Ruimtevaart:

Curaçao en Kourou

Magali heeft wel ergens gehoord over het ruimtevaartproject op Curaçao, maar weet er eigenlijk niets van. Magali is voorlichtster bij het ruimtevaartcentrum van Kourou. Relatief dicht bij ons eiland staat daar de super hightech basis die nu al vele jaren gebruikt wordt om Europese en Russische raketten de ruimte in te schieten.

Vega

Tekst: Hans van der Straaten Foto's: Hans van der Straaten en ESA

Eigenlijk gewoon aan de rand van het tropische oerwoud en daarmee in schril contrast. Voor techneuten zoals ikzelf een prachtige mogelijkheid om tussen de binnenlandavonturen in Suriname even iets heel anders te bekijken. Met groot gemak kan daar een tocht gemaakt worden over de basis waar de lanceerinstallaties voor de drie typen raketten zo'n 25 km uit elkaar liggen.

Bij de rondleiding krijgt vooral de Russische Sojoez-installatie de nodige aandacht. De Sojoez-raketten zijn bedoeld voor de middelzware ladingen die in de ruimte moeten worden gebracht, de Ariane is vooral geschikt om zware satellieten te vervoeren en nu wel zeer recent is aan deze reeks ook de Vega-raket toegevoegd voor de kleine opdrachten. Bij zwaar moeten we denken aan ongeveer 10.000 kg. Dit is uiteraard een fractie van het totale gewicht van de raket.

Evenaar
Bij de rondleiding lijkt alles erop alsof het geheel een louter Frans project is en wordt breed uitgemeten wat de Franse invloed op het geheel is. Dat is ook wel terecht, want ondanks dat de ruimtevaartluchthaven van Kourou een Europees stempel heeft komt het overgrote deel uit Frankrijk. Laatst hebben we allemaal kunnen zien dat de lancering van het nieuwste model, de Vega, aanleiding was om op de Nederlandse televisie vooral te belichten dat het ontstekingsmechanisme voor de drie trappen van de raket in Nederland is geproduceerd.

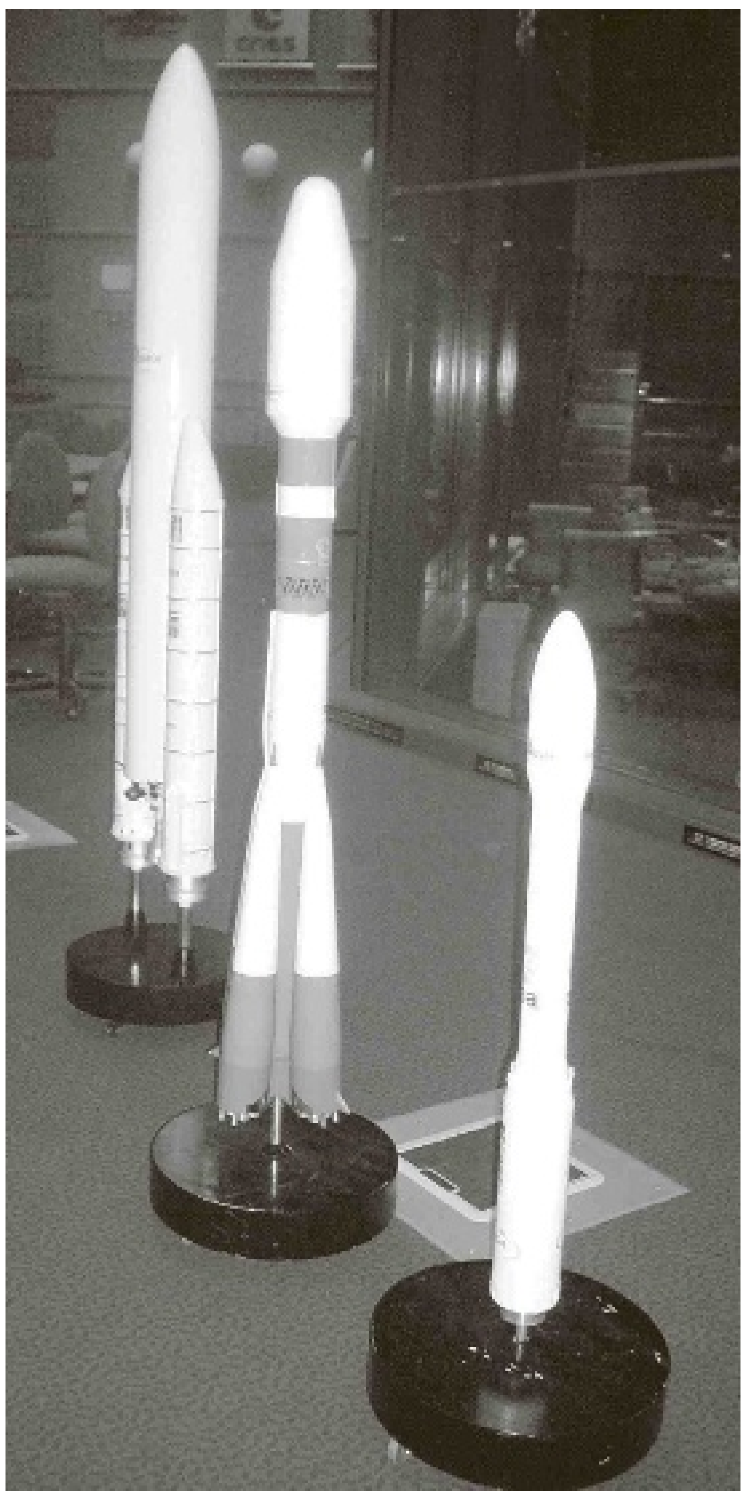
Modellen van de drie soorten raketten.

Geen wonder dat de voorlichtster en vrijwel alles in het bijbehorende museum geëtaleerd wordt als vooral Frans. Frankrijk doet er alles aan om het stukje Frankrijk dat daar bijna aan de evenaar ligt te vertroetelen. Om vooral de mogelijkheid te behouden om dichtbij de evenaar raketten te kunnen lanceren. Net zoals Curaçao is het voor de ruimtevaart in Kourou heel gunstig om vanaf een plaats bij de evenaar de lanceringen te verrichten.

De aarde draait in een dag een rondje en dat rondje is hier bij ons op Curaçao ongeveer 40.000 km. Dat betekent dat er bij de lancering al een beginsnelheid is van meer dan 1500 km per uur en scheelt dan toch weer aardig wat in de brandstof die in de raket moet worden meegenomen. In de Sojoez-raket kan ongeveer 40 procent meer lading worden meegenomen door de raket te lanceren in Kourou in plaats van op de eigen Russische basis in Kazachstan. Ook ten opzichte van Florida is het zeker 20 procent gunstiger voor de lading.

De andere redenen om de basis in Kourou te plaatsen zijn vooral vanuit veiligheidsoverwegingen gekomen. Weinig mensen in de buurt en dichtbij de zee. Wanneer er bij de lancering iets mis gaat valt de raket hoogstwaarschijnlijk in zee en maakt op het land geen slachtoffers.

Doelstellingen
Het gehele project wordt gebracht als een voornamelijk commercieel geheel waarbij het vooral gaat om vooral communicatiesatellieten en gebruik voor wetenschappelijke doeleinden. Meer dan 90 procent is volgens Magali gericht op commerciële toepassingen. Veel satellieten komen ook uit de Verenigde Staten en worden - vooral vanwege de wat geringere kosten - via Kourou gelanceerd.

Het nieuwe 4 miljard kostende Galileo-project dat als alternatief voor het Amerikaanse gps-systeem moet gaan gelden, wordt voor een behoorlijk deel ook vanuit Kourou de lucht in geschoten. Voor dit laatste wordt dan vooral gebruik gemaakt van de Russische Sojoez-raketten. Deze raketten worden geheel in Rusland samengesteld en via relatief eenvoudige containers op vrachtwagens en per schip in Kourou aangevoerd.

Op het moment van bezoek staan al weer twee geheel complete systemen klaar om uitgepakt te worden. In de Russische raketten wordt voornamelijk gebruik gemaakt van speciale kerosine die ook rechtstreeks uit Rusland wordt ingevoerd. De vloeibare zuurstof wordt in Kourou uit de lucht gehaald. Assemblage en lancering zijn dus de voornaamste activiteiten die in Kourou plaatsvinden.

Voor de Vega- en Arianeraketten geldt iets soortgelijks. Daar is de brandstof tegenwoordig voornamelijk composiet in de eerste trappen van de raket, maar ook die stoffen worden kant en klaar geïmporteerd uit Europa. Veiligheid staat bij al die transporten hoog op de lijst en mede daardoor wordt de stevige aanwezigheid van veel bewakingspersoneel en militairen uitgelegd. Aangegeven wordt dat ongeveer 2 procent militaire toepassingen bij de lanceringen aan bod komt, maar de discussie hoe militair bijvoorbeeld een project als Galileo is, maakt duidelijk dat genoemd percentage best wel eens iets anders kan liggen.

Culturele achtergrond
Niet alleen Magali maar ook alle andere medewerkers van de afdeling voorlichting zijn duidelijk afkomstig uit Frankrijk. Uiteraard heeft dat veel te maken met de gehele bevolkingssamenstelling van Frans Guyana. Een enorm groot land - iets van 200 keer het oppervlak van Curaçao - met een relatief zeer klein aantal inwoners, iets meer dan 200.000.

Het exploiteren van een hightech commercieel-project binnen een land waar een behoorlijk deel van de bevolking nog in zeer primitieve omstandigheden leeft, is in dit geval zeker niet bedoeld om de lokale bevolking via speciale programma's op te leiden om de beschikbare arbeidsplaatsen in te vullen.

Het culturele aspect blijft toch heel bijzonder in Frans Guyana. Op zijn best kan je zeggen dat de verschillende bevolkingsgroepen netjes naast elkaar leven in het land. Voorlopig blijft het een schoolvoorbeeld van de regionale werkelijkheid: rijk voor enkelen, arm voor de meesten en een vakantieparadijs voor de passerende tourist. Frank Martinus Arion heeft deze vreemde vorm van een stukje Caribische samenleving ook omschreven als 'non-mixing cultures, in splendid isolation'. Ook werd door hem al opgemerkt dat er in de Caribische regio wel een gemeenschappelijk criterium is en dat is dat er een absolute onwetendheid bestaat betreffende elkaars bestaan.

Op het gebied van de technologische ontwikkelingen zoals de ruimtevaartindustrie op Curaçao en in Frans Guyana zeker ook. Regionaal is er op zijn minst sprake van zeer gebrekkige kennis en misschien zelfs wel absolute onwetendheid. De technologische hoogstandjes van Curaçao en Kourou worden vooral verkocht in Europa waar kennelijk een markt is voor deze ontwikkelingen en via de Europese lijnen druppelt er hier en daar iets door naar onze regio. Onze unieke mogelijkheden zijn het zeker waard ook in onze eigen regio de waardering te krijgen die het verdient.

Sojoez in container.

Kourou

Medisch

Vragen over... pijn op de borst

Tekst: Wouter Mol

Wat is pijn op de borst?
Bij pijn op de borst denken veel mensen al snel aan een hartaandoening, zoals een hartaanval. Het is echter een verschijnsel dat vele verschillende oorzaken kan hebben. Vaak wordt het veroorzaakt door maag- en slokdarmproblemen. De onderliggende oorzaak van pijn op de borst kan onschuldig zijn, maar is soms heel ernstig. U kunt het beste altijd met uw klachten naar de huisarts gaan.

Wat zijn de meest voorkomende oorzaken van pijn op de borst?
Mogelijke oorzaken van pijn op de borst zijn:

- slokdarmproblemen en maagaandoeningen, zoals brandend maagzuur en slikproblemen;
- een gekneusde spier of spierpijn in de spieren die tussen de ribben zitten;
- hartaandoeningen, zoals een hartinfarct en angina pectoris of ontstekingen;
- stress, een paniekstoornis, depressie of hyperventilatie;
- inbeelding. Sommige mensen zijn bijvoorbeeld bang om een hartaanval te krijgen, omdat iemand in hun omgeving een hartaanval heeft gehad;
- longaandoeningen, zoals een longontsteking, longfibrose, longembolie, klaplong en longkanker;
- syndroom van Tietze.

Bij zeer heftige pijn op de borst (eventueel uitstralend naar een arm of de kaken), misselijkheid en zware transpiratie is er mogelijk sprake van een hartaanval. Neem dan direct contact op met uw huisarts of bel de ambulance nummer 912.

Wat is een hartinfarct?
Bij een hartinfarct is de toevoer van bloed naar een deel van de hartspier gestopt. De cellen van dat deel van het hart krijgen dan geen zuurstof en voedingsstoffen meer via het bloed en sterven af. Op die plaats ontstaat dan littekenweefsel. De ernst van een hartinfarct hangt samen met de hoeveelheid hartcellen die afsterven en op welke plaats in het hart dat gebeurt.
Een ernstig hartinfarct kan direct dodelijk zijn. De helft van de hartinfarctpatiënten overlijdt binnen drie tot vier uur na de eerste verschijnselen. Daarom is het heel belangrijk dat iemand met verschijnselen van een infarct zo snel mogelijk met een ambulance naar het ziekenhuis wordt gebracht. Wanneer meteen de juiste hulp gegeven wordt, neemt de kans op overleving namelijk sterk toe en kan ook de grootte van het infarct worden beperkt.

Hoe herken je een hartinfarct?
Omdat de onmiddellijke omstanders zowel als het slachtoffer zelf, vaak de eerste symptomen van een hartinfarct (hartaanval) miskennen, wordt een vroege alarmering nogal eens uitgesteld. Het klassieke symptoom van een hartinfarct is een dof ongemak achter het borstbeen, dikwijls omschreven als een 'druk' of een 'spanning', eventueel uitstralend naar de linkerarm, de hals of de kaak. Aan deze klachten worden vaak nog kortademigheid, hartkloppingen, misselijkheid, braken of zweten toegevoegd. De symptomen van angina pectoris duren typisch minder dan vijftien minuten, in contrast met de symptomen van een acuut myocardinfarct ('hartinfarct') die langer dan vijftien minuten aanslepen.
Sommige slachtoffers hebben echter minder typische klachten van ongemak op de borst. Het slachtoffer kan zich uitsluitend duizelig voelen, kortademig, misselijk, flauwvallen of koud zweet vertonen. Het ongemak kan minder goed gelokaliseerd zijn dan de klassieke pijn op de borst en kan uitstralen naar de rug, of zich bevinden tussen de schouderbladen. Voornamelijk ouderen, vrouwen en suikerzieken hebben meer kans om atypische symptomen te vertonen.

Wat moet je doen bij een hartinfarct?
Het slachtoffer met klachten van pijn op de borst dient meteen alle fysieke inspanning te staken. Zowel angina pectoris als acuut myocardinfarct (hartinfarct) worden veroorzaakt door een slechte bloeddoorstroming van het hart, vandaar het belang om zich zo rustig mogelijk te houden: elke inspanning betekent immers nog een extra zuurstofverbruik ten koste van de reeds beperkte zuurstoftoevoer naar het hart. Indien de pijn op de borst gedurende meer dan enkele minuten aanhoudt moet u de hulpdiensten alarmeren.
Na het alarmeren van de hulpdiensten moet u het slachtoffer ondersteunen door hem of haar gerust te stellen en rustig te houden. Ook psychologische stress betekent namelijk een zuurstofconsumerende inspanning waardoor het hart verder in zuurstofnood kan komen. Leg hem of haar eventueel in een veiligheidshouding (EHBO). Een regelmatige controle van de vitale functies is in deze situatie een levensreddende handeling. Raakt het slachtoffer bewusteloos, controleer dan zeker voortdurend de ademhaling en de hartwerking en bereid u voor op een eventuele ademhalingsstilstand of hartstilstand en maakt u klaar voor eventuele reanimatie of op een defibrillatie met een semi-automatische defibrillator indien die aanwezig is.

Wat is angina pectoris?
Angina pectoris is een pijnlijk, drukkend gevoel op de borst dat optreedt bij inspanning en weer verdwijnt als u even rust. De pijn kan naar uw hals, kaak, schouder of arm trekken.
Angina pectoris is een hart- en vaatziekte die wordt veroorzaakt door aderverkalking (atherosclerose). Hierbij ontstaan vernauwingen in de kransslagaderen. De kransslagaderen zorgen voor de aanvoer van zuurstofrijk bloed naar de hartspier.
Angina pectoris-klachten ontstaan dus als het hart even te weinig zuurstof krijgt. Het hart is een spier en heeft zuurstof nodig om goed te kunnen werken. Zuurstof zit in het bloed en wordt door de kransslagaderen naar de hartspier gebracht.
Als de kransslagaderen vernauwd zijn, stroomt er minder bloed en zuurstof naar de hartspier. Vooral als het hart hard moet werken, kunnen door het zuurstoftekort klachten ontstaan. Bijvoorbeeld bij inspanning, stress of heftige emoties, na een zware maaltijd of bij de overgang van warmte naar kou.

Kan angina pectoris kwaad?
Als u angina pectoris hebt, kan een aanval van pijn op de borst geen kwaad. Het is wel een waarschuwing dat de hartspier te weinig zuurstof krijgt. Neem daarom rust zodra de pijn optreedt, dan kan het hart zich herstellen. De klachten stoppen meestal binnen enkele minuten en moeten binnen 15 minuten rust zijn gestopt. Alleen als het zuurstoftekort te lang aanhoudt, bijvoorbeeld doordat een bloedstolsel de kransslagader afsluit, kan de hartspier beschadigd raken. Dan is er sprake van een hartinfarct. Een aanval van pijn op de borst betekent niet dat u een hartinfarct krijgt. Veel mensen leven jarenlang met angina pectoris-klachten zonder dat een hartinfarct ontstaat.

Waarom moet u bij angina pectoris een tabletje voor onder de tong gebruiken?
De tabletjes (isosorbidedinitraat) of een spray (nitroglycerine) voor onder de tong gebruikt u als een aanval van pijn op de borst met rusten niet direct overgaat. Door deze medicijnen verbetert de bloedtoevoer naar de hartspier en vermindert de zuurstofbehoefte van het hart. Het tabletje begint na één tot twee minuten te werken. De werking houdt ongeveer twee uur aan. De werking van de spray duurt 30 tot 60 minuten. Als bijwerking kunnen roodheid in het gezicht, hoofdpijn, duizeligheid en hartkloppingen optreden. Ga dus rustig zitten voordat u het medicijn gebruikt.

Wat is hyperventilatie?
Hyperventileren is te snel en te diep ademhalen. Hyperventilatie betekent letterlijk: te veel ademhaling. Het gevolg is dat u te veel koolzuur uitademt. Hierdoor vernauwen uw bloedvaten, wat allerlei klachten geeft.
Hyperventilatie kan de vorm hebben van een aanval. Dit komt vrij veel voor. Een aanval van hyperventilatie gaat vanzelf over en is niet gevaarlijk.
U herkent een aanval aan een benauwd gevoel, kortademigheid, hartkloppingen en pijn op de borst. De mond voelt droog aan. Veel mensen voelen zich duizelig en licht in hun hoofd. Verder kunt u angstig worden, tintelingen voelen in uw armen en benen, wazig zien of vlekken voor de ogen zien. Andere bekende klachten zijn een slap gevoel in de knieën en een opgeblazen en warm gevoel in het hoofd. Na een aanval kunt u erg moe zijn.
U kunt een aanval stoppen door de lucht die u uitademt weer in te ademen. Hierdoor ademt u het teveel uitgeademde koolzuur weer in. Adem bijvoorbeeld in een papieren zakje of door een stuk tuinslang van ongeveer een halve meter, of maak met uw handen een kommetje rond uw mond.
Iemand kan ook onbewust de hele tijd licht hyperventileren. Hij heeft dan alleen vage klachten: gespannenheid, onrust en somberheid.
De oorzaak van hyperventilatie ligt meestal in spanningen, emoties of psychische problemen. Door spanning, boosheid, angst of verdriet gaat u onbewust sneller ademhalen.

Wat is de ziekte van Tietze?
De ziekte van Tietze is een ontsteking van het kraakbeen waarmee de ribben aan het borstbeen vastzitten. Bij de ziekte van Tietze heeft u pijn op de borst, meestal vlak naast het borstbeen. De pijn is erger als u beweegt, zucht of hoest. Soms straalt de pijn uit naar de schouder en/of de arm. De ribben zijn bij de aanhechting aan het borstbeen erg gevoelig en gezwollen. Tietze is niet gevaarlijk, maar wel lastig en pijnlijk.
De ontsteking komt soms door een klap op de borstkas. Maar meestal blijft de oorzaak onduidelijk. De huisarts kan Tietze vaststellen door u lichamelijk goed te onderzoeken. Om zeker te zijn dat u geen hart- of longziekte hebt, laat de arts soms een elektrocardiogram of een longfoto maken. De ontsteking geneest vanzelf zonder dat u medicijnen hoeft te slikken. De klachten komen echter vaak weer terug. Als u veel pijn hebt kunt u pijnstillers gebruiken.
Een andere naam voor Tietze is costochondritis.

Wouter Mol is huisarts te Curaçao.

Mens & Psyche

Psychische mishandeling

Er is tegenwoordig veel aandacht voor huiselijk geweld: mishandeling binnen het gezin of in een relatie. Bij huiselijk geweld denken velen van ons in eerste instantie aan fysiek geweld, zoals het schoppen en slaan van een ander. Geweld kan echter ook gaan over psychische mishandeling, ook wel emotionele, mentale of geestelijke mishandeling genoemd.

Tekst: Milangela Plate

Psychische mishandeling van de (huwelijks)partner is een zeer serieuze vorm van geweld, die wordt gekenmerkt door verbale minachting en kan escaleren in een vorm van lichamelijke mishandeling. In de eerste periode van verliefdheid is er meestal niets aan de hand, pas nadat de relatie overgaat in een serieuzere en langdurigere wordt psychisch geweld manifest. Wat aanvankelijk als een slechte grap of ongelukkige opmerking begint, zoals rotgrapjes over uw blunders of over uw seksuele prestaties, groeien langzaam aan uit tot verbaal geweld of psychische mishandeling. Daders van psychische mishandeling kunnen zowel vrouwen als mannen zijn. Het zijn echter vrouwen die statistisch gezien meer melding maken van deze vorm van geweld.

Mishandelde / Slachtoffer
Vanuit de mishandelde bekeken, ziet een typische gewelddadige relatie er als volgt uit: de mishandelde is bang om iets te zeggen in het gezelschap van vrienden, uit angst dat er na afloop thuis en buiten het vizier van hun vrienden weer ellenlange discussies zullen volgen. Hij durft bijna niet meer met vrienden of familie af te spreken, omdat hij nooit kan inschatten hoe de stemming van de partner zal zijn op de afgesproken dag en tijd. Hij weet nooit wat het juiste is om te zeggen, om de partner een goed gevoel te geven. Hij voelt zich verplicht om de partner almaar te complimenteren over diens kwaliteiten. En doorgaans voelt hij zich alleen gelukkig als de partner een 'goede dag' heeft. Hij stelt alles in het werk om conflicten te vermijden en het de partner naar de zin te maken. Zelf zal hij bereid zijn om uren op zijn partner te wachten, maar hij zou er nooit aan durven denken zijn partner uren te laten wachten. Het slachtoffer voelt zich vaak slecht omdat hij zijn partner boos heeft gemaakt en kwelt zich met gedachten als: 'ik ben onvolwassen', 'ik praat te veel', 'ik ben zo stom', 'ik ben ongevoelig', 'ik ben egoïstisch' of 'had ik het maar zo gedaan', 'had ik dat maar (niet) gezegd'. De mishandelde is altijd bereid om het weer goed te maken en als de stemming dan weer goed is, dan is hij immens opgelucht dat het weer over is. Ook familie- / vriendschapsbanden worden soms doorbroken om te voorkomen dat men de partner boos maakt.
Met andere woorden: iemand die onder psychisch mishandeling gebukt gaat, kent veel angsten en geeft zichzelf aldoor de schuld van problemen.

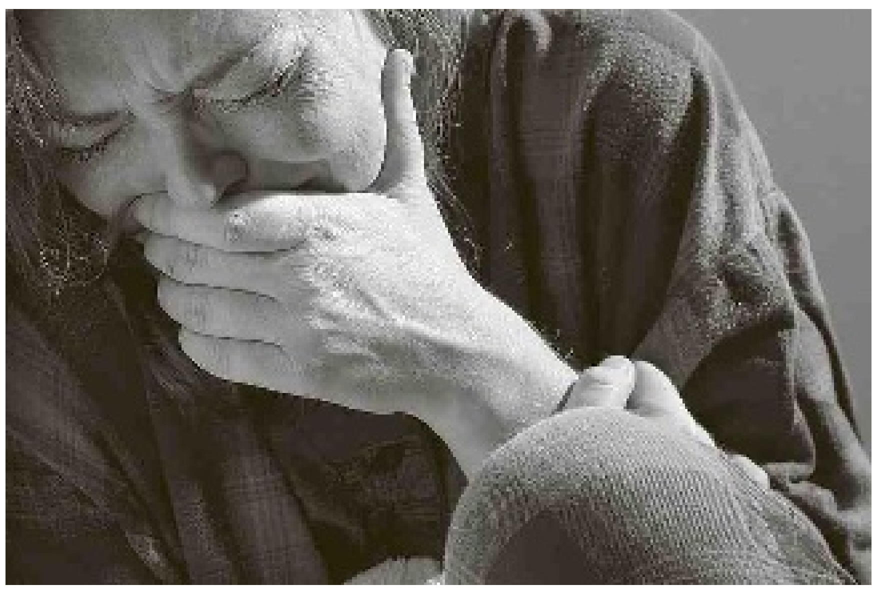

De mishandelaar / dader
Psychische mishandeling betreft een gedragspatroon dat onder meer bestaat uit minachtende, denigrerende, beledigende en kwetsende opmerkingen, alsook schelden en negeren (silent treatment). Dit gedragspatroon kan het gevolg zijn van een aantal factoren:

• Studies tonen aan dat de daders vaak handelen vanuit gevoelens van machteloosheid en onzekerheid. Deze gevoelens worden afgereageerd op de personen waar zij het meest om geven, zoals partner en/of kinderen. De dader geeft het slachtoffer op subtiele wijze de boodschap dat het slachtoffer zich geen betere partner had kunnen wensen dan de dader, dat hij/zij niets zou zijn zonder de dader als partner en dat hij verantwoordelijk is voor zijn negatieve gedrag; dat hij/zij een mislukkeling is in de meeste of in alle rollen die hij/zij vervult; en dat hij/zij zonder hem/haar hulpeloos zou zijn. Het op deze wijze domineren van de partner vergroot het ego en geeft de dader een (vals) gevoel dat hij de zaken onder controle heeft. Het resultaat is tevens een misleid gevoel van liefde dat kan resulteren in een ongezond bezitterig en/of jaloers gedrag.
• Mishandeling van de partner kan ook aangeleerd gedrag zijn dat een kind heeft waargenomen in het gedrag van zijn of haar eigen ouders en dat later in het leven als volwassene wordt herhaald in de eigen relaties. Het tegendeel, namelijk een evenwichtige en gezonde relatie is hem immers nooit geleerd.

Gevolgen
De schade die psychisch geweld aanricht is weliswaar minder zichtbaar dan de schade bij fysieke mishandeling, maar is minimaal even ernstig. Bij psychische mishandeling wordt de hele persoonlijkheid van het slachtoffer ondermijnd. Het gedurende lange tijd doorstaan van psychische mishandeling kan daarom tot gevolg hebben dat het slachtoffer er jaren later achter komt dat hij/zij zichzelf niet meer is. Hij/zij werd beetje bij beetje volledig gesloopt, waarna er niets meer van hem of haar overbleef.
Daar waar fysiek en psychisch geweld samen gaan, zie je dat lang nadat de blauwe plekken en gebroken botten genezen zijn, de stille afbrokkeling van het zelfrespect en de zelfwaarde van het slachtoffer van psychisch geweld nog doorgaat.
Zoals reeds gezegd zijn de daders zich hierbij doorgaans niet bewust van hun destructieve houding / gedrag en de gevolgen daarvan. Het is aan de slachtoffers om aan te bel te trekken.
Belangrijk hiervoor is het besef dat een huwelijk / relatie een plek is waarin men zich veilig mag en zelfs MOET kunnen voelen. Een plek waar ruimte is voor wederzijdse (opbouwende) kritiek, waar beide partners elkaar kunnen aanspreken op hun gedrag en waar er rekening wordt gehouden met elkaar en elkaars wensen, behoeften en gevoelens. Een relatie wordt gekenmerkt door liefde en respect die altijd aanwezig zijn en niet verdiend hoeven te worden.

Het onderwerp psyc hisch geweld is omvangrijk, om die reden zal het thema worden opgesplitst. In de volgende rubriek wordt stilge - staan bij de verschillende vormen van psychische mishandeling.

Milangela Plate is psyc holoog/gerontoloog met veel ervaring op het gebied van counseling, diagnostiek en training voor volwassenen en 60-plussers. E-mail: milangela.plate@takecare.an

Artikel in Nederlands tijdschrift:

‘Leukemie in de tropen’

Het eiland Curaçao ligt op zo’n tien uur vliegen van Amsterdam maar maakt wel deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden. Veel mensen spreken er uitstekend Nederlands. En er komt leukemie voor. Niet zo veel, want leukemie is ook daar een zeldzame ziekte en Curaçao telt maar zo’n 140.000 inwoners.

Paul de Jong

Tekst: Wim Taks

Curaçao is een prachtig eiland, met aardige mensen en een fantastisch klimaat. Ik was er een paar keer kort geweest, op bezoek bij een vriendin die er werkte als lerares Frans. Ik was als CML-patiënt aan de Glivec en had daar, ondanks dat het prima werkte, erg veel last van. Maar op Curaçao voelde ik me stukken beter. Ik schreef dat toe aan de gunstige werking van het klimaat en besloot na mijn pensioen er eens wat langer heen te gaan. Zo ben ik er een paar keer een maand of twee geweest.

En toen dacht ik als LeukoNieuws-redacteur: waarom niet het aangename met het nuttige verenigen? Ik ben dus op zoek gegaan naar Curaçaose leukemiepatiënten. En kwam in contact met Paul de Jong.

Curaçaoënaar

Zijn naam klinkt erg Hollands en zo ziet hij er in de verte ook wel een beetje uit. Maar Paul de Jong ís en voelt zich een echte Curaçaoënaar. Hij is bijna 48 jaar en woont met zijn vrouw, zoon van veertien en dochter van twaalf in de rustige wijk Abrahamsz in het noordoostelijk deel van het eiland.

“Mijn vader is een blanke Nederlander maar mijn moeder is van hier. Ik ben geboren in Nederland maar verhuisde, toen ik vier was, naar Curaçao. Aan die eerste vier jaar heb ik eigenlijk niet veel herinneringen. Mijn echte eerste herinneringen zijn Curaçaose herinneringen. Ik heb hier een fantastische jeugd gehad.”

“Toen ik elf was, scheidden mijn ouders en ging ik met mijn vader naar Nederland. Ik heb daar de middelbare school gedaan en mijn beroepsopleiding gevolgd. Maar ik had voortdurend heimwee naar Curaçao. Ik ben dan ook, toen het kon, toen ik 26 was, op het vliegtuig gestapt. In mijn eentje, met één klein koffertje. Ik was ervan overtuigd: Curaçao is mijn land, daar moet ik zijn, daar ga ik nooit meer weg.”

Paul had wel familie op Curaçao, maar geen werk, geen eigen huis: hij moest opnieuw beginnen. Dat lukte prima. Hij ging als automatiseerder - zo was hij opgeleid - aan de slag bij verzekeringsmaatschappij Ennia, vroeger onderdeel van het grote Aegon.

Hij ontmoette zijn vrouw, kreeg in 1995 het huis in de Kaya Moises in Abrahamsz, en niet veel later twee mooie kinderen.

Kriebelende milt

Zo rond 2006 veranderde Pauls leven. Het ging allemaal heel geleidelijk, hij heeft er ook geen heel precieze herinneringen aan. Maar het ging niet zo goed meer met zijn gezondheid. “Ik sportte veel, maar dat werd minder. Ik lag soms al om acht uur ‘s avonds op de bank te slapen. En ik voelde iets in de buurt van mijn milt. Een soort gekriebel. Geen vreselijke pijn maar toch iets wat volgens mij in de weg zat, wat niet helemaal klopte.”

“Achteraf denk ik dat er nog wel meer tekenen waren dat er iets niet goed zat, maar ik kon die toen niet goed thuisbrengen. Dat gekriebel aan mijn milt was eigenlijk de druppel die de emmer deed overlopen. Ik besloot toch maar eens naar de huisarts te gaan.”

CML

De huisarts onderzocht de milt, maar liet Paul niet weten wat zijn bevindingen waren. “Ik weet dus niet of mijn milt al dan niet vergroot was. Ik moest wel snel naar het laboratorium voor een bloedonderzoek.”

“Dat gebeurde op een vrijdag in mei. En de maandag erna was er een telefoontje op mijn werk. Ik zat in een vergadering en zei dus dat ik niet aan de telefoon kon komen. Het moet toch, het is dringend, zei het meisje van het secretariaat. Mijn vrouw was ook al opgebeld. Toen wist ik dat er iets ernstigs aan de hand was.”

“Mijn huisarts had blijkbaar al met dokter Scheper, oncoloog in het Sint Elisabeth Hospitaal, gebeld. Hij had slecht nieuws én goed nieuws, meldde hij. Het slechte was dat ik leukemie had, CML waarschijnlijk. En het goede nieuws was dat er sinds een jaar of zes een pil was tegen CML.”

“In het Sehos, zoals ze hier het Sint Elisabeth Hospitaal afkorten, kreeg ik een recept voor Glivec en raadde dokter Scheper me aan naar Rotterdam te reizen voor een definitieve diagnose. ‘Dan kunnen ze daar nog eens goed kijken en een dossier voor je aanmaken’. Het Sehos werkt namelijk op het terrein van de oncologie en de hematologie samen met de Daniel den Hoed-kliniek, het kankercentrum van het Erasmus MC. In juni ging ik op en neer naar Rotterdam. Er werd een beenmergpunctie gedaan en daarmee stond de definitieve diagnose vast: Philadelphiachromosoompositieve CML.”

“De hele reis naar Rotterdam werd trouwens volledig vergoed door de verzekering. Dat gebeurt standaard zo in dit soort gevallen, en niet omdat ik bij die verzekeringsmaatschappij werkte en nog steeds werk.”

Glivec en Tasigna

Van 2006 tot 2009 werkte de Glivec goed bij Paul. Daarna nam het aantal leukemische cellen weer toe en werd de dosis Glivec van 400 mg opgevoerd naar 800 mg. Dat hielp in grote trekken wel, maar de bloedwaarden bleven wat schommelen: het was niet bij elke controle helemaal goed. In de loop van 2011 leek de Glivec steeds minder te werken en besloten de behandelaars - in teleconferencing bijeen - iets anders te proberen: Tasigna. Dat lijkt tot nu toe wel goed te werken. De BCR-ABL-waarde is niet helemaal nul, de CML is niet helemaal ondetecteerbaar, maar wel zo ongeveer.

“Het was wel even wennen met die Tasigna. Nog afgezien van het feit dat het wat gedoe en wat tijd kostte dat medicijn hierheen te krijgen. Ik ben namelijk de eerste en de enige patiënt op Curaçao die het gebruikt.”

“Je moet dat medicijn in twee keer slikken, verspreid over de dag. En telkens mag je dan twee uur tevoren en één uur erna niet eten. Dat geeft wat gepuzzel in je gezinsleven, zeker als je ook nog werkt en andere sociale activiteiten hebt. Ik heb het op een gegeven moment zo opgelost: ik neem één pil om een uur of vier, half vijf ‘s middags. Twee uur tevoren niet eten is dan geen probleem en daarna kun je dan op een normaal tijdstip met je gezin eten en heb je ook nog wat aan je avond. En de andere pil neem ik dan ‘s nachts om een uur of vier, half vijf. Ik laat de wekker afgaan, slik de pil en slaap door.”

“Hoewel, nu ik dit zo zeg: ik merk dat ik zo langzamerhand meer moeite krijg om na die nachtelijke pil weer in slaap te vallen. Je staat dan maar op, maar dat betekent dan wel dat je levensritme gaat veranderen. Je moet dan ‘s avonds eerder naar bed. Van die dingen.”

De bijwerkingen van Glivec en Tasigna laat Paul aanvankelijk onvermeld. Maar als ik doorvraag, blijkt ook hij niet ontkomen te zijn aan vermoeidheid, diarree, droge en opgezwollen ogen, kramp. Hij weet alleen niet zo zeker of dat nou bijwerkingen van de Glivec waren. Misschien kwam het wel door het nog actieve restant van de leukemie?

Sinds hij Tasigna slikt, heeft hij last van jeuk. “En ik heb overal iets als spierpijn. Alsof je een ouder, strammer, krakkemikkiger lijf hebt.” Een niet zo prettige ervaring, die Paul overigens deelt met veel andere Tasigna-gebruikers.

De schrik van je leven?

De diagnose CML heeft Paul niet ervaren als de schrik van zijn leven. “Op de eerste plaats had ik, om dit zo te zeggen, al wat kunnen oefenen met kanker. In 2005 werd er bij mijn vrouw borstkanker vastgesteld. Er moest snel een borst weggeopereerd worden. Zo kon zij, overigens zonder chemo of bestraling, genezen. Maar het heeft natuurlijk veel impact gehad op haar, op mij, op ons gezin. Ik wist wat kanker is en doet. Ik had ook al kennisgemaakt met het ziekenhuis en met de oncoloog, dokter Scheper.”

“En op de tweede plaats had ik die leukemie-diagnose op de een of andere manier voelen aankomen. Het kwam niet als een donderslag bij heldere hemel. Ik voelde me niet lekker, ik had last van allerlei dingen. Een beetje vaag, maar wel voortdurend. Ik heb het, denk ik, nooit zo verwoord, maar ik vermoedde al dat er iets aan de hand was. Toen ik tijdens die vergadering aan de telefoon geroepen werd, had ik niet zoiets als: wat krijgen we nou, wat overkomt me nou? Mijn vermoedens kwamen uit. Dat was het meer.”

“Ik ben dan ook niet in paniek geraakt. Ik heb niet gedacht: dit is het einde, nu ga ik dood. En dat had ongetwijfeld ook te maken met de goede opvang van mijn huisarts. Natuurlijk had hij me slecht nieuws te melden. Maar in één adem benadrukte hij het goede nieuws: dat er sinds een paar jaar een effectief medicijn bestond.”

“Ik ben ook meteen informatie gaan inwinnen over leukemie en CML. Op het internet, bij een goede vriend van me, die ook huisarts is. Ik wilde alles weten, allerlei technische dingen ook, hoe ingewikkeld het meestal ook is. Alleen over beenmerg- of stamceltransplantaties wilde ik toen niets lezen of horen. Dat vond ik te eng, te confronterend. Niet dat er in mijn geval sprake geweest is van een transplantatie. Natuurlijk vroegen ze in het ziekenhuis wel of ik broers of zussen had, met het oog op een mogelijk donorschap. Maar sinds er Glivec is, is een transplantatie bij CML bijna nooit meer nodig.”

Of Paul zich realiseerde dat hij CML kreeg op de uitzonderlijk jonge leeftijd van 42 jaar? “Eerlijk gezegd niet, nee. Ik ben wel een keer naar een oncologiecongres geweest dat ze op het eiland organiseerden samen met een aantal landen in de buurt. Daar ging het ook over CML, Glivec. Daar was ook een aantal patiënten. En die waren stuk voor stuk veel ouder dan ik. Dat constateerde ik, maar ik zal wel gedacht hebben dat dat toeval was.”

Open en eerlijk

Er zijn mensen, niet alleen op Curaçao, die hun ziekte verborgen houden voor de buitenwereld, die niet met hun ellende te koop lopen. Zo iemand is Paul niet: “Ik heb het de eerste weken na de diagnose tegen iedereen verteld. Ik praatte, belde, mailde de hele dag. Ik moest het kwijt. En dat heeft me ook zeker geholpen. Zo geef je jezelf ook geen kans om te piekeren en in de put te raken.”

“Natuurlijk moet je, als je iedereen op de hoogte stelt, ook telkens weer uitleggen wat leukemie en CML is. Want niemand weet dat, bijna niemand. Maar ik vond het niet zo erg om dat alsmaar te herhalen. Ik kon het ook niemand kwalijk nemen. Ik wist zelf ook pas net wat het was.”

“Op mijn werk is iedereen op de hoogte. En de reacties waren allemaal goed, positief, ondersteunend. Ik heb een half jaar niet gewerkt en daarna een tijdlang halve dagen. Niemand deed daar moeilijk over, ik kreeg alle medewerking. Op dit moment werk ik 75 procent, ik heb drie middagen per week vrij. Mijn oncoloog stelde dat voor en mijn werkgever nam het zonder meer over. Ik ben, bijvoorbeeld door die Tasigna, een van de duurste klanten van Ennia, maar dat levert geen enkel probleem op, integendeel, ze geven, als verzekeraar én als werkgever, alle medewerking.”

Perspectief

Paul beschouwt zichzelf met zijn CML als een soort aidspatiënt. Zo iemand blijft altijd aidspatiënt en zal er toch, dankzij de goede en steeds beter wordende medicijnen, niet aan doodgaan. Dat zal voor CML ook zo worden, schat hij in. Er zijn nu drie geneesmiddelen, de vierde komt eraan. En het zullen er steeds meer worden en ze worden ook steeds beter, effectiever en met minder bijwerkingen. “Op dit moment word ik behandeld met Tasigna. Als dat na een tijd misschien minder goed gaat werken bij mij, kan ik nog altijd over op Sprycel of dat nieuwe middel Bosutinib. Zo kan ik nog een hele tijd voort. Ik vind het prima zo.”

Goede behandeling

“Ik ben eerlijk gezegd ook heel tevreden over de behandeling die ik krijg. Ik realiseer me natuurlijk dat er hier maar weinig CML-patiënten zijn. En dat de deskundigheid van een behandelaar toeneemt naarmate hij of zij meer patiënten ziet met een bepaald ziektebeeld. Maar dokter Scheper en zijn collega Schnog hebben intensief overleg met Rotterdam. Daartoe hebben ze op hun afdeling zelfs een aparte teleconferencing-kamer ingericht. Ik heb er alle vertrouwen in. Er wordt voldoende tijd voor je uitgetrokken. Je klachten krijgen serieuze aandacht, ook als het gaat om moeilijke, niet zo meetbare klachten als vermoeidheid.”

“Er heerst op het eiland een soort mode om te klagen over het Sehos. Natuurlijk, het is een oud ziekenhuis met kapotte tegels en andere mankementen. Natuurlijk, de plannen voor een nieuw, modern ziekenhuis slepen zich maar voort. Maar ik ben een paar keer in een Nederlands ziekenhuis geweest. Ook daar zie je afgebladderde muren, lekkende wc’s. Ook daar moet je vaak heel lang wachten en gaat er administratief van alles mis. Zoveel verschil is er dus niet. Dat relativeert al dat geklaag hier een beetje, vind ik.”

Vol goede moed verder

De CML-diagnose in 2006 was voor Paul niet de schrik van zijn leven. Hij was wel wat gewend en hij had het min of meer voelen aankomen. Het leven ging ondanks alles gewoon door. Het leven was het waard om ermee door te gaan.

Paul heeft nog steeds plezier in zijn werk. En hij neemt er, méér dan vóór zijn ziekte, de tijd voor om plezier te hebben in het leven. Hij geniet van zijn gezin. Hij sport, hij tennist, hoewel hij nog geen enkele wedstrijd gewonnen heeft van het toernooi dat momenteel loopt. En hij treedt met veel plezier op met het bandje waarin hij elektrische gitaar speelt en de laatste tijd vooral Dominicaanse bachata-muziek ten gehore brengt. Paul is ondanks zijn ziekte een opgewekte, optimistische Curaçaoënaar gebleven. Lang leve Paul.

Naschrift

Bij LeukoNieuws zijn we gewend interviews vóór publicatie met betrokkenen door te nemen. Dat spreekt vanzelf. Zo zorgde Paul ervoor dat ik een aantal feitelijke onjuistheden kon rechtzetten: ik had bijvoorbeeld de leeftijd van zijn kinderen verkeerd berekend en de naam van zijn behandelend arts bevatte een spelf out. Die f outen zijn in het bovenstaande natuur - lijk weggepoetst. Maar daarna reageerde Paul nóg een keer:

“Wim, een van de effecten van de leukemie op mijn leven is dat ik mij in de begintijd ben gaan ver - diepen in de zogenaamde zin van het leven. Ik heb een tijd lang, en nog steeds , veel gelezen over het ontstaan van het univer sum en over genetica. Een boek dat mij heel erg heeft beïnvloed is‘The Selfish Gene’ van Ric hard Dawkins. Alhoewel katholiek gedoopt ben ik niet gelovig, maar ik had daar verder nooit echt over nagedacht. Na de leukemie wél, en sindsdien ben ik overtuigd Darwinist en atheïst. Hoe gek het ook klinkt, het feit dat mijn atomen via de Curaçaose bodem ooit weer recycled zullen worden geeft mij rust.

Ik weet niet of je dit op wilt nemen in het stuk. Het is voor mij wel een - laat ik het zo maar noemen - belangrijk bijproduct van mijn CML. Ik mer k dat ik hierover steeds meer wil evangeliseren. Ik maak er steeds minder een geheim van. Raar dat ik er tijdens het interview niet aan gedacht heb.”

LeukoNieuws

Dit artikel over de Curaçaose leukemiepatiënt Paul de Jong verschijnt in het maartnummer van LeukoNieuws, het blad van de Nederlandse Stichting Contactgroep Leukemie SCL, een organisatie van leukemiepatiënten. Auteur Wim Taks bood het tevens aan de Amigoe/Ñapa aan.

LeukoNieuws biedt leukemiepatiënten en hun familie en vrienden vooral informatie over de verschillende soorten leukemie en de behandeling daarvan. Op allerlei manieren: via korte nieuwsberichten, via interviews met artsen die deskundig zijn op het gebied van leukemie, via verhalen van patiënten die hun ervaringen met leukemie en hun behandeling met lotgenoten willen delen. Behalve deze medische informatie brengt LeukoNieuws ook algemenere reportages over allerlei aspecten van het leven met kanker.

Leukemie is een vrij zeldzame soort bloedkanker. Vandaar dat de oplage van LeukoNieuws beperkt is: zo’n duizend exemplaren gaan naar leukemiepatiënten die zich als donateur bij de SCL aangemeld hebben. Daarnaast worden er ook exemplaren verspreid via de academische ziekenhuizen die zich specialiseren op het gebied van leukemiebehandeling.

In het maartnummer van 2012 verschijnt, naast het ervaringsverhaal van Paul de Jong en vele andere interviews, reportages en nieuwsberichten, ook een eigen selectie van cabaretier Herman Finkers uit zijn theatervoorstelling en zijn boek ‘Na de pauze’. In die voorstelling en in dat boek verwerkt Finkers zijn persoonlijke ervaringen met leukemie.

De Stichting Contactgroep Leukemie SCL is aangesloten bij de Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties NFK.

www.leukemie.nfk.nl

Paul de Jong en zijn gezin.

Milieu

'Koraalrif wordt woestenij'

Wetenschappelijke studies laten zien dat de opwarming van de aarde onherstelbare schade aanricht aan het meso-Amerikaanse koraalrif. Het rif is het op één na grootste koraalrif ter wereld. Pogingen om het biologische en economisch belangrijke ecosysteem te beschermen blijken onvoldoende.

De stijgende temperatuur van de zee veroorzaakt 'verbleking' of verlies van pigmentatie bij koraalriffen. "Dat betekent in principe dat het koraal sterft als gevolg van het verdwijnen van zoöxanthellen, algen die in symbiose met koralen leven", zegt Juan Carlos Villagrán, expert van de Guatemalteekse tak van The Nature Conservancy (TNC).

Koraal krijgt kleur door de zoöxanthellen die de poliepen bedekken - de kleine diertjes die een koraalrif vormen - en suikers en aminozuren produceren om ze te voeden. De alg krijgt in ruil daarvoor een geschikte plek om te leven, met precies genoeg licht om te groeien door fotosynthese.
Een kleurrijk stuk koraal is een ecosysteem dat bestaat uit duizenden poliepen, die bekerachtige kalksteenskeletten creëren door calcium uit zeewater te gebruiken. Riffen vormen zich als poliepen, leven generatie na generatie, bouwen en sterven, waarmee ze een habitat voor zichzelf en veel andere planten en dieren creëren.

Visserij
"We constateren een versneld verlies van deze ecosystemen. Dat heeft serieuze economische consequenties, want ze ondersteunen veel soorten die belangrijk zijn voor de commerciële visserij, zoals kreeften, schelpdieren, zeebaars en red snapper", zegt Villagrán.
Het meso-Amerikaanse rif is het langste van het Westelijk Halfrond en het op één na langste in de wereld, na het Great Barrier Reef bij Australië. Het strekt zich uit over meer dan 1000 kilometer, van de noordelijke punt van het Yucatán-schiereiland in Mexico tot de kusten van Belize en Guatemala en de Baai-eilanden bij Honduras.
De Guatemalteekse koraalriffen Punta de Manabique en Sarstún, voor de Caraïbische kust bij de grens met Honduras, ontsnappen ook niet aan de gevolgen van de klimaatverandering. "In Guatemala krijgen kustgebieden, net als in veel andere Centraal-Amerikaanse landen, historisch gezien weinig aandacht, ondanks hun enorme economische, sociale en milieupotentie", zegt Villagrán.

Kritieke toestand
De Rapportagekaart 2010 voor het meso-Amerikaanse rif, opgesteld door de niet-gouvernementele organisatie Healthy Reefs/Iniciativa de Arrecifes Saludables (HRI), laat zien dat in 2008 6 procent van de riffen in kritieke toestand verkeerde. Twee jaar later was dat gestegen tot 31 procent.
De belangrijkste bedreigingen voor de riffen zijn kustontwikkeling, toerisme, overbevissing, stijgende zeetemperaturen en orkanen, staat in de studie. Het meso-Amerikaanse rif had ook in 1995, 1998, 2003, 2005, 2008, 2009 en 2010 te maken met ernstige verbleking.
De impact van de klimaatverandering "ligt buiten onze controle en is iets wat we niet zelf kunnen oplossen", zegt Mario Díaz van het ministerie van Milieu en Natuurlijke Hulpbronnen van Guatemala.

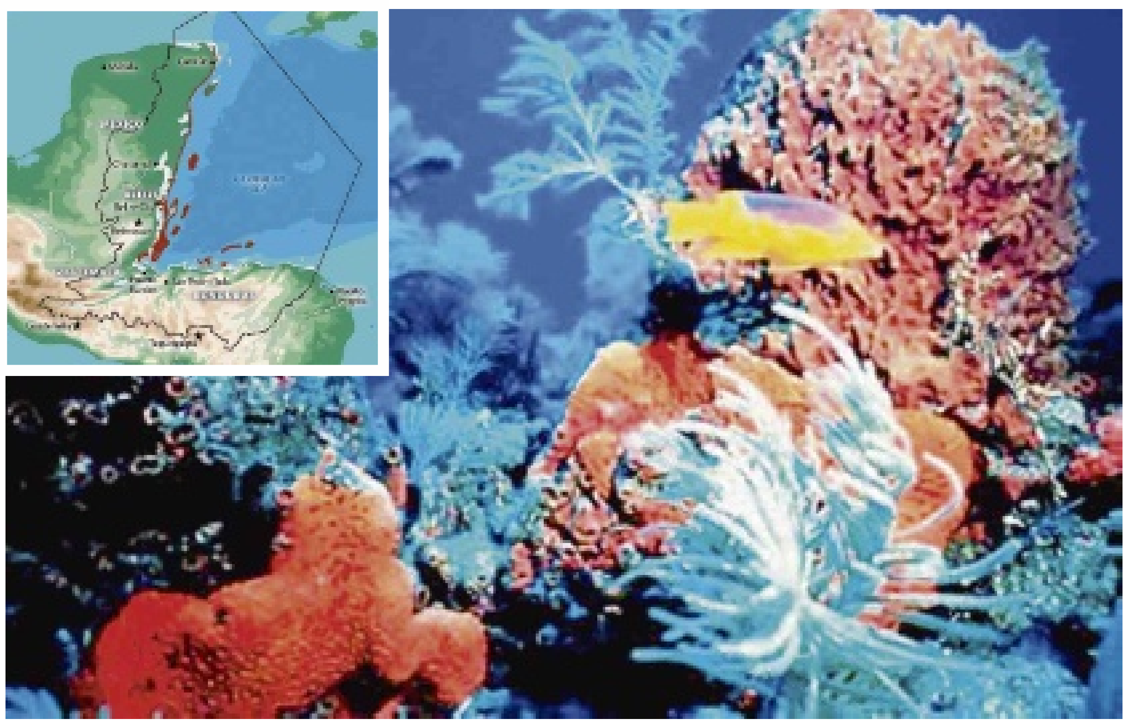

Broeikasgassen
Centraal-Amerika draagt voor minder dan 0,5 procent bij aan de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen die leidt tot de opwarming van de aarde, staat in het rapport Economics of Climate Change in Latin America and the Caribbean 2009, een publicatie van de Economische Commissie voor Latijns-Amerika van de Verenigde Naties (Eclac). Latijns-Amerika is echter een van de regio's die het meest kwetsbaar is voor destructieve meteorologische gebeurtenissen.
Het meso-Amerikaanse rif scoort echter ook matig als het gaat om maatregelen die landen wel kunnen nemen om het rif te beschermen tegen klimaatverandering en menselijke activiteiten. Gemiddeld kregen de landen bij de 'Eco Audit' van HRI en het World Resources Institute (WRI) 2,7 punten op een schaal van maximaal 5 voor hun inzet.

Culturele Agenda

KUNST & EXPOSITIES

Expositie Wijshijer
De Curaçao Ostrich Farm laat u graag kennismaken met de aquarellen van Anthony M. Wijshijer. Deze op Curaçao geboren kunstenaar schildert op prachtig gedetailleerde wijze landschappen en zeegezichten, maar hij legt zich het liefst toe op mensen. Het immer terugkerende thema in zijn aquarellen is zijn geliefde Curaçao. Tijdens deze expositie deelt Wijshijer enkele van zijn verzamelwerken met u. De expositie is van 10 tot en met 24 maart dagelijks te bezoeken. Openingstijden zijn op maandag en dinsdag van 09.00 tot 17.00 uur en van woensdag tot en met zondag van 09.00 tot 22.00 uur. Voor meer informatie kunt u mailen (nicky@ostrichfarm.net) of bellen op tel. 5148951. De feestelijke opening van de expositie is op zaterdag 10 maart om 18.00 uur.

Simplesa
Onder de titel 'Simplesa' is er een expositie gewijd aan het veelzijdige oeuvre van May Henriquez. De officiële opening vindt plaats op zondag 11 maart om 11.00 uur bij Landhuis Bloemhof. Deze expositie luidt tevens het tiende jaar in van Landhuis Bloemhof als kunstcentrum. Om dit te vieren plus de aankomende publicatie van de biografie over May Henriquez, geschreven door Josette Capriles-Goldish, presenteert Landhuis Bloemhof gedurende de maand maart een thematische overzichtsexpositie als hommage aan deze multigetalenteerde kunstenares, die de inspiratiebron is voor de huidige bedrijfsvoering. May werd in 1915 op Curaçao geboren en groeide op in Scharloo. Haar passie voor kunst werd al op jonge leeftijd aangewakkerd door de lessen en gesprekken met haar docent, ds. Eldermans. Als beeldhouwer heeft zij les gehad bij Ernesto Maragall in Caracas en bij Ossip Zadkine in Parijs. Haar veelvuldige reizen naar Parijs en contacten in de bohémienkunstenaarswereld van de jaren veertig en vijftig, hebben haar ook dichter bij de bruisende naoorlogse litteratuur en het theatergebeuren gebracht. Haar vertalingen van grote klassieke theaterstukken van onder meer Molière, Sartre, Shaw en later ook van Cola Debrot hebben hier veel succes op de planken geoogst. Haar kinderverhalen, raadsels en gedichten inspireerden velen. En vooral haar eigenzinnige, oprechte manier om met kunst bezig te zijn en met allen die op de een of andere wijze met enigerlei vorm van kunst bezig waren, hebben haar als 'grande dame' gemarkeerd. May Henriquez nam in het begin van de jaren vijftig het koetshuis van Landhuis Bloemhof als beeldhouwatelier in gebruik. Vanaf die tijd werd het landhuis, dat ook familiebezit is, indien niet bewoond, voor kunsttentoonstellingen en andere culturele activiteiten gebruikt. Die traditie is vanaf maart 2002 op reguliere basis voortgezet en uitgebreid met een wisselend aanbod aan workshops. De toekomstplannen van het bestuur van Landhuis Bloemhof omvatten binnenkort de openstelling van de achterliggende gronden als wandelgebied. Er wordt momenteel de laatste hand gelegd aan de wegwijzers langs de drie reeds ontsloten routes.

Iedereen die iets meer wil weten over de Curaçaose culturele geschiedenis van de laatste 70 jaar en nader kennis willen maken met deze bijzondere dame mag deze rijk geïllustreerde verhalende expositie niet missen. Vormgevingsconcept en uitvoering waren in handen van kleindochter Michèle Russel-Capriles, die ongetwijfeld de creatieve geest van Shon May heeft geërfd. De expositie is te bezichtigen van dinsdag tot en met zaterdag van 09.00 tot 14.00 uur. Buiten deze uren kan men ook na telefonische afspraak voor groepen een bezoek organiseren.
Landhuis Bloemhof ligt aan de Santa Rosaweg 6, tel 7375775 email info@bloemhof.an website: www.bloemhof.an

Into the Skin
Mon Art Gallery toont vanaf vrijdag 9 maart kunst van drie bijzondere vrouwen: fotografie en mixed media-werk van Nicole Cathrine Hoogendijk, schilderijen van Annemieke Dicke en de Beck Dutch Caribbean sieradencollectie van Rebecca Paz Vales. De expositie Into the Skin wordt geopend om 19.00 uur door Arthur Rosaria en Ilonka Hoogendijk. De huid is een belangrijk thema voor Nicole Cathrine Hoogendijk, de menselijke huid maar ook de huid van Curaçaose huizen of een religie als het Boeddhisme die een onderhuidse rol speelt. Ze studeerde af aan de Kunstacademie van Utrecht en maakt zowel foto's als mixed media-werk waarin roze tinten overheersen, een referentie naar de vrouw. Kenmerkend is de foto 'L'histoire se répète' die verwijst naar de terugkeer naar Curaçao, het eiland waar zij opgroeide en dat haar nog steeds inspireert.

Driehoeksreis
Laatste week: Bert Kienjet exposeert met zijn etsen nog tot 19 maart in het Curacaosch Museum aan de Van Leeuwenhoekstraat z/n. Deze Leidse kunstenaar toont onder de titel 'De Driehoeksreis' twee series met in totaal 72 etsen, portretten en landschappen verband houdend met Europa, West-Afrika en de Caribbean. De etsen zijn te koop.

DANS & THEATER

Tisha
'Tisha' gaat over een bijna vijftienjarig meisje dat voor complexe keuzes komt te staan op het gebied van relaties, zwangerschap en de tradities waarmee zij is opgegroeid. De onderliggende vraag is of we ons eigen lot kunnen bepalen. Of staat ons lot al vast?
'De oude Wela Mateo runt een loterij aan huis waar ze geluk, medische tips en magische voorspellingen verkoopt aan wie die maar hebben wil. Zij verwacht dat haar achterkleindochter Tisha op een dag haar plaats zal innemen en net als alle Mateo-vrouwen vroeg kinderen zal krijgen. Maar Tisha is nog geen 15 en droomt van de kansen die de wereld haar te bieden heeft. Kan zij haar toekomst in eigen handen nemen en de cirkel van tradities doorbreken? De druk om zich neer te leggen bij haar lot groeit met de dag...'
Zoals we kennen van Teatro KadaKen en artistiek leider Albert Schoobaar is de voorstelling dynamisch en vol humor. Tegelijkertijd krijgt het publiek een spiegel voorgehouden. Want dat is waar KadaKen voor staat: het maken van theater dat - zonder te oordelen - een handvat geeft om na te denken en in gesprek te gaan over de eigen situatie. Voor de vorige productie is KadaKen mede daarom genomineerd voor een Appeltje van Oranje, een koninkrijksbrede onderscheiding voor initiatieven die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving.
Een voorstelling waarin traditie, seksuele moraal en de eigen keuze tegen het licht worden gehouden. Teatro KadaKen heeft geen kant-en-klare antwoorden, maar kijkt kritisch en met humor en poëzie naar de wereld om ons heen.
Zaterdag 10 maart om 20.00 uur
Zondag 11 maart om 15.00 uur
Plaats: La Tentashon
Entree: 25 gulden

Boskwiri & Friends
Een moderne stand-up comedy versie met: Chokoy, Loloy, Dibo, Vale Croes en Boskwiri. Een de lach opwekkende voorstelling met een fantastische opening met Whitney Houston, Michael Jackson en Celia Cruz.
Vrijdag 9 maart 20.00 uur
Zaterdag 10 maart 20.00 uur
Zondag 11 maart 20.00 uur
Plaats: Teatro Luna Blou
Entree: 27,50 gulden

De Dames Slier
Na de succesvolle voorstelling 'De stiefzussen van Assepoester' afgelopen jaar, zijn de De Dames Slier terug met een splinternieuwe voorstelling. De Dames Slier, bestaande uit twee gezusters genaamd Lydia en Harmien, maken muzikale theatervoorstellingen voor jong en oud. Op een luchtige en speelse manier worden de (vaak serieuze) thema's behandeld met als resultaat een vrolijke voorstelling met ruimte voor diepgang.
De Boomhut gaat over kleine en grote heldendaden, over fantasie en volwassen worden, maar ook over staan voor wie je bent en waar je in gelooft. Over de natuur versus 'de vooruitgang'.
'In de tuin van Robin staat al jarenlang een prachtboom. En in die boom: De Boomhut. Van daaruit kijkt Robin naar de wereld, vol verbeeldingskracht! Dan komt mevrouw Van der Linde langs, een succesvol projectontwikkelaar. Ook zij heeft verbeeldingskracht: ze ziet een prachtig winkelcentrum voor zich, met parkeergarage. Alleen die boom staat nog in de weg. Krijgt mevrouw Van der Linde haar zin? En als de boom sneuvelt, wat sneuvelt er dan nog meer? Er moet iets gebeuren! De boom moet gered worden! Werk aan de winkel voor... SuperRobin!'
Mis deze voorstelling niet! Echt een aanrader voor kinderen!
Zaterdag 10 maart om 17.00 uur
Zaterdag 17 maart om 17.00 uur
Entree volwassenen: 15 gulden
Entree Kinderen: 7,50 gulden
www.dedamesslier.nl/de-boomhut

Bo ta biba den mi potmoni, Juni Aniceta
Een modern theaterstuk met als onderwerp de jonge dames die men portemonneezuigers noemt.
Het zijn sexy dames die in je portemonnee blijven hangen tot die helemaal leeg is.
Een verrassende voorstelling over mannen die geld hebben en vrouwen die van geld houden.
Houd je portemonnee goed vast als je die meeneemt.
Vrijdag 16 maart om 21.00 uur
Zaterdag 17 maart om 21.00 uur
Entree: 27,50 gulden
Locatie: Teatro Luna Blou

MUZIEK

Avila Chamber Music Extravaganza
Van zondag tot zondag drie concerten: zondag 18 maart om 11.00 uur in La Belle Alliance '2,3,4!' met alleen strijkinstrumenten en een bijzonder optreden van Oliver Neubauer, 12 jaar oud; zaterdag 24 maart om 17.00 uur in het Paleis van de Gouverneur te Fort Amsterdam, soprano, viola, piano met een Schubert-surprise en zondag 25 maart om 11.00 uur 'muziek zonder de violin'. De musici zijn Paul Neubauer, artistiek leider, Susanna Phillips, sopraan, Anne-Marie McDermott aan de piano, Kerry McDermott, de violin. Oliver Neubauer, de violin, Paul Neubauer, de viola en Maureen McDermott, de cello.

FILM

Curaçao International Film Festival Rotterdam
Vierdaags filmfestival georganiseerd door het IFFR en de Fundashon Bon Intenshon. Het festival is bedoeld als een ontmoetingsplaats voor moedige en bijzondere filmmakers en een geïnteresseerd en avontuurlijk publiek. Alle films worden vertoond in The Cinemas Curaçao en alle evenementen vinden plaats in en rond het Renaissance Hotel-complex.
Houd de website curacaoiffr.com in de gaten voor het programma en updates.
Datum: 29 maart - 1 april
Locatie: The Cinemas
De kaartverkoop begint vrijdag 23 maart om 12.00 uur.

Filmhuis Openbare Bibliotheek
12 april: A somewhat gentle man
10 mei: El ultimo verano de la Boyita

BOEKEN & LITERATUUR

De vodkadrinker
Eindredacteur van de Ñapa en auteur Hans Vaders ('s-Gravenhage, 1949) schreef 'De vodkadrinker' in een duistere en ontluisterende uitbraak van ziekte, algehele malaise en stilstand, dit na een bizar incident dat hem bijna het leven kostte. Als cricketliefhebber en fervent aanhanger van het fameuze team van de West-Indies, weet de vodkadrinker dat het leven niet altijd 'cricket' kan zijn; het verloopt meestal niet eerlijk, het is ronduit pervers en bovenal marginaal. Een glorieus afscheid van zijn geliefde eilanden lijkt nu niet meer mogelijk, meent de oude vodkadrinker. Of wordt het, met de volle fles in het reisvalies, toch nog - in een striemendwitte sneeuwjacht - die laatste treintocht met zijn alter ego de Chinees... Van Willemstad naar het verre oosten van het oercontinent op weg naar zijn uiteindelijke vooraf bepaalde doel en lot, en route naar zijn strikt persoonlijke brug, naar zijn rivier.
'De vodkadrinker' met beeldende bijdragen van Marcel van Duijneveldt (cover) en Herman van Bergen (portret) is voorlopig slechts exclusief te verkrijgen bij Mon Art Gallery, Rif Fort, Otrobanda.
E-mail: seroes@onenet.an

Kind ook gij
Martie Genger's eerste boek 'Kind ook gij' is uit bij boekscout.nl. Dit boek gaat over een kind uit velen, dat bedolven wordt onder het geweld van de wereld om haar heen, waarin zij in 1936 werd geboren, en nog geen 15 jaar later het ouderlijk huis verliet. Met een bagage vol kommer en kwel koopt zij met het statiegeld van een lege bleekwaterfles een krant en leest een advertentie. Het was een tijd die in het hedendaags decor van onvoorstelbare luxe onmogelijk lijkt. Waarin een gezin door de mangel van godsdienstig fanatisme, oorlog, armoede, onverenigbaarheid van huwelijkspartners, verraad, ziekte en dood gaat. Maar ook een tijd van heldenmoed, hulp in nood en de anonieme goedheid van zovelen.
Kind ook gij, Martie Genger, 422 pagina's, paperback 16 x 24cm, ISBN 978-94-6176-819-3. Te bestellen bij de schrijfster zelf: emailadres: marron@cura.net.

VARIA

Eenheid in diversiteit
Kas di Kultura is begonnen met een programma op zondag van 09.00 - 10.00 uur op Radio Mas (99.7 FM) over het thema 'eenheid in diversiteit'. Het wordt gepresenteerd door Angelica Parris.

Ascencion
Iedere eerste zondag van de maand is er Open Huis op landhuis Ascencion. De toegang is gratis. Het Open Huis vangt om 10.00 uur aan met een oecumenische kerkdienst. Voor de kleintjes is er een kindernevendienst. Om 11.00 uur is er een rondleiding om en door het fraai gerestaureerde en gemeubileerde landhuis. Hapjes, drankjes en muziek aanwezig.

Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascension organiseert vrijwel iedere donderdag rondleidingen over de plantage en omgeving. Vanaf 08.30 uur staat de koffie klaar. De rondleiding duurt ruim een uur. Deelname kost tien gulden (koffie, cake en limonade bij aankomst inbegrepen) en is uitsluitend mogelijk bij opgave via tel: 864-1950, 518-7265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com.

Avondwandeling met krioyo-maaltijd
Bij voldoende belangstelling organiseert de Stichting Vormingscentrum Landhuis Ascencion op vrijdag 30 maart een avondwandeling. Vanaf 16.30 uur bent u welkom op het landhuis en staat de koffie klaar, voor de kinderen is er limonade. Om 17.00 uur vertrekken we voor de wandeling. De route loopt onder meer langs Boca Ascencion waar de schildpadden zich regelmatig laten zien. Bij terugkeer op het landhuis staat er een krioyo-maaltijd gereed en voor de kinderen een frietje met.
De toegangsprijs inclusief koffie en limonade bij aankomst, patia en de maaltijd bedraagt 27.50 gulden. Kinderen tot 12 jaar 12.50 gulden.
Deelname is uitsluitend mogelijk bij opgave tot 28 maart 2012. tel: 864 1950, 5187265 of per mail: info@landhuisascencion-curacao.com

De Culturele Agenda verschijnt iedere zaterdag in de Ñapa. Stuurt u alle info s.v.p. naar: agenda.cultuur@gmail.com.

CARIB publishing

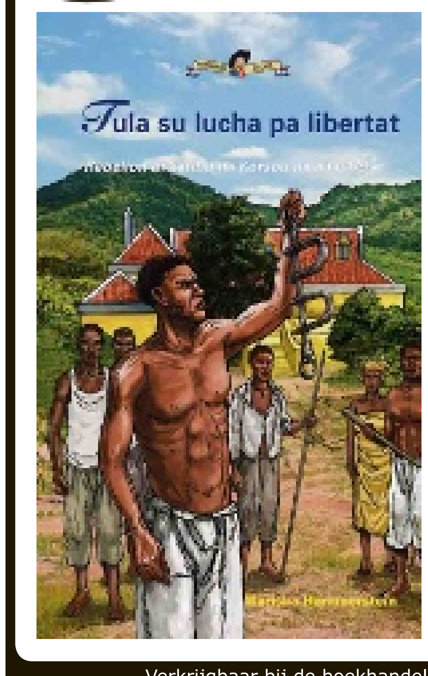

Tula su lucha pa libertat
Tula's vrijheidsstrijd

Op 17 augustus 1795 vond Tula de moed om in opstand te komen. Het lukte het hem om duizenden slaven zover te krijgen dat ze hun plantages verlieten. Ruim een maand duurde de strijd, die van Tula een martelaar, maar vooral ook een grote held maakte.

Het verhaal over de vrijheidsstrijd van Tula wordt op een toegankelijke manier verteld , zodat kinderen leren wat de rol van Tula is bij het verkrijgen van hun eigen vrijheid en cultuur.

Ook verkrijgbaar in het Papiaments.
Te koop bij Mensing's Caminada, Bruna BoekPlus!, Goisco en Caribpublishing.

Verkrijgbaar bij de boekhandel of via www.Caribpublishing.com
Kaya Jombi Mensing 27A (Zeelandia)| Tel: 4657777 | Email: Office@Caribpublishing.com

Sultans en snoeshanen

Op Java regeerden ooit sultans, islamitische vorsten. Met de komst van de Nederlanders als kolonisator werden de sultans in feite machteloos. De Nederlanders kozen er echter voor om hen in het zadel te laten zitten. Ze behielden bepaalde privileges en mochten in hun paleizen - hun 'kratons' - blijven wonen. Impopulaire maatregelen liet de koloniale mogendheid dan afkondigen door de sultan en daarmee bleef de feitelijke onderdrukker bij de lokale bevolking een beetje uit beeld.

Tekst en foto's: Marius Bremmer

In de 17e eeuw bezetten de Nederlanders steeds meer eilanden in de Indische archipel. Daar was geld te verdienen met tropische producten zoals kruiden en specerijen, koffie, thee en suiker. Lompe lieden uit Amsterdam, Hoorn, Enkhuizen en andere handelssteden kwamen in contact met een veelheid aan inlandse vorsten die er de vreemdste gewoonten en gebruiken op nahielden. Voor de mannen van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) is het een uitdaging om op de juiste wijze met hen om te gaan. In het jaar 1645 sluit de VOC vrede met sultan Amangkoerat I. Zijn titel was 'soesoehoenan van het Midden-Javaanse rijk Mataram'. Soesoehoenan betekent letterlijk: 'die men knielend nadert'. De Nederlanders hadden moeite met het woord soesoehoenan en noemden hem 'snoeshaan'. Amangkoerat is bijzonder wreed. Bij tijd en wijle slacht hij verwanten af of laat hij honderden Mohammedaanse geestelijken tegelijk ombrengen. Regelmatig ligt de rivier de Solo op Midden-Java vol lijken. Als de favoriete vrouw van deze soesoehoenan sterft, laat hij honderden bijvrouwen in een open kooi boven het graf van zijn overleden geliefde verhongeren.

Goochelen

Voor de Nederlanders is het een ware opgaaf om met deze inlandse vorst in contact te komen. Na uitgebreide krijgsraad meldt een soldaat, ene Van Goens, zich aan met een list. Hij bezit een draagbaar draaiorgeltje en neemt dit al spelende mee naar het paleis van de vorst. De vorst neemt het orgeltje van deze Van Goens in ontvangst en laat zich daarna nooit meer zonder het instrument in het openbaar zien! Daarnaast laat Van Goens goochelende soldaten optreden voor de bloeddorstige soesoehoenan. Eén van hen, zo meldt een oud reisjournaal: '...At zo leek het wel ses pond Kapok en spuigde gedurigh vuur ende oneindeleijk veel gecouleurde linten, naalden, spelden en geldt uit syn hals. Dit alles behaaghde de Soesoehoenan soo, dat hij dick-mael daerom seer hartelyk lachte'.

Tenslotte raakt de vorst door drank en opium in een staat van verdwazing. De Nederlanders gebruiken hem daarna alleen nog maar uit tactisch oogpunt: om impopulaire maatregelen aan het volk te verkopen.

Spijker der Wereld

Rond 1750 voltrekken zich in Batavia, het huidige Jakarta, ernstige rellen. Nederland stookt aardig in de etnische onrust tussen Javanen en de economisch veel welvarender Chinezen, onder het motto 'verdeel en heers'. Er worden dan 10.000 Chinezen afgeslacht. Tijdens deze rellen kiest een andere soesoehoenan, die van Kartasoera (ook op Midden-Java), de zijde van de opstandelingen, zodat er ook een revolutie tegen de Nederlanders dreigt. Deze vorst heet Pakoe Boewono II (zijn naam betekent: 'Spijker der Wereld'). Als vergelding steken de Nederlanders zijn kraton, zijn paleis, in brand. Daarna krijgt hij wel toestemming om enkele kilometers oostelijker een nieuwe kraton te bouwen. Zijn nieuwe residentie is te Soerakarta, in Indonesië vandaag de dag ook wel Solo geheten.

Om het nog iets ingewikkelder te maken: in 1755 sticht Hamengkoe Boewono, een oom van eerder genoemde Pakoe Boewono II, een paleiscomplex in Djokja, het tegenwoordige Yogyakarta. Toch zijn de soesoehoenan en de sultan nooit meer dan zetbazen van de Nederlanders. Tijdens opstanden op Java in de 19e eeuw kiezen ze veiligheidshalve steeds de zijde van Nederland, de koloniale overheerser.

Politionele acties

Na de Tweede Wereldoorlog verandert het beeld. De dan heersende Hamengkoe Boewono IX, sultan van Djokja, kiest in 1945 de zijde van de revolutionaire Soekarno in zijn strijd voor onafhankelijkheid. Tijdens de Nederlandse acties tegen de Indonesische opstandelingen, de politionele acties, bestormen zij diens kraton. De sultan is aanvankelijk alleen bereid om - neerkijkend vanaf zijn paleismuur - met de Nederlanders te onderhandelen. Later moet hij zich overgeven. De soesoehoenan van het nabijgelegen Solo - de tweespalt tussen de naburige vorsten is altijd gebleven - wedt op het Nederlandse paard. In zijn kraton wordt een groots feest aangericht om de komst van de Nederlandse soldaten te vieren.

Na de onafhankelijkheid van Indonesië wordt de soesoehoenan van Solo door Soekarno als landverrader van al zijn inlandse gezag beroofd. De sultan van Djokja, die aan de zijde van Soekarno had gestaan, blijft deels autonoom. Hij wordt benoemd tot eerste vice-president van Indonesië, met behoud van de titel van sultan.

Gouden koets

De mensen in de stad Solo en haar omgeving voelen zich de eerste tijd van de nieuwe republiek achtergesteld vanwege de foute keuze van hun soesoehoenan. Velen sluiten zich aan bij de PKI, de communistische partij van Indonesië. Midden jaren 60 van de vorige eeuw pleegt generaal Soeharto een staatsgreep, waarmee hij genadeloos afrekent met de PKI. Veel inwoners van Solo en omgeving worden vermoord of gevangen genomen. Weer drijven er lijken in de rivier de Solo. Vandaag de dag maakt Solo als stad een wat verwaarloosde indruk. Door deze achterstand krijg je, meer dan in andere welvarender steden, wel een beter beeld van Javaanse steden van tientallen jaren geleden. Het paleis van de soesoehoenan staat er nog gedeeltelijk, maar maakt een troosteloze indruk. De oorspronkelijke daken zijn vervangen door golfplaten en zelfs het tuinonderhoud laat te wensen over. Er is een klein museum met koetsen (type 'Gouden Koets') en rijtuigen van de soesoehoenan. Het zijn pronkstukken met de allure van die van de Gouden Koets van de Oranjes in Den Haag. Op de rijtuigen is steeds prominent het wapen van de VOC te zien.

Oranje geschenken

Een bezoek aan de kraton van sultan Hamengkoe Boewono X van Djokja is vandaag de dag juist een toeristisch hoogtepunt. De gebouwen zijn uitstekend onderhouden en Nederlandssprekende gidsen staan klaar om een rondleiding te verzorgen. Aan de architectuur is te zien dat de Nederlandse stijl van glas-in-lood, Hollandse tegeltjes en gietijzeren lantaarns (ijzergietwerk 'Prins van Oranje' staat op de paalvoet) prima te combineren is met Aziatische bouwkunst. Op de grote binnenterreinen staan veel Delftsblauwe vazen. Veel van deze voorwerpen zijn ooit geschonken door de Oranjes. Na de Indonesische onafhankelijkheid is een fraai reliëf op de kratonmuur aangebracht, voorstellende de keus van de sultan tegen de Nederlanders en voor de onafhankelijkheid.

De sultan van Solo met de Nederlandse resident Willem Vogel.

Na de val van president Soeharto in 1998 is in Indonesië zelfs de roep te horen naar de terugkeer van een sultan. De meest aangewezen persoon is de dan 54-jarige sultan Hamengkoe Boewono X. Tegen de pers verklaarde hij: "Het is moeilijk te zeggen of ik ooit het presidentschap zou accepteren of niet. Ik heb die ambitie niet." Enigszins vertwijfeld: "Maar als de natie een beroep op mij doet, wat zou ik dan moeten? Het is mijn plicht om het volk te dienen." Hij kwam echter niet aan de bak. Deze tiende sultan Hemengkoe Boewono, ook wel kortweg HB X genoemd, is een zoon van sultan Hamengkoe Boewono IX, die in Leiden tot 1938 Indologie studeerde. 'Henkie', zo stond hij in Leiden bekend, had twintig nakomelingen bij vier vrouwen. Hij was goed bevriend met koningin Juliana.

Sultan Pako Boewono X met zijn familie op de trappen van de kraton.

Het paleis van de sultan van Yogyakarta.

Leesvoer

'Beste vriend'

Iedereen kent Samuel Green, maar waar is hij ook alweer beroemd van? In een wereld die geobsedeerd is door roem wil hij maar één ding: gezien worden.

Sam vult zijn dagen met het tellen van zijn volgers op Twitter, het bezoeken van vernissages waar gratis telefoons worden uitgedeeld en het verleiden van vrouwen van andere beroemde mannen. Voor zijn zoontje Sammie heeft hij geen tijd. Voor zijn echtgenote Venus ook niet. Tot Sam wordt gedwongen tot een keuze: zijn zoontje of zijn roem.

Beste vriend is een even humoristische als aangrijpende roman over de moderne obsessie met roem en de betekenis van echte verwantschap.

De lang verwachte opvolger van 'Allemaal nette mensen'.

Titel: Beste vriend
Auteur: Robert Vuijsje
Uitgever: Nijgh & Van Ditmar
ISBN10: 9038894945

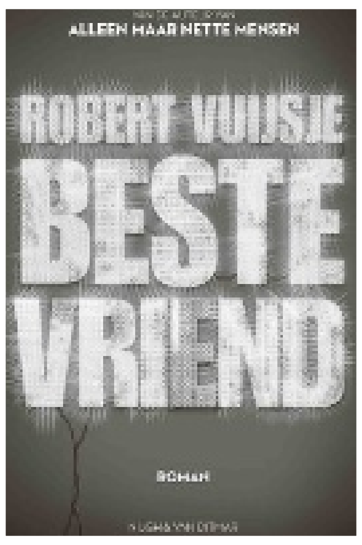

Ars Poëtica

Zoals de pagina's van een krant

Zoals de pagina's van een krant
in het gras langzaam om
slaan in de wind, en het is de wind
niet die dit doet,

zoals wanneer een deken in de avond,
buiten, ligt alsof hij ligt
te slapen, en het is de deken
niet, zo

niets is het, niets dan de verdrietige
beweging van een hand, de weerloze
houding van een lichaam,

en er is geen hand, er is
geen lichaam, terwijl ik toch
zo dichtbij ben.

Rutger Kopland
uit: Al die mooie beloften,
Van Oorschot, Amsterdam, 1978

Huntu Kòrsou

Ons duurzame culturele cadeau

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

Wat maakt ons uniek en authentiek ten opzichte van andere landen? Wat is dat 'bijzondere' wat zo bepalend is voor ons temperament? En waar kunnen wij te allen tijde op terugvallen tijdens momenten van crisis? Het antwoord is in mijn ogen te vinden in onze relatie met ons cultureel erfgoed. De identiteit van onze samenleving. Onze fundering voor het leven. De band met onze eigen cultuur is de basis waaraan wij ons persoonlijke leven kleur geven. Typische materiële uitingen van onze cultuur zijn bijvoorbeeld onze prachtige tambú, een eeuwenoude traditie van cultuur en dans die zijn oorsprong vindt in Afrika. Ook onze landhuizen, overheerlijke kuminda krioyo of kleurrijke klederdracht vallen hieronder. Immateriële cultuuruitingen zijn tradities. Een bekende traditie op Curaçao is de zorg voor onze ouderen. Want voor onze 'Grandinan' is er altijd plek in huis. Ook is er altijd tijd en ruimte voor een gezellig samenzijn waarbij eten en drinken in overvloed aanwezig zijn.

Naar mijn mening is cultuur een bindmiddel waar een bevolking van een land zich mee kan identificeren, op kan terugvallen in moeilijke tijden en zodoende zich volwaardig kan verbinden met zichzelf, zijn medemens en omgeving. Ongeacht herkomst, ras of geloof. Wij allen maken deel uit van een gemeenschap met die authentieke karaktertrekken die ons allen 'Yu di Kòrsou' maken.

Is dit geen duurzame gedachte? Ik denk zeker van wel. Hoe cultuurbesef en duurzame ontwikkeling hand in hand gaan, daar wil ik het met u deze week over hebben. Onze persoonlijke relatie met cultuur raakt het niveau van microduurzaamheid. Op dit niveau is het van belang hoe sterk het individu in zijn schoenen staat en daarmee naar buiten toe uitstraalt wie hij is en wil zijn. Het besef van 'wie ben ik en waar kom ik vandaan' is essentieel, omdat het de basis vormt voor de verbinding met onszelf. En dat wij trots op onszelf zijn. Want hoe dan ook, elk individu wil zich ergens mee verbonden voelen. Dat is de mens eigen. Cultuur is een gemeenschappelijk goed, een gevoel dat je ergens bij hoort. Een plek waarin je jezelf kunt verankeren en van waaruit je je leven kunt opbouwen. Dit betekent ook dat trots zijn op en respect hebben voor je cultuur kan dienen als basis om andere culturen te begrijpen en te waarderen.

Behalve dat onze relatie met ons cultureel erfgoed van belang is voor onze persoonlijke duurzaamheid, is het ook essentieel voor onze relatie met anderen (mesoniveau van duurzaamheid). Hoe fantastisch is het wel niet om aan de andere kant van de wereld, op een plek waar je het niet verwacht, een landgenoot tegen te komen? Of hoe geruststellend en verademend is het wel niet voor een kersverse Curaçaose student in Nederland als hij op een landgenoot kan terugvallen in tijden van heimwee? Kortom, cultuur verbindt het individu met zichzelf en werkt tegelijkertijd als middel voor saamhorigheid tussen individuen onder elkaar.

Tot slot wil ik aangeven dat op Curaçao verschillende initiatieven zijn die het belang van onze cultureel erfgoed benadrukken en dit op een innovatieve manier naar buiten toe uitdragen. Zo heb je bijvoorbeeld de tambúgroep Zjazjimein, een groep jongeren die door middel van het samenspelen van de tambú een bijdrage levert aan gemeenschapszin onder de bevolking. Op Den Paradera 'Herbal Gardens' maakt Dinah Veeris de mensen bewust van de hechte band tussen het Curaçaose natuurschoon en onze cultuur. En de laatste 'blekero' (blikslager) van het eiland, Boy de Palm, wil graag zijn kennis delen met de gemeenschap over de bijna vergane kunstvorm van het blikslaan. Allemaal prachtige initiatieven waar wij allen trots op mogen zijn. Kòrsou ta hasi bon.

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die duurzame ontwikkeling op Curaçao bevordert door onder meer kennisuitwisseling. Meer info: www.huntukorsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou

Spotlight op dieren

Slapen

Slapen is een 'activiteit' die we bij alle diersoorten en de mens waarnemen, maar die niet bij alle dieren op dezelfde manier verloopt.

Tekst: Margot Hack

Vogels doorlopen evenals zoogdieren twee slaapfasen. De SWS-slaap (slow wave sleep), een diepe en droomloze slaap, is tijdens het meten van de hersenactiviteit door middel van een EEG, goed te herkennen aan de hersengolven met een vrij grote spanning. De SWS is de belangrijkste fase van de slaap, want in deze fase herstellen de hersenen zich.

In de REM-fase (rapid eye movement) zijn de hersencellen vrij actief en lijkt het golvenpatroon op dat in de waakfase. De REM-fase dankt zijn naam aan de snelle bewegingen die de ogen in die fase maken. Er wordt verondersteld dat het geheugen zich tijdens de REM ontwikkelt en dat alles wat je hebt geleerd en meegemaakt in deze fase wordt verwerkt.

Als voorbeeld van de vogels zullen we de papegaai gebruiken waarbij slapende papegaaien altijd eerst de SWS-fase doorlopen voordat ze naar de REM-fase overgaan. Dit is zinvol, want ontspannen hersenen kunnen nieuwe indrukken beter verwerken dan gestreste hersenen. Het lijkt erop dat de REM-fase bij papegaaien korter is dan bij zoogdieren en veel andere vogels. Als een papegaai slaapt, zijn beide ogen gesloten en de nekspieren ontspannen. Als papegaaien uitgebreid slapen, draaien ze hun kop 180 graden en steken ze hem onder hun schouderveren.

In tegenstelling tot mensen kunnen sommige dieren met maar één helft van hun hersenen slapen. Tijdens deze vorm van slaap rust slechts één helft van de hersenen terwijl de andere helft actief is. Deze unihemisferische slaap kom je bij de meeste vogels tegen, maar vooral bij vogels die lange trektochten maken en bij prooivogels. Papegaaien slapen soms met slechts één helft van hun hersenen, terwijl de andere helft nog steeds actief is. In dit geval zijn de ogen geopend.

Van zeezoogdieren is dit ook een bekend verschijnsel. Dit zijn warmbloedige dieren en om goed te functioneren moeten ze slapen. Zoogdieren die op het land leven, ademen zonder erbij na te denken en dit gaat automatisch. Het zijn 'onbewuste' ademers. Dolfijnen en walvissen kunnen vrij lang onder water blijven (soms 30 minuten of langer) maar ze moeten naar de oppervlakte om adem te halen. Het zijn dus 'bewuste' ademers. Voor deze dieren is het geen optie om tussen twee ademhalingen in te slapen, want dan bestaat er het risico dat ze te lang slapen. Voor hen is het dus een ideale oplossing om een hersenhelft uit te schakelen, terwijl de andere helft in de gaten houdt dat er op tijd geademd moet worden.

Margot Hack is dierenarts te Ronde Klip

"Bij een gebroken poot is het maken van een röntgenfoto altijd noodzakelijk anders kan de behandeling nooit goed gedaan worden!"

Dierenartsenpraktijken Vredenberg, Ronde Klip, Tera Kora en Comenencia
Tel: 737-2185-737-3202

EENHEID DIENEN HERSTEL AA
Voor AA of NA meetings of hulp
Tel: 691-1929
drankdrugs@yahoo.com

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Bestand tegen stoten; 8. Japanse alcoholische drank; 11. moe; 12. verhoogde toon; 13. bijenproduct; 14. voorvoegsel; 16. bevel aan een hond; 18. mengsel; 19. Japans bordspel; 20. gegraven diepte; 22. boogbal; 24. lokspijs; 25. domoor; 26. geestdrift; 28. meisje; 30. piepklein; 31. kooppoging; 33. mollengang; 34. huidopening; 36. rivier in Spanje; 37. voormalig Perzië; 38. schoonmaakgerei; 40. middenrifskramp; 42. sprookjesfiguur; 45. lusthof; 46. behaagziek; 48. indianententent; 50. dierenverblijf; 51. beroep; 52. roem; 54. muzieknoot; 55. voegwoord; 56. hoofddeksel; 58. paard; 60. oude lengtemaat; 61. traag persoon; 62. groente; 64. beet; 66. rots; 67. pak slaag.

VERTICAAL: 1. Beroep; 2. rivier in Siberië; 3. gevangeniskamer; 4. holte; 5. dwarsmast; 6. olie (Eng.); 7. rund; 8. blaasinstrument; 9. spil; 10. spot; 13. zeker; 15. cijfer; 17. opperwezen; 18. echtgenoot; 19. legerafdeling; 21. kaartruitertje; 23. hok om spullen op te bergen; 24. handelsvoorwerp; 25. afstammeling; 27. houtsoort; 29. vogelproduct; 30. Franse schilder; 32. waterkering; 34. onthutst; 35. tegenwoordig; 38. actieradius; 39. vorm van het boeddhisme; 41. persoonlijk vnw.; 43. vordering; 44. rechtvaardig; 46. hoofd; 47. insect; 49. Amerikaanse schrijver; 51. broeibak; 53. haardroger; 56. geschil; 57. rivier in Frankrijk; 59. achttiende–eeuwse japon; 61. Chinese afstandsmaat; 62. muzieknoot; 63. reeds; 65. nachtspiegel.

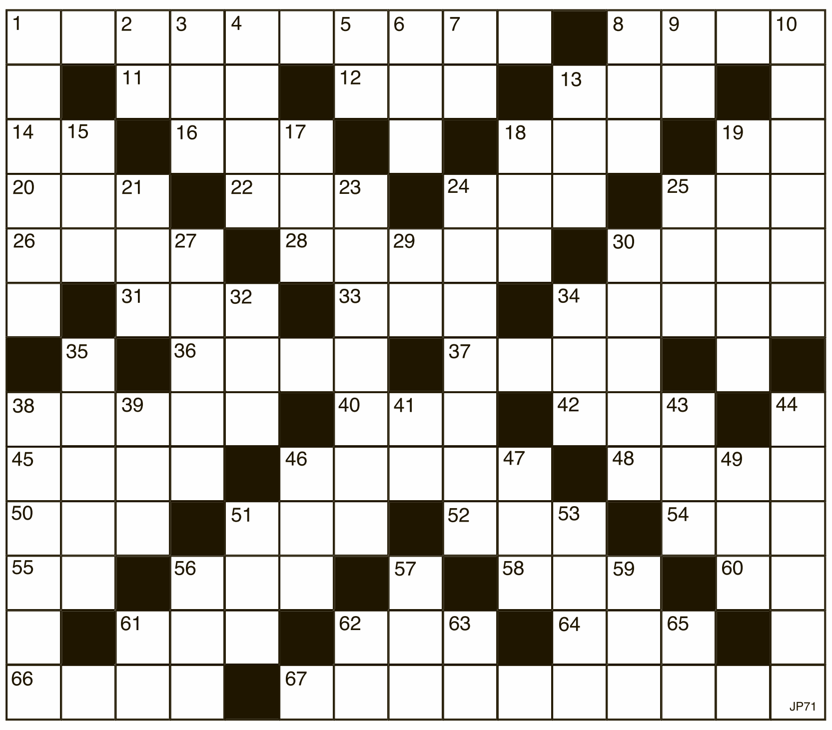

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Lorenzo Koolman
Dr. Schaepmanstr. 41
Aruba

L. Esteba
K.A. Boelijn 3
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

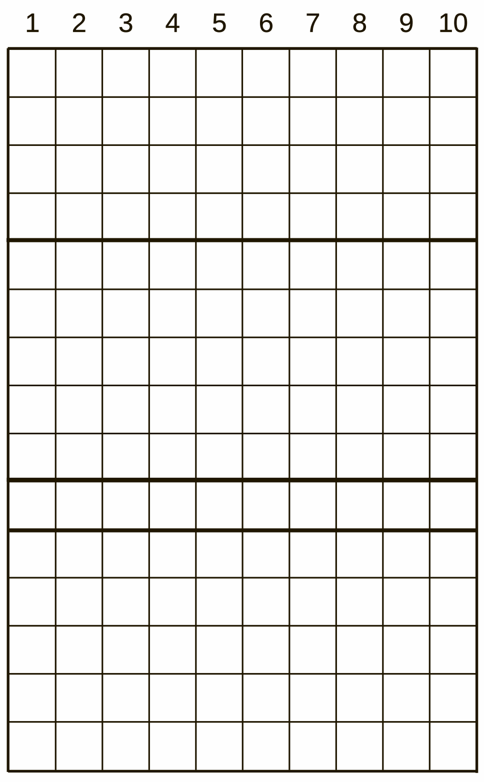

1. Ongaarne, voorzetsel, natuurverschijnsel;
2. kleur, lil, treurlied;
3. deel van de voet, kei, malie;
4. krat, strop, plavuis;
5. tijding, deelteken, wezel;
6. dierenverblijf, monster, voorlopig;
7. putemmer, bouwland, deugniet;
8. vogel, graansoort, blaasinstrument;
9. voedsel, interest, uitwonend;
10. middag, vergelden, worstelgreep

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

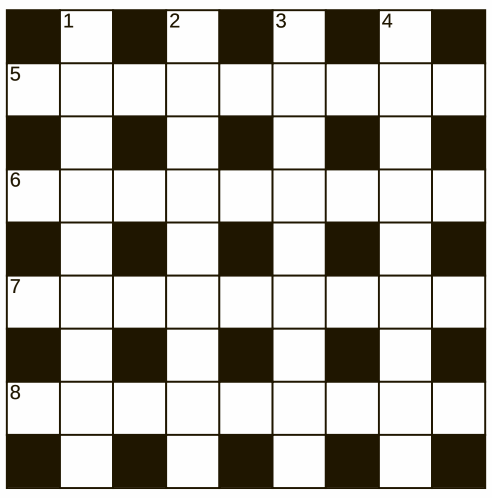

Horizontaal:
5. Hoofdarbeid in de verdediging (7);
Bezig zijn met boeken (6);
6. Heilige zitplaats van de paus (5);
Naderen en dichtgaan (8);
7. Heel mooie voorstelling (5);
Gedicht over zuivel? (8);
8. Lichamen van vruchten zonder klinker (5);
Meer een muziekteken dan een compagnon (7)

Verticaal:
1. Straalbezopen van het blazen (6);
Tijd om te betalen (6);
2. Beweging vol gratie (5);
Welke mensen dampen in de kerk? (8);
3. Met een beetje kleur is het bruin of wit (5);
Een kleurig sprankje is ziekelijk (8);
4. Geen schande van vroeger (6);
Klimplantjes? (7)

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

A	L	E	P	M	E	R	D	S	E	I	K	D
A	D	I	U	R	K	S	IJ	R	G	N	E	O
N	A	L	R	U	I	L	I	N	G	A	E	O
L	E	R	R	E	T	U	R	N	W	S	R	N
E	R	U	P	Y	I	A	N	E	K	P	T	S
G	Y	E	T	O	L	E	G	E	A	O	W	R
I	N	D	L	V	K	E	B	H	I	R	O	A
T	E	P	E	I	N	N	C	D	E	I	H	A
H	N	P	E	N	E	S	A	E	L	N	S	W
C	I	R	E	O	N	R	W	E	E	G	N	L
A	E	T	H	E	R	E	T	N	F	G	A	E
R	D	C	D	E	T	E	K	M	A	E	M	K
A	S	D	K	N	R	A	N	E	R	O	E	K
A	E	K	E	F	I	G	L	IJ	P	V	N	O
W	E	L	E	K	K	E	R	N	IJ	A	O	M
W	D	N	E	E	T	S	D	N	A	Z	C	S

Aanleg
Capekennedy
Deinen
Fret
Grijskruid
Kiesdrempel
Kopra
Lekkernij
Lenteweer
Nasporing
Neut
Onemanshow
Pijlgif
Rafel
Reiken
Return
Ruiling
Schoenbek
Smokkelwaar
Snood
Til
Tree
Treiler
Voeg
Voyeur
Waarachtig
Weddenschap
Wegennet
Wekkerradio
Zandsteen

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

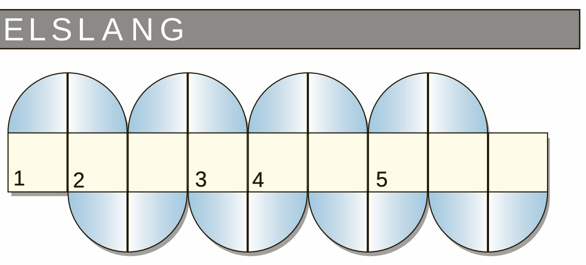

1. Desalniettemin; 2. dwaalleer; 3. azijn; 4. Oosters weefsel; 5. sabelkwast.

© Puzzelland/120310

SUDOKU

					2			9
		5				3		
8		6		1			5	2
	9						7	5
7			6			2	4	3
		8		7				1
		4		3	1		9	
			4	6		5		8
	6		7	8				

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

8	2	7	1	3	5	4	6	9
6	4	1	2	9	7	5	3	8
3	9	5	4	6	8	7	1	2
2	5	4	7	8	1	6	9	3
7	8	9	3	4	6	2	5	1
1	6	3	5	2	9	8	7	4
5	7	8	9	1	2	3	4	6
9	3	2	6	7	4	1	8	5
4	1	6	8	5	3	9	2	7

OPLOSSINGEN VAN VORIGE WEEK

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Bonje; 5. sar; 8. miami; 12. ama; 13. collage; 16. rat; 17. la; 18. duro; 19. kopij; 21. ra; 22. kneu; 24. korea; 26. smal; 28. mes; 30. pin; 31. tja; 32. niello; 35. tweede; 37. er; 38. emissie; 39. si; 40. dragee; 42. center; 45. lot; 46. bus; 48. dor; 49. sado; 51. takel; 53. node; 55. te; 56. ikat; 58. rune; 60. op; 61. erg; 63. energie; 65. ali; 66. roede; 67. nee; 68. stuka. VERTICAAL: 1. Balkon; 2. oman; 3. na; 4. ecu; 5. sloop; 6. al; 7. raken; 8. mep; 9. ar; 10. mara; 11. italie; 14. ork; 15. goa; 18. duel; 20. ijsje; 23. emerald; 25. ribstuk; 27. maestro; 29. sleet; 31. tweed; 33. ier; 34. ome; 35. tic; 36. die; 40. duster; 41. gooi; 43. none; 44. roepia; 46. baten; 47. serge; 50. aero; 51. tan; 52. lui; 54. dolk; 57. kee; 59. nes; 62. ge; 64. re; 65. au. Crypto-overlapper: Horizontaal: 5. Kasslaper; 6. madraskat; 7. werkwijzer; 8. geluieren. Verticaal: 1. Karatelen; 2. ijsvrijkous; 3. mafslijten; 4. menageren. Anagram: 1. oven-roven-voeren; 2. moer-morel-rommel; 3. karn-kraan-anorak; 4. sier-aries-caries; 5. eden-heden-heiden; 6. toto-stoot-troost; 7. lang-slang-alsnog; 8. ruim-pruim-umpire; 9. roes-stoer-torsie; 10. snor-frons-onfris. Eindoplossing: VRACHTAUTO Woordzoeker: RAMPZALIG Puzzelslang: 1. Hela; 2. afgrond; 3. doem; 4. mozaiek; 5. kegelen. Het sleutelwoord luidde: HARDMAKEN

‘Aardappeleters’

Onbekend maakt nu eenmaal onbemind en dit geldt zeker voor Tristan da Cunha, in de ‘middle of nowhere’ gelegen in het meest zuidelijke gedeelte van de Atlantische Oceaan als een wees waar niemand de facto naar omkijkt. Een eiland van aardappelen, schapen, vis, rundvee en koningin Liz als monarch.

Tekst: Hans Vaders Foto’s: Archief

Dit alles weerspiegelt zich ook in de mondiale belangstelling voor de eetgewoontes van de summiere bevolking van 264 zielen. Het is bij wijze van spreken maar een eenzijdig en enigszins karig maal. Er is slechts één boekje met receptuur - een luttele 32 pagina’s - beschikbaar over het eiland: ‘Recipes from Tristan da Cunha’ van de hand van Dawn Repetto, telg van een van de families die het eiland rijk is.

In het boekje ingrediënten en bereidingsmethoden in diverse secties. Dit betekent in de praktijk drie soepen waaronder ‘inside soep’ en vijf gerechten op basis van vis zoals hachee van kreeft en viskoekjes gemaakt van makreel.

Hoofdeiland Tristan da Cunha werd in 1506 voor het eerst geobserveerd door de Portugese zeevaarder Tristão da Cunha. Door de ruwe zee was het voor hem niet mogelijk voet aan wal te zetten, maar kon het Ilha de Tristão da Cunha op de zeekaarten worden bijgeschreven. Pas in 1634 verbleef de bemanning van de Heemstede, onder kapitein Claes Gerritsz. Bierenbroodspot enkele dagen op het eiland. Uiteraard ging het in eerste instantie om zoet water en daarin voorzag het eiland met de grote waterval de Big Watron en een meer bij de noordkust.

De eerste officiële inwoner werd Jonathan Lambert uit Salem, Massachusetts. Hij arriveerde in december 1810 en claimde de archipel als zijn persoonlijke koninkrijkje dat hij omdoopte tot de Islands of Refreshment. Koning Lamberts bewind was echter maar van korte duur. De avonturier overleefde in 1812 een bootongeluk niet.

Tristan da Cunha is in deze snelle wereld met 1 inwoner op 1.3 vierkante kilometer altijd een soort buitenbeentje geweest en is dat in wezen nog steeds. Vulkanisch van oorsprong ligt het gesitueerd op een aardschol die tergend langzaam over een andere aardplaat heenschuift, de zogenoemde ‘Tristan hot spot’. Het eiland verdween uit het zicht als bunkerstation na de opening van het Suez-kanaal in 1869 en het opleggen van de grote zeilschepen.

Curieus is dat op Tristan, waar altijd een garnizoen Britse mariniers nabij hoofdstad Edinburgh of the Seven Seas, kortweg ‘The Settlement’, gevestigd bleef, tot in de Tweede Wereldoorlog geen geld in omloop was. Er werd afgerekend met aardappels en toen eilanders hielpen met de bouw van een ‘geheim’ weer- en radiostation - codenaam HMS Atlantic Isle - werden ze door de Britten betaald met hout, verf en thee.

Alle tachtig families op Tristan da Cunha - oorspronkelijk afkomstig uit Schotland, Engeland, Nederland, Italië en de Verenigde Staten - zijn boeren die hun eigen gelimiteerde veestapel beheren terwijl al de weidegrond gemeenschappelijk bezit is. Inkomensverschillen zijn uit den boze en outsiders niet welkom om zich permanent op het eiland te vestigen of er land te kopen.
De economie drijft voornamelijk op de fabriek waar kreeft wordt ingeblikt voor de export en de verkoop van postzegels en munten. De meeste inwoners zijn naast hun werk als ambtenaar in de middaguren doende met het bewerken van hun eigen akker. U raadt het al, daar verbouwen ze in hoofdzaak aardappels.

Omdat drie van de eerste kolonisten aan astma en glaucoom leden zijn deze kwalen nog steeds goed vertegenwoordigd op het eiland. In wetenschappelijke literatuur wordt dit een gevolg van endogamie genoemd. Nog net geen incest. Endogamie is het zich uitsluitend richten op de eigen groep, de clan, de eigen sociale klasse waarbinnen ook exclusief getrouwd wordt. Dan wil het nog weleens uit de hand lopen met de genen.

Maar toch, op Tristan da Cunha worden voor de schaarse bezoeker ook smakelijke gerechten geserveerd. Aan te bevelen valt de ‘stuffed roast mutton’. Mutton is eenvoudigweg gezegd een wat ouder lam. De schouder van het wollige knuffeldier wordt gevuld met verse mint en citroen en langzaam op een barbecue geroosterd te samen met wat teentjes knoflook, ui, zout, zwarte peper en een ei. Neem hiervoor de tijd want het gerecht is eerst na bijna vier uur gereed voor consumptie.

Ook de ‘done down meat’ valt aan te prijzen. Althans bij sommige liefhebbers zonder tanden. Want het gebruikte vlees moet inderdaad ‘done’ zijn, dus zolang gekookt tot het nagenoeg uit elkaar valt, smakeloos is geworden en alle voedingssupplementen en sappen gereduceerd zijn tot vrijwel nul. Eet smakelijk! En dit natuurlijk met als dessert een traditionele op Engelse leest geschoolde Tristan-pudding, of een cake of een pie. Of toch maar liever een voedzame aardappelcake tot het uiteindelijk de neus uitkomt?

KOOK MEE MET MAY

Langoustines met aardappelkoekjes

4 kreeftenstaarten, schoongemaakt, op stokjes geregen
zout en peper
olie of gesmolten boter

Voor de aardappelkoekjes:
1 pond aardappelen, gekookt en gepureerd
110 gram tarwebloem
110 gram gesmolten boter
olie of boter om te bakken
zout en peper

De langoustines inwrijven met zout en peper.
Met de olie of boter bestrijken.
Boven een middelmatig vuur in 6 minuten gaar en lichtbruin bakken.

Voor de koekjes:
De bloem met een vork door de gepureerde aardappelen prakken. Met zout en peper op smaak brengen en de gesmolten boter toevoegen.
Van het deeg koekjes vormen van 4 cm in doorsnee. De olie verhitten in een koekenpan.
Als de olie heet is een paar van de koekjes toevoegen en het vuur meteen temperen. 5 à 10 Minuten bakken aan elke kant tot ze bruin zijn. Met de rest van de koekjes herhalen.
De kreeftenstaarten met de koekjes serveren met een groente naar smaak.
Voor 4 personen.

Eet smakelijk,

May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Casillero Pinot Grigio

Druivensoort: **Pinot Grigio**
Streek: **Chili**
Kleur: **Helder wit/geel**
Geur: **Peer**
Smaak: **Levendig sap, met peer**

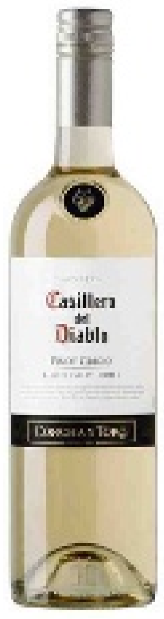

Deze Chileense Pinot Grigio wordt aangeplant in de Limari Vallei, die loopt langs de Limari-rivier richting het Andesgebergte. Limari is één van de weinige valleien die zich bevinden in het noorden van Chili boven de hoofdstad Santiago.
De druiven worden aangeplant aan de oevers van de rivier, daar waar de bodemgesteldheid alluviaal is, oftewel met veel rivierklei.
De wijn smaakt lekker fris en schoon met levendig sap dat mij doet denken aan peer en lychee met daarbij vriendelijke zuren en een aromatische afdronk.
Bij de langoustines een fijne keuze, want deze houden van ietwat rijpe Pinot Grigiowijnen, zeker met de aardappelkoekjes van May erbij gaat dit goed werken.

Santé!

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store, Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

Wijn & Wetenschap

In deze column wilde ik graag wat dieper ingaan op de wetenschap en de psychologie achter het drinken van wijn.

Tekst: Erik van Kampen

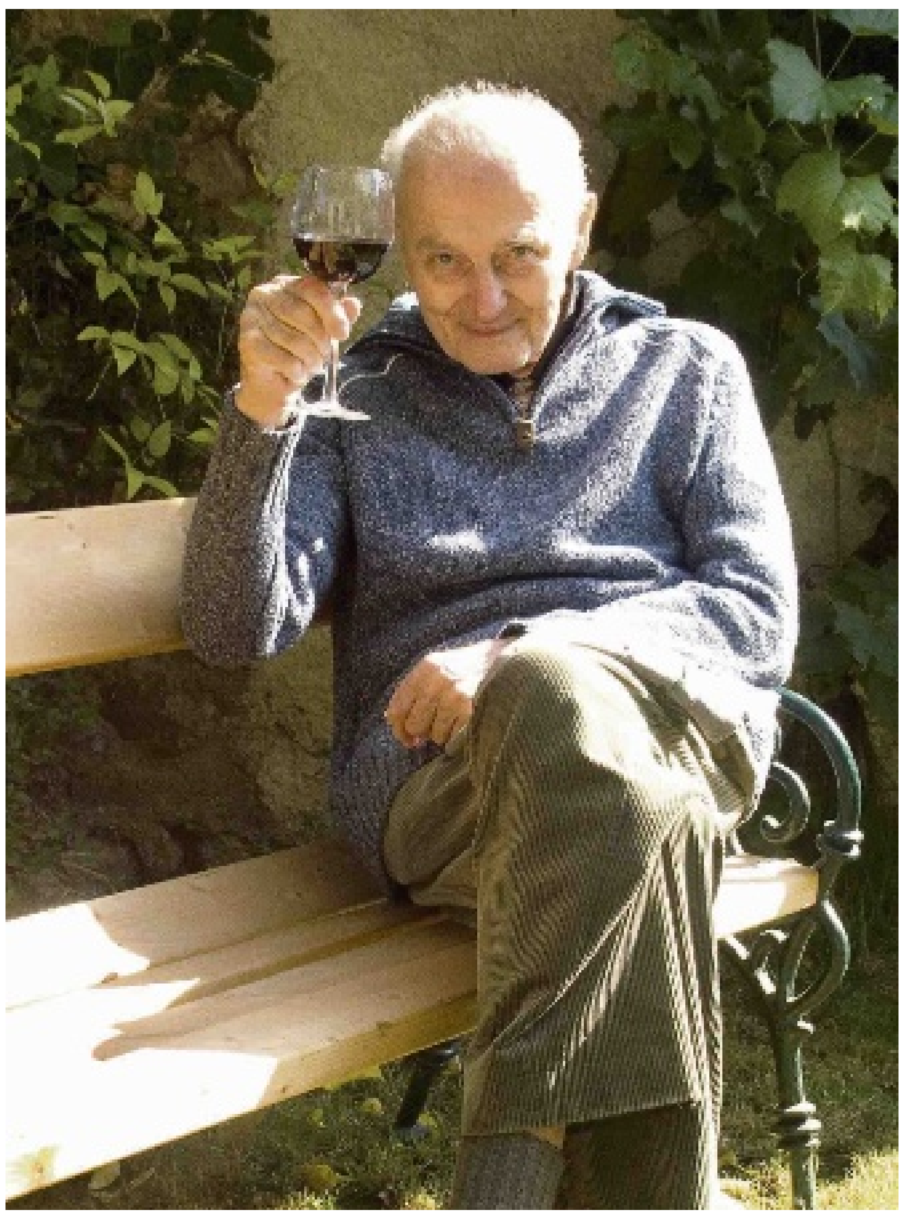

Een oud-collega vroeg of ik mee wilde naar een lezing over de werkzame stoffen in levensmiddelen en het effect daarvan. Ik dacht dat het wel interessant kon zijn en ging dus mee naar de lezing gegeven door een smaakwetenschapper van de Universiteit van Amsterdam.

De professor legde uit dat we het gingen hebben over heantioxidatieve activiteit, vasorelaxerend en immunitair effect. De studenten hadden onderzoek gedaan naar de bioactieve stoffen aanwezig in groene thee, olijfolie en rode wijn met name naar het epigallocatechine gallaat.
Na een uiteenzetting van 45 minuten keek ik ietwat verward om heen, zat ik heen en weer te wippen op mijn stoel en was ik alle concentratie kwijt.

Ik hoopte dat ik er in de pauze tussenuit kon glippen, maar degene met wie ik was vond het blijkbaar reuze interessant dus bleef ik beleefd zitten voor het tweede gedeelte.

Na de onderbreking ging de prof voortvarend van start en zei dat zijn studiegroep had bedacht dat we nu zelf de kans kregen om te ervaren hoe deze werkzame stoffen hun uitwerking hadden op het menselijk lichaam.

We werden dan ook allen voorzien van een smakelijk glas rode wijn; ik was er plotsklaps weer helemaal bij met mijn aandacht.

Polyfenolen
Rode wijnen, zo blijkt, zijn rijk aan polyfenolen, die meerdere gunstige effecten hebben op onze gezondheid. Polyfenolen zijn goed gevuld met anti-oxidanten, die ervoor zorgen dat onze cellen minder snel afsterven en we op die manier langer gezond blijven. Doordat de lichaamscellen minder snel afsterven verlaagt dit het risico op kanker en hart- en vaatziekten.

Consumptie van 1 à 2 glazen rode wijn verlaagt het risico op een hartaanval met 35 tot 50 procent. Dit is vooral van toepassing bij de leeftijdsgroep van 30 tot 60 jaar. Men merkt dit vooral bij de Zuid-Europeanen, die op latere leeftijd meestal nog in zeer goede staat van gezondheid verkeren. In Zuid-Europa ligt het aantal sterfgevallen door hartaanvallen beduidend lager dan in Centraal- en West-Europa.
Ook wordt er aan deze stof toegeschreven dat deze ontstekingsremmend werkt en de kans op bepaalde soorten kanker sterk vermindert.

Het onderwerp liet me niet zomaar los en ik ging verder op zoek naar wijnen met een hoog gehalte van deze anti-oxidanten die kunnen bijdragen aan een zo gunstig mogelijk effect.
Ik kwam erachter dat vooral wijnen met een hoog gehalte Merlot uit de Bordeaux een hoog concentraat van genoemde stoffen bevatten evenals Merlot uit Chili, maar ook wijnen van het druivenras Shiraz en Tannat zijn uitermate effectief.
Polyfenolen worden ook veelvuldig door ons lichaam aangemaakt als we verliefd zijn, maar zitten ook veel in groene thee, koud geperste olijfolie, frambozen, chocolade en granaatappel.

Mijn eindconclusie: Als u niet meer dagelijks smoorverliefd bent, drink dan voor de zekerheid 1 à 2 glazen rode wijn per dag voor een gezond en gelukkig leven.

À Votre Santé

Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

ÑAPA Business

10 maart 2012

Rotary Club Curaçao 75 jaar

‘Bijdragen aan ontwikkeling gemeenschap’

Wat is er nodig om de wereld te veranderen? 1,2 Miljoen leden van de serviceclub Rotary geloven dat dat begint met het geven van hulp in de vorm van vrijwilligerswerk of donaties in de vorm van materialen, producten of gelden. Exact vandaag, op 10 maart 2012, doen de leden van Rotary Club Curaçao dat al 75 jaar en dat is voor de leden een moment om even stil bij te staan.

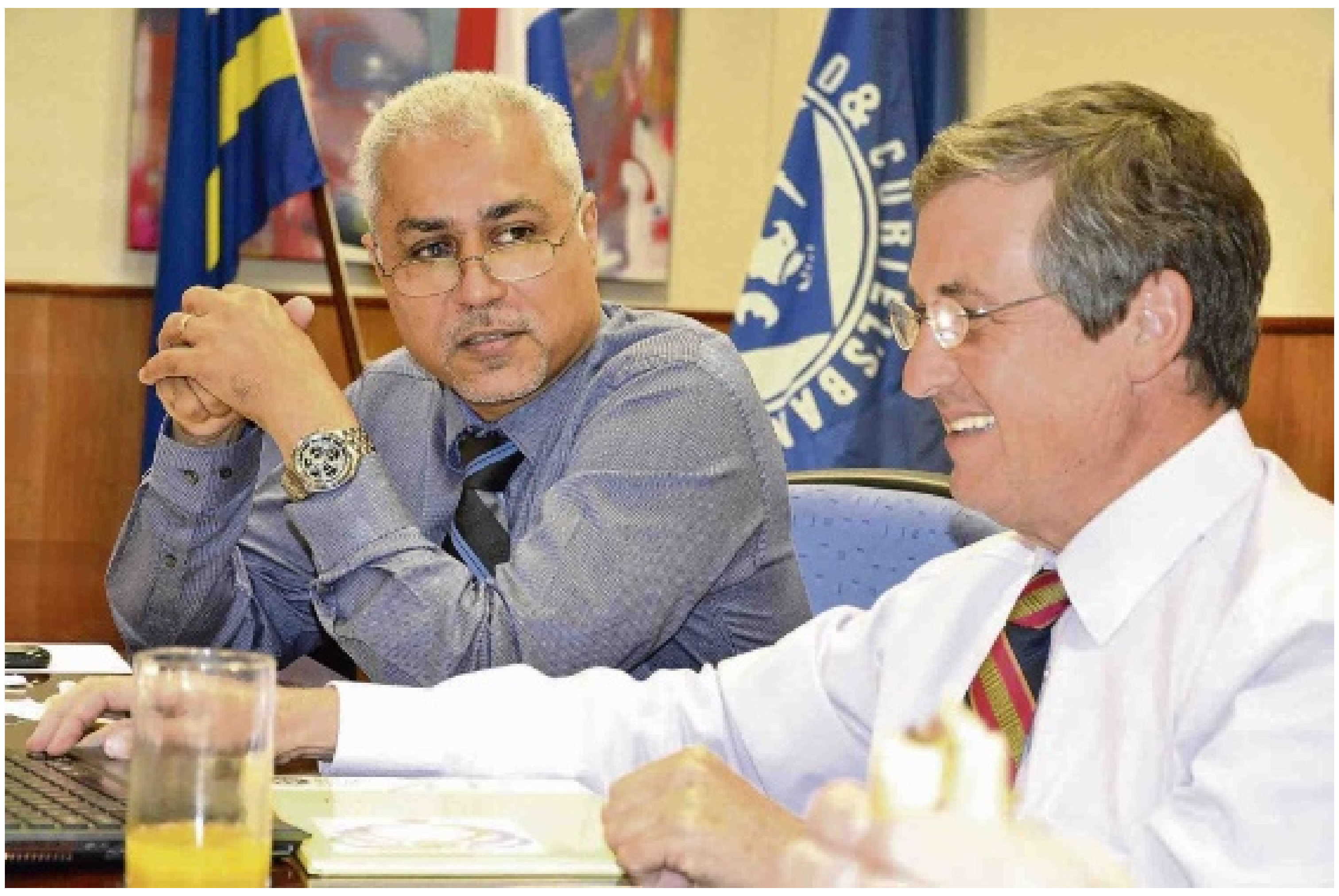

Vinod Daswani (links) en Antony Owers tijdens het interview waarbij ook gelunched werd. “Als je met zijn allen een dis gebruikt, ontstaat er een band, een groepsdynamiek.”

Tekst: Judice Ledeboer Foto’s: Ken Wong

Voorzitter van de commissie 75 jaar Rotary Club Curaçao, Jaime de Sola, huidig president van Rotary Club Curaçao Vinod Daswani, voormalig president Kenny Canword, director Community Service Daisy Tyrol en actief lid en maker van het gedenkboek ter gelegenheid van het lustrum, Antony Owers spraken met de Ñapa over de geschiedenis van Rotary International en van Rotary Club Curaçao in het bijzonder, de projecten die men steunt en de festiviteiten rond het lustrum dat samenvalt met de District Conferentie die ieder jaar en dit jaar op Curaçao, van 5 tot en met 7 april, plaatsvindt.

Rotary International werd in 1905 in Chicago opgericht op initiatief van Paul Harris, die met een groep vrienden besloot om iets te doen voor de gemeenschap vanuit een netwerk. Na hun eerste ontmoeting besloten de vrienden om de volgende bijeenkomst bij een van de andere leden van de groep te organiseren en zo ontstond de naam voor het netwerk Rotary (roterend). Er werd besloten dat uit iedere beroepsgroep slechts één persoon lid kon worden en dan moest het lid wel hoogopgeleid of tenminste directeur zijn. Tegenwoordig wordt er niet meer zo strikt gekeken naar de positie en het beroep van de leden en mag iedereen die belangstelling heeft lid worden, mits hij of zij - vrouwen mogen sinds 10 jaar op Curaçao ook lid worden - actief deelneemt en zich inzet voor de missie van de Rotary om vrede in de wereld te bevorderen door verbetering van gezondheid en onderwijs en verlichting van armoede. De basisgedachte bij een Rotarian is altijd de ‘The four-way test’ (zie kader).

Maaltijd

De Rotary Foundation is een non-profit organisatie die uitsluitend door vrijwillige bijdragen van de leden, de Rotarians, wordt ondersteund. Op het moment zijn er wereldwijd 1,2 miljoen leden in 33.000 clubs in meer dan 200 landen. Er wordt geen enkel onderscheid gemaakt in religie, afkomst, leeftijd en rang. Op Curaçao zijn er twee clubs, de ‘moederclub’ Rotary Curaçao en Rotary Club Willemstad, die nu tien jaar bestaat. En er is sinds 25 jaar een junior Rotary club, Rotaract, waar men lid van kan zijn tot zijn 30e jaar. Iedere club is autonoom. Dat wil zeggen dat iedere club zijn eigen regels mag maken mits de missie van Rotary International in beeld blijft. Zo wordt er bij Rotary Club Curaçao Engels gesproken en bij de zusterclub Nederlands en wordt er van de leden van Rotary Curaçao altijd verwacht dat ze naar iedere bijeenkomst formeel, jasje/dasje, gekleed zijn. Bij Rotary Club Willemstad is de kleding bij de wekelijkse bijeenkomsten meer ‘casual’. Er is een bestuur dat ieder jaar wisselt en ieder lid kan ‘opklimmen’ tot president van de club. Tijdens de bijeenkomsten wordt er altijd een maaltijd genuttigd, ontbijt, lunch of diner. Het idee daarachter is dat als je met zijn allen een dis gebruikt er een band ontstaat, een groepsdynamiek.

> The four-way test
> Of the things we think, say or do:
>
> Is it the TRUTH?
> Is it FAIR to all concerned?
> Will it build GOODWILL and BETTER FRIENDSHIPS?
> Will it be BENEFICIAL to all concerned?

Alle clubs in de wereld zijn in districten onderverdeeld en de Curaçaose clubs behoren al vanaf 1939 bij het district Venezuela. Aan het hoofd van ieder district staat een gouverneur. In de geschiedenis van de Rotary op de eilanden heeft Curaçao twee maal de eer gehad om een districtsgouverneur te leveren en Aruba één maal.

Vanaf de oprichting van Rotary International zijn er wereldwijd al miljarden dollars gedoneerd aan duizenden projecten en wordt er ook steun gegeven bij grote rampen, zoals de tsunami in 2004 in Azië, en in 2010 de aardbeving in Haïti.

Curaçao

Rotary Club Curaçao begon in 1937 met 29 leden. De club kwam moeilijk van de grond omdat vooral de kerk huiverig was inzake de vorming van deze club. Men dacht dat het een sekte was die voet aan de grond wilde krijgen op Curaçao, maar toen de eerste voorzitter een Nederlandse directeur bij de Shell was, nam het verzet af. De club had de eerste jaren zijn wekelijkse ontmoetingen bij Hotel Americano in Otrobanda (verwoest bij de rellen in mei 1969), later in Hotel Curaçao (het huidige Plaza Hotel in Punda) en sinds 1986 komen de leden iedere week bij elkaar in landhuis Zeelandia waar, volgens de traditie, geluncht wordt. Rotary Club Curaçao was de eerste serviceclub op Curaçao en is de tweede qua ouderdom in het Caribisch gebied.

De gedachte achter het geven van hulp en het doneren van goederen en gelden is altijd geweest ‘Geef een man geen vis, maar leer hem vissen’. De projecten die de Rotarians wereldwijd ondersteunen zijn dan ook vooral gericht op duurzaamheid, maar bij ernstige rampen, zoals de aardbeving op Haïti in 2010, wordt er op korte termijn ook steun gegeven. En toen orkaan Thomas over Curaçao raasde en voor heel veel wateroverlast zorgde, vooral in de wijk Monte Carmelo, deed Rotary Club Curaçao een donatie aan het Rode Kruis om woonruimte te creëren voor de mensen wier woningen vol water stonden.

Trots

Met veel trots kijken de leden terug op diverse projecten die in de afgelopen 75 jaar gesteund zijn. Het langstlopende project is het busproject op Curaçao voor schoolkinderen. Tot op de dag van vandaag worden er rond de 1000 schoolkinderen per jaar meegenomen op een bustour om hun eiland beter te leren kennen. “Er zijn heel veel kinderen die nog nooit de zee hebben gezien”, legt voorzitter van het lustrumcomité De Sola uit. “Het is een initiatief van ons lid Huub Bongers. Met veel passie en succes leidde hij dit project altijd.” Binnen de clubs zijn er diverse subcomité’s waarbij een voorzitter benoemd wordt en op deze manier zijn de leden ook actief betrokken.

Een project dat nu in het kader van het 75-jarig bestaan van de Rotary Curaçao binnenkort van start gaat is een project in Soto, waar de club bezig is een clubgebouw neer te zetten voor de jeugd. Een paar jaar geleden werd een project gestart voor jonge meisjes uit het dorp door ze te stimuleren om te softballen, zodat ze na schooltijd niet op straat hoefden rond te hangen. Dit project loopt nog steeds en met succes, want de afgelopen drie jaar zijn deze meisjes subkampioen van het eiland geworden. Er is bewust voor gekozen om een clubgebouw neer te zetten dat een multifunctionele ontmoetingsplek moet worden. Voormalig clubpresident Canword is betrokken bij dit project. Hij was nog maar vijf jaar lid van Rotary Club Curaçao toen hij president werd, maar hij had al clubervaring opgedaan bij de jongerenclub Rotaract. “Ik moest eruit toen ik 30 was. En toen ik lid werd bij Rotary Club Curaçao ging ik al snel het bestuur in, waar ik ‘getraind’ werd om president te worden door eerst mee te lopen in de functie ‘Incoming president’.” Dat is ook de traditionele gang van zaken in het bestuur. Eerst meelopen met de huidige president, dan zelf president worden en tenslotte krijg je de functie van ‘Past president’. Canword heeft in die jaren veel geleerd. “Het is een uitdaging om een club te leiden en ik vind het een eer dat ik me heb mogen aansluiten in het rijtje van clubpresidenten.”

Vriendschappen

Huidig president Daswani heeft een druk jaar achter de rug, want het 75-jarig bestaan en de jaarlijkse District Conferentie, die ongeveer om de tien jaar op Curaçao plaatsvindt, vallen allebei in het jaar van zijn presidentschap. “Ik was goed voorbereid toen ik president werd”, aldus Daswani. “Ik draai al vier jaar mee in het bestuur. Als president heb ik me vooral ingezet om teambuilding binnen de club te stimuleren.” Dit wordt direct beaamd door de overige leden, die zeggen dat vooral de vriendschappen binnen de club heel belangrijk zijn voor hen. Daswani noemt het project Stichting Karchi 60+ als hoogtepunt in de laatste jaren, waarbij Rotary Club Curaçao vorig jaar een bus voor vervoer van ouderen aan de stichting schonk. Met deze bus kunnen ouderen worden opgehaald en gebracht naar wekelijkse activiteiten of ze kunnen gebruik maken van de bus als er vervoer noodzakelijk is voor ouderen die afhankelijk zijn van een rolstoel.

Een ander speciaal project dat is opgezet ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan is het Rotary Curaçao Scholarship waarbij de club de studie gedurende vijf jaar bekostigt van zes kinderen die van de basisschool naar het voortgezet onderwijs zijn gegaan. “Het was heel moeilijk om een keuze te maken wie deze beurs toegewezen zou krijgen”, vertelt Daisy Tyrol. “Er zijn zoveel kinderen wier ouders de extra kosten voor voortgezet onderwijs niet kunnen betalen. Denk aan schooltassen, uniform, boeken en deelname aan activiteiten.”

Bekende ‘fundraising’-projecten die door Rotary Club Curaçao ieder jaar georganiseerd worden zijn de Feria Rotaria op het Brionplein, de car lottery met diverse grote prijzen en het jaarlijkse golftoernooi. Deze activiteiten brengen geld in het laatje, waardoor de club projecten kan ondersteunen. Iedere ledenbijeenkomst is er een kleine loterij en alle kleine beetjes zorgen uiteindelijk voor een grote output. Deze eeuw - vanaf 2000 - heeft de club al vier miljoen Antilliaanse guldens gedoneerd aan de gemeenschap en in de afgelopen 75 jaar zijn 50 instellingen geholpen.

Gedenkboek

Inzake het lustrum is er een gedenkboek samengesteld van de laatste 25 jaar van de club. Bij het 50-jarig bestaan is er ook een gedenkboek gemaakt en een cd van dit boek wordt bij het nieuwe gedenkboek gevoegd om zo in totaal 75 jaar te kunnen ‘terugkijken’.
De Rotary heeft zijn deuren wagenwijd openstaan voor nieuwe leden die belangstelling hebben om lid te worden en ook de committment willen aangaan om actief deel te nemen aan de missie van de organisatie. Vooral de jongerenclub Rotaract zit te springen om nieuwe leden. De club wil af van een stoffig imago en hun missie ook onder jonge mensen bekendmaken, “want we moeten met z’n allen bijdragen aan de ontwikkeling van de gemeenschap”, aldus De Sola. Het motto van het lustrum is dan ook ‘Rotary Club Curaçao: 75 aňa sirbiendo nos komunidat’.

Op donderdagavond 5 april is vanaf 18.00 uur de opening van de District Conferentie in het Rif Fort, waarbij iedereen welkom is. De festiviteiten in de dagen daarna zijn voor de Rotarians, die uit Nederland, Aruba, Bonaire, St. Maarten, Colombia, Venezuela en van andere eilanden in het Caribische gebied komen voor de District Conferentie en het vieren van het lustrum. Voor meer informatie zie website: www.rotarycuracao.org

Daisy Tyrol

Kenny Canword

Haime de Sola

Recht

Persvrijheid is geen vrijbrief

Persvrijheid is de vrijheid van drukpers, het grondrecht om gevoelens en gedachten openbaar te maken, zo leert Wikipedia ons. In Aruba is de persvrijheid geregeld in artikel 12 van hoofdstuk 1 van de Staatsregeling van Aruba. Lid 1 van dit artikel bepaalt dat ieder het recht heeft, zonder voorafgaand verlof, door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren of inlichtingen door te geven, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens landsverordening.

Tekst: Misha Bemer

Voor een goed functionerende democratische samenleving is persvrijheid onontbeerlijk. Deze stelt de leden van een samenleving in staat kennis, standpunten en opinies uit te wisselen en het door de overheid gevoerd beleid ter discussie te stellen, hetgeen het democratisch gehalte van een samenleving zonder meer ten goede komt. De persvrijheid is dan ook een machtige pijler van de democratische samenleving. Eenieder kent wel de zegswijze '*The pen is mightier than the sword* '. Het is niet voor niets dat bepaalde regimes trachten de persvrijheid te beperken dan wel geheel de kop in te drukken, om op die wijze te trachten kritiek op het regime te voorkomen. Pogingen de persvrijheid in te dammen moeten zonder meer bestreden worden.

Echter, zoals Franklin Delano Roosevelt stelde in 1945 in zijn State of the Union toespraak: "*In a democratic world, as in a democratic nation, power must be linked with responsibility...* ". Van de pers mag worden verlangd dat zij met grote zorgvuldigheid en integriteit te werk gaat, in de wetenschap dat het publiek er doorgaans vanuit gaat dat hetgeen wordt gerapporteerd ook juist is en zich aan de hand daarvan een mening vormt.

In Aruba lijken er meerdere media te zijn die zich meer laten leiden door politieke kleur dan door het verlangen het publiek zo objectief en nauwkeurig mogelijk te informeren omtrent hetgeen gaande is in de Arubaanse maatschappij. Dit lijkt samen te hangen met het feit dat de Arubaanse politiek nochtans sterk gepolariseerd is en er het nodige wantrouwen bestaat tussen de verschillende politieke partijen, mede als gevolg van het politieke patronagesysteem. Beschuldigingen van vriendjespolitiek en corruptie komen met enige regelmaat voor en meerdere media schromen niet daaraan mee te doen door op eigen gelegenheid veelal (praktisch) ongefundeerde verdachtmakingen te uiten. Daarmede lijken zij in strijd te handelen met meerdere van een negental beginselen van de journalistiek die aan het begin van deze eeuw zijn geformuleerd door een gezaghebbende Amerikaanse organisatie genaamd 'The Committee of Concerned Journalists', waaronder: 'Journalism's first obligation is to the truth', 'its essence is a discipline of verification', 'its practitioners must maintain an independence from those they cover', 'it must serve as an independent monitor of power' en 'it must provide a forum for public criticism and compromise'. Onafhankelijkheid dient overigens niet te worden verward met neutraliteit. Neutraliteit is geen absoluut vereiste. Commentatoren zijn (lang) niet (altijd) neutraal. Hun geloofwaardigheid vloeit echter voort uit hun accuratesse, intellectuele eerlijkheid en het vermogen te informeren.

Wat hier ook van zij, ook de media die het niet zo nauw nemen, ontkomen niet aan hun in de wet verankerde verantwoordelijkheid. Persvrijheid is namelijk niet absoluut en onbeperkt van aard, zo blijkt ook uit de Staatsregeling van Aruba. Daaruit volgt immers dat eenieder het recht heeft zonder voorafgaand verlof door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren of inlichtingen door te geven, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. Persvrijheid neemt niet de wettelijke verantwoordelijkheid voor de inhoud van een publicatie weg. Stel dat een publicatie als discriminerend kan worden aangemerkt. In dat geval is sprake van een botsing van twee grondrechten, te weten de vrijheid van drukpers en het verbod op discriminatie. Ook dit verbod is niet absoluut. Wordt een dergelijk geval aan de rechter voorgelegd dan zal deze dan ook dienen af te wegen welk grondrecht, gelet op de omstandigheden van het geval, zwaarder dient te wegen.

Een ander voorbeeld. Stel dat een politicus in een publicatie wordt beschuldigd van machtsmisbruik dan wel corruptie dan wel andere bij de wet verboden handelingen. Dergelijke beschuldigingen zijn een in Aruba weinig zeldzaam fenomeen. Wanneer voor de beschuldigingen naar het oordeel van het gerecht in eerste aanleg van Aruba geen althans onvoldoende concrete bewijzen voor handen zijn zal een dergelijke publicatie doorgaans als onrechtmatig worden aangemerkt. Een dergelijk oordeel leidt veelal tot rectificatie, al dan niet op last van het gerecht, en in sommige gevallen tot toekenning van een schadevergoeding aan degene jegens wie beschuldigingen zijn geuit zonder dat daar voldoende bewijs aan ten grondslag is gelegd. In dit systeem, waarbij aldus door de rechter publicaties als onrechtmatig kunnen worden aangemerkt, is de pers allerminst monddood. Zo staat het de pers vrij kritiek te leveren op gevoerd beleid en staat het haar vrij misstanden aan de kaak te stellen, voor zover er althans ten tijde van de publicatie voldoende bewijs dat sprake is van dergelijke misstanden voor handen is. Hoewel politici publieke personen zijn en van hen aldus mag worden verlangd dat zij een 'bredere rug' hebben dan de gemiddelde burger, geldt dat ook zij er belang bij hebben niet te worden blootgesteld aan lichtvaardige verdachtmakingen en aldus te worden aangetast in hun eer en goede naam.

Gelet op de uitgebreide rechtspraak omtrent onrechtmatige publicaties zou je verwachten dat media die al meerdere malen door de rechter te kennen zijn gegeven dat zij bepaalde publicaties dienden te rectificeren hun modus operandi zouden aanpassen. Niets lijkt echter minder waar. Op de oude voet doorgaan is op zich hun goed recht – zoals ook zij die daarvan schade ondervinden het recht hebben zich tot de rechter te wenden – maar van serieuze journalistiek lijkt dan in ieder geval geen sprake.

Misha Bemer is advocaat bij HBN Law te Aruba. Hij voert een algemene, commerciële praktijk, waarbij de nadruk ligt op het procederen. Misha Bemer buigt zich voor de Ñapa over juridische onderwerpen die spelen op Aruba. Misha.bemer@hbnlaw.com

Mens & Werk

Rapporteren en gedrag

Rapporteren is een belangrijk onderdeel van het werk. Letterlijk betekent rapporteren: het melden wat er is gebeurd. Dit kan mondeling of schriftelijk gebeuren, waarbij schriftelijk de voorkeur heeft, omdat dan de gegevens vastliggen en terug te vinden zijn. Bij een mondelinge rapportage kunnen dingen achteraf niet meer worden nagekeken en als er misverstanden zijn kunnen er situaties van 'welles' en 'nietes' ontstaan met alle gevolgen van dien.

Tekst: Judice Ledeboer

Bij rapporteren gaat het om het vastleggen van feiten, gegevens en omstandigheden van een cliënt of project naar aanleiding van gesprekken of aangeleverde gegevens. Bij alle soorten van bedrijven en instellingen zijn rapportages van zaken heel belangrijk. Goed rapporteren is bijna een kunst. Het gaat niet alleen om de regels van het maken van een goede rapportage, maar ook het gedrag van de mensen die rapportages maken speelt een grote rol.

Het correct en volledig weergeven van gesprekken en overwegingen op papier is niet eenvoudig en vereist veel oefening. Mensen die rapportages maken behoren dan ook heel goed te kunnen luisteren en vooral heel goed vragen te kunnen stellen. Ieder mens spreekt namelijk vanuit zijn eigen ervaringen en inzichten en dan is het belangrijk dat de ander verifieert of hij goed begrepen heeft wat de ander heeft gezegd. Domweg aannemen wat de ander zegt is niet goed. Tijdens gesprekken af en toe samenvatten wat iemand heeft gezegd en controleren of men op één lijn zit is een vereiste om de zaken helder en zuiver te houden.

Om een goede rapportage te kunnen maken moet men beschikken over relevante en toegankelijke informatie. Elke informatie kan van belang zijn voor het verloop van de begeleiding van cliënten, patiënten, klanten en projecten. Dit betekent dat degene die moet rapporteren in staat moet zijn om informatie te verzamelen. Hij moet weten waar hij relevante informatie moet vinden en hij moet daar achteraan gaan. Dit vraagt creativiteit, initiatief en doorzettingsvermogen, want het komt voor dat men tegen muren aanloopt bij het verzamelen van informatie en dan mag men niet opgeven en moet men doorgaan totdat de informatie gevonden is.

Heel belangrijk bij het maken van rapportages is de structuur. Bij een rapportage bepaalt de vorm in belangrijke mate de leesbaarheid. Een A4 volgeschreven met gegevens is geen rapportage. De informatie in een rapportage moet snel leesbaar zijn en dat kan door te beginnen met een inleiding en door bij de opmaak van teksten gebruik te maken van witregels - tekstkopjes, door in te springen en door opsommingen te geven.

Ook het taalgebruik is belangrijk. Allereerst moet de rapportage voor iedereen leesbaar zijn en kan het gebruik van vaktermen te moeilijk zijn. Indien dat nodig is voor de rapportage moet er wel een uitleg bij gegeven worden.

Belangrijk is het om geen gebruik te maken van etikettering en subjectieve termen als 'steeds', 'erg', 'nogal wat', 'tamelijk', 'voortdurend' en 'behoorlijk', omdat iedereen die woorden anders interpreteert en dan ontstaat er onduidelijkheid.

Kortom: structuur in een rapportage is van groot belang. Niet alleen bij het opmaken van een rapportage, maar ook bij het gebruik van rapportages bij het werk. Een structuur aanhouden is belangrijk omdat iedereen dan volgens een zelfde manier werkt (handig bij overdracht, besprekingen, plannen maken voor behandeling en begeleiding). Die structuur vraagt bepaald gedrag van de medewerkers. Het vraagt discipline, omdat het rapport zo snel mogelijk na gesprekken en onderhandelingen moeten worden gemaakt, omdat men anders details kan vergeten, het vraagt tijdsmanagement, dit om tijd te reserveren in de agenda om de rapportage te kunnen maken, het vraagt nauwkeurigheid om details goed te kunnen weergeven en het vraagt om het vermogen subjectieve en objectieve informatie te kunnen scheiden. Eigen bevindingen kunnen gekleurd zijn en dat heeft invloed op de rapportage, want in een rapportage is het belangrijk om alles zo objectief mogelijk weer te geven. Feiten dus.

Een gegeven is dat ieder mens vooroordelen heeft. Deze kunnen positief of negatief zijn.

Voordelen kunnen bijvoorbeeld gebaseerd zijn op ras, afkomst, seksuele geaardheid en maatschappelijke positie. Vooroordelen kunnen onschuldig zijn, maar kunnen ook heel ver gaan. We ontwikkelen van nature vooroordelen en we hebben de neiging te generaliseren en stereotypen te vormen. Zo kan er een oordeel ontstaan dat al geveld is zonder objectieve criteria en als dat dan vervolgens niet geverifieerd of gecorrigeerd wordt, dan is de rapportage niet meer zuiver en kunnen er verkeerde beslissingen genomen worden bij de voortgang van projecten en het begeleiden van mensen, bijvoorbeeld in de sociale sector.

Tenslotte is het maken van een samenvatting nodig om snel inzicht te krijgen in het verloop van het project of de begeleiding/behandeling. Samenvatten is op zich ook al een kunst. Dat kan niet iedereen. Een samenvatting moet kort zijn, anders is het geen goede samenvatting en schiet het zijn doel voorbij. Er komt dus meer kijken bij het maken van een rapportage dan even een paar zaken opschrijven. Het vraagt kennis en ook bepaald gedrag en op dat gebied kan ieder mens zichzelf altijd veranderen én verbeteren.

Marketing

Het proces en de gevolgen

Het gedrang was de bewuste vrijdagmorgen enorm. Toen ik uiteindelijk aan de beurt was, kreeg ik een stuk voorbedrukt papier Vervolgens was het aansluiten in een lange rij die steeds met een meter of vier naar voren schoof. Aan het einde van de rij was een lus waardoor je de mensen die voor mij in de rij stonden in het gezicht kon kijken. Verveelde en uitdrukkingsloze blikken. Toen ik uiteindelijk ook de lus bereikte, wist ik dat ik op de helft was. Tenslotte was ik aan de beurt en werd met wilde gebaren een lokaal in gedirigeerd. Toen ik geen gehoor gaf aan een voor mij onbegrijpelijke opdracht, kwam de vraag welke taal ik spreek. De bevelen kwamen nu in het Nederlands door, ik volgde ze braaf op...

Tekst: Marcel Truyens

Nee, ik zat niet in de gevangenis. Ik moest mijn auto laten keuren bij DOW. En hoewel dat hier niet ter zake doet, zo'n keuring stelt niets voor: alle lampen moeten aan en uit en zo ook de ruitenwissers. En de toeter, die is belangrijk! Vervolgens stapt de keurmeester zelf achter het stuur, rijdt plankgas twee meter naar voren en gaat vervolgens vol in de ankers. Remtest. Totale kosten: 30 gulden. Effectieve keuringstijd: minder dan 2 minuten. Totaal tijdsbeslag: 3,5 uur. Ergernisindex: 100. Over twee jaar weer aan de beurt. Nou ja, het hoort erbij. De vraag is alleen waarom het op deze manier moet.

Nu is de overheid - zoals vrijwel overal ter wereld - als geen ander in staat om allerlei ergernissen te creëren. Het Curaçaose bedrijfsleven lijkt hieraan echter graag een voorbeeld te nemen. Probeer bijvoorbeeld eens een UTS-rekening te betalen bij de flagship store op de Caracasbaaiweg. Dat kan dus niet. Daarvoor moet je naar een botika of naar de bank. Bij die laatste sta je weer tijden in de rij, want voor elk wissewasje zijn vier handtekeningen en drie stempels nodig. Voor uw kapotte wasmachine heeft men nooit het benodigde onderdeel in voorraad, alsof onze witgoedboeren inmiddels niet kunnen voorspellen wat er na enige tijd kapot zal gaan. Probeer via een zogenaamde helpdesk eens een oplossing voor een probleem te krijgen. Kansloos. Zes dagen lang vier keer per dag bellen lijkt het enige dat uiteindelijk voor de benodigde irritatie zorgt om het bedrijf in beweging te brengen. Bij een lokaal autobedrijf hoeft u geen 'filmster of voetballer' te zijn om te genieten van 'VIP-service', want men heeft vakkundig personeel of zoiets...

Ja, ik ben een beetje aan het soebatten. Dat heeft te maken met het feit dat een hoop ergernissen eenvoudig te voorkomen zijn en dat bedrijven die ergernissen structureel oplossen, enorm succesvol zijn.

De belangrijkste oorzaak van ergernissen bij klanten zit in de zogenaamde 'organisatieprocessen'. Processen zeggen er iets over hoe een organisatie omgaat met - meestal routinematige - zaken. Men spreekt dan in termen van input (een vraag) en resources (geld, mensen, machines) die op een bepaalde wijze (procedure) uitgevoerd, leiden tot output (product, dienst) en resultaat. Processen worden meestal bedacht door mensen die ze niet hoeven uit te voeren. Hier ontstaat het probleem, want hoewel een proces kan leiden tot constante kwaliteit, hoeft de geleverde kwaliteit geen klanttevredenheid te garanderen. Processen zijn vaak heel intern gericht. Chefs, managers hebben de neiging om processen zo in te richten dat ze zelf maximale controle houden. Men verdeelt het proces in subtaken en verantwoordelijkheden legt men weer op andere plaatsen. Hierdoor hebben maar weinigen die met de uitvoering van het proces bezig zijn, een volledig overzicht. Daarenboven houden managers van complexiteit. Complexiteit geeft de manager een aura van macht en intellect, geeft de manager het gevoel van onmisbaarheid.

Daarbij komt dat medewerkers, uitvoerders van de procedures, zeer eentonig en op den duur uiterst saai werk doen. Elke medewerker heeft maar een zeer beperkte verantwoordelijkheid voor het geheel, laat staan voor het eindresultaat. Ook het ontwikkelingsperspectief voor de medewerker is gering. De output per medewerker daalt op den duur en de manager krijgt behoefte aan extra medewerkers om hetzelfde proces uit te voeren. Om die uitdijende organisatie in goede banen te leiden, zal de manager vaker vergaderen en (sub)hoofden aanstellen. Zo groeit zijn afdeling en dus zijn aanzien en macht.

Doelmatige managers kijken naar klantbehoeften (dat kan ook een interne klant zijn), koppelen daar (klanttevredenheid) doelstellingen aan en richten er hun processen en organisatie op in. Verder leggen ze volledige procestaken en -verantwoordelijkheden bij individuele medewerkers of teams. Hierdoor stijgt de motivatie. Goede ondernemers - zoals u - laten hun managers en hun afdelingen onderling nauw samenwerken, zoeken naar mogelijkheden voor parallelle processen in plaats van sequentiële en dwingen onderlinge communicatie af. Zo zal er voor elke ingekochte wasmachine uiteindelijk ook een setje reservedelen in voorraad zijn. Hoewel IT enorm kan helpen bij de opzet en uitvoering van processen, kan diezelfde IT ook heel verstarrend werken en een organisatie zo laten vastvriezen dat die niet meer aan (veranderde) klantbehoeften kan voldoen of kan innoveren. Een winst- en verliesrekening (P&L) tenslotte, hoort niet bij individuele afdelingen thuis: het niet in voorraad hebben van wasmachineonderdelen is misschien goed voor de P&L van de onderdelenafdeling maar zeker niet voor de verkoop van nieuwe wasmachines en schaadt niet alleen uw lange termijn overall commercieel resultaat maar vooral ook uw merkreputatie. Klanten die door uw organisatie worden geïrriteerd, doen namelijk niet graag zaken met u. Klanten irriteren is het prerogatief van monopolisten zoals de overheid, en we weten hoe we daar over denken.

En in dat kader nog even terug naar het keuringslokaal. Kent u het Papiaments voor ruitenwisser? Ik inmiddels wel.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelij ke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is onafhankelijk marketing en communicatieadviseur te Curaçao. http://web.me.com/marcel1963/Marcel_Truyens. e-mail: marcel1963@mac.com

Communicatie

Meetbaarheid van free publicity

Binnen het vakgebied public relations groeit de behoefte aan het kwantificeren en kwalificeren van resultaten, maar er is nog geen eenduidige werkwijze. Floortje Muskens en Eelco P arie van Coebergh Communicatie & PR beschrijven hoe u de resultaten van pr meetbaar kunt maken. Ze spitsen dit vooral toe op free publicity. Hiermee geven zij een voorzet voor uniforme afspraken over de waarde van behaalde resultaten.

Tekst: Bob Harms

Public relations is als marketingcommunicatie-instrument gericht op het beïnvloeden van kennis, houding en gedrag. Uiteindelijk doel is bijdragen aan het vergroten van de materiële en immateriële omzet van een organisatie. Om het effect van pr te kunnen bepalen, moet eerst het doel van de pr-inspanning helder zijn. De eerste vraag in de discussie over de meetbaarheid van pr-effecten betreft het doel van de meting:

- Is het doel van de meting nagaan of een pr-actie succesvol is?
- Gaat het erom te kijken of de pr-professionals hun werk goed gedaan hebben?
- Wilt u weten of de eigen medewerkers trots zijn op hun bedrijf?
- Wilt u aantonen welk effect de free publicity op de verkoop van een product heeft?
- Neemt u alleen de korte termijn mee of ook de lange termijn?

Pr-doelen en hun effecten, veelal gekoppeld aan een bepaalde pr-discipline, kunt u beoordelen op kwantitatieve en kwalitatieve aspecten. Hier leggen we de focus op marketing pr. In de meeste gevallen komt dat - direct of indirect - neer op het via pr-activiteiten stimuleren van de verkoop van producten en/of diensten.

U kunt pr-resultaten betrekkelijk eenvoudig inzichtelijk maken. Het meest voor de hand ligt het verzamelen van de verkregen publicaties. Ook de feedback op lezersacties kan nuttige informatie verschaffen. Tevens is er een oorzakelijk verband tussen de gerealiseerde media-aandacht voor bijvoorbeeld de Drie Dwaze Dagen van de Bijenkorf en de mensenmassa's in de winkels, op jacht naar koopjes.

Kwantitatief meten
Professionals meten pr-resultaten vaak af aan de verkregen redactionele aandacht (print, radio, televisie en internet). De informatie over de exposure kunt u verschillend interpreteren. Sommigen tellen alleen het aantal publicaties, anderen kijken naar het doelgroepbereik op basis van de verkregen publiciteit. De meest gehanteerde werkwijze is het berekenen van de advertentiewaarde van de redactionele aandacht. Met andere woorden: wat zou voor een advertentie van eenzelfde omvang als de betreffende publicatie betaald zijn? Hierbij wordt in het algemeen uitgegaan van de basistarieven die worden gehanteerd in het Nederlandse Handboek voor de Pers, dus niet de door derden bedongen advertentietarieven.

Daarnaast is het vooral in het buitenland niet ongebruikelijk om daar overheen een pr-factor te berekenen, een vermenigvuldigingsfactor van 2 of meer. Want, zo is de redenering, de geloofwaardigheid van redactionele aandacht is veel groter dan van een advertentie, dus is de pr-waarde ook groter dan wanneer in dezelfde ruimte (in millimeters of seconden) een advertentie was geplaatst. Bij de evaluatie van een pr-traject is - al dan niet terecht - de totale advertentiewaarde vaak bepalend voor het succes van een campagne.

Kwalitatief meten
Los van de berekende advertentiewaarde worden aan een publicatie ook steeds vaker kwalitatieve waarden gehecht. Allereerst maakt u dan een analyse van de media die aan een bepaald onderwerp aandacht hebben besteed.
Sluiten die media aan bij de beoogde doelgroep van het betreffende onderwerp?
Vervolgens kan de redactionele content op diverse wijzen worden ingeschaald:

- Is de 'tone of voice' positief, negatief of neutraal?
- Gaat het hele artikel over het onderwerp of is het slechts een 'simple quote'?
- Betreft het een publicatie met beeld?
- Word verwezen naar de website van organisatie of product?
- Hoe vaak komt een bepaald trefwoord in een publicatie voor?
- In welke context?
- Welke plaats heeft de publicatie in het medium?
- Wie zijn de auteur en eventueel fotograaf en stylist?

Responsacties
Aan een publicatie wordt soms een lezersactie gekoppeld, zoals een korting of oproep om mee te doen aan een prijsvraag. De respons hierop werkt tevens als een meetinstrument. De mate van respons zegt iets over de bereidheid van mensen om mee te doen om het product of de service te winnen. En het geeft inzicht in de waardering van de consument voor een bepaalde actie. Ook zonder lezersacties kan de impact van een redactioneel artikel enorm zijn en leiden tot informatieverzoeken of spontane respons vanuit stakeholders. Dit kunnen collega's zijn die laten weten dat ze de publicatie gezien hebben tot aan consumenten die reageren, ieder op een eigen manier, op een eigen moment, om eigen redenen.

Web-pr
Pr-activiteiten vinden steeds vaker online plaats. U kunt nieuwe media als webportals inzetten, nieuwssites en e-zines, zoekmachines, virals en sociale netwerken. Ook al verschillen de media, kernwaarden als de geloofwaardigheid van een boodschap, transparantie, relevantie en nieuwswaardigheid blijven sleutelbegrippen.

Wel kent online pr doelen die afwijken van die van offline-pr. De doelen lopen uiteen van het monitoren van online-aanwezigheid van een bepaald onderwerp via het managen van online-meningen tot aan het beter vindbaar maken van bepaalde informatie. Bij het meten van online pr-doelen geldt overigens, net als voor offline pr-doelen, dat de resultaten afhankelijk zijn van de vooraf bepaalde doelgroep en doelstellingen.

Zeker richting de doelgroep jongeren is online pr een niet te onderschatten medium. Voor hen is internet vaak een belangrijker informatiemedium dan de meeste traditionele media. Verder hangt het ook af van het marktsegment hoe belangrijk online pr is. Voor de reisindustrie is het bijvoorbeeld cruciaal. Mits er een goede selectie is gemaakt van relevante sites en andere podia, kan online pr in bepaalde gevallen doelstellingen op betere wijze realiseren. Net zoals de impact van radio en televisie groot kan zijn.

Gezien het relatief jonge en tevens complexe karakter van publicaties op het internet is het nog niet mogelijk om op eenduidige wijze de advertentiewaarde te berekenen, zoals dat bij de andere mediavormen wel kan. Een eerste aanzet tot een poging om de resultaten te waarderen is gelegen in het beoordelen van de sites waarop een publicatie verschenen is. Google Rank, Technorati Authority en Alexa Rank zijn hiervoor tot op heden de meest gebezigde tools. Net als bij andere vormen van exposure is het vervolgens wel mogelijk om de kwaliteit van een publicatie te beoordelen op factoren als bijvoorbeeld lengte van het artikel, toonzetting, positie van de publicatie, gebruik van beeldmateriaal en links.

Succes... of toch niet?
Op kwantitatieve en kwalitatieve wijze beoordelen of een pr-campagne succesvol is maakt resultaten inzichtelijk op de korte termijn. Over de effecten op lange termijn zeggen de getallen onder de streep al een stuk minder. Een grote hoeveelheid free publicity op zich is geen garantie voor succes. Het kan zelfs negatieve effecten hebben, afhankelijk van de aard van de publicaties. Een gevaar dat op de loer ligt is overexposure. Dat is het geval als een hoge gerealiseerde berekende advertentiewaarde er desondanks voor zorgt dat het doel van de pr-inspanningen wordt gemist. Bijvoorbeeld wanneer de aandacht voor een product, dienst of persoon bij een groot deel van het beoogde publiek tot irritatie leidt.

Soms zijn de resultaten van pr helder te constateren, soms is het lastig om er de vinger op te leggen. Toch is het voor een vakgebied dat aantoonbare successen en resultaten wil kunnen laten zien niet meer dan logisch dat wordt gestreefd naar en gediscussieerd over de meetbaarheid van pr. Dit komt ten goede aan de professionalisering van het vak.

Bob Harms is communicatie-adviseur

Business Agenda

Curaçao

ACH 44th Annual Conference
De 44e jaarlijkse conferentie van de Association of Caribbean Historians wordt gehouden op Curacao van 13 tot 18 mei. Paneldiscussies en lezingen over uiteenlopende onderwerpen zoals religie, slavernij, emancipatie en onderwijs.
Locatie: Renaissance Curaçao Resort and Casino
Meer informatie: http://www.associationofcaribbeanhistorians.org/conferenceprogram.htm
Of mail: achsecretary@gmail.com.

Business Happy Hour
TGI Monday!
Locatie: El Ron Cocktailbar, Roodeweg 86, Otrobanda (tegenover tankstation Colon).
Datum en tijd: Elke eerste maandag van de maand van 17.00 - 20.00 uur.
Dresscode: casual.
Tel: 661-8122

Aruba

22-27 april: Inspiration Business Trip
Rondreis voor vertegenwoordigers van bedrijven, branche-organisaties en overheden uit het Koninkrijk der Nederlanden en/of de Caribische (ei)landen door Aruba, Bonaire en Curaçao.
De focus ligt op de nieuwe status van de eilanden en duurzame innovaties en investeringen. Tevens aandacht voor (sociaal)economische ontwikkeling. Gelegenheid tot netwerken, match-making en het verbreden van de horizon.
Georganiseerd door InterExpo Caribbean N.V.
Contact: InterExpo, Peter Oerlemans, email: peter@interexpo.biz

27-29 april: Health and Beauty Expo
Nadere informatie volgt.

Internationaal

Cruise Shipping Miami
Internationale beurs en conferentie voor de cruise industry, waar vraag en aanbod samenkomen voor een week vol netwerkmogelijkheden en educatie. In 2011 waren meer dan 1800 cruise line-vertegenwoordigers van 66 bedrijven aanwezig.
12-15 maart
Miami Beach, Florida, USA
Meer info: http://www.cruiseshippingevents.com/miami/

17-19 april 2012: Bouw Rai
Locatie: Amsterdam Rai
Meer informatie: http://www.buildingholland.nl/nl/nl/Pages/default.aspx

24-26 april 2012: Caribbean Hotel and T ourism Investment Conference (CHTIC)
De 16e aflevering van de conferentie. CHTIC is het enige evenement in zijn soort in de regio, niet bedoeld voor profit organizations, en alle fondsen worden geherinvesteerd in de regio en komen ten goede aan de Caribische toeristenindustrie. Er zijn mogelijkheden om te netwerken en een-op-een ontmoetingen met sleutelfiguren uit de hospitality-wereld te hebben.
Rond de 400 afgevaardigden, afkomstig uit 23 Caribische landen, de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, nemen deel aan de jaarlijkse CHTIC.
Meer informatie: www.caribbeanhotelandtourism.com

26-29 april: Expo Jamaica 2012
Beurs met authentieke Jamaicaanse producten en diensten. Demonstraties van meer dan 2000 producten en diensten uit meer dan 15 branches, waaronder agro-processing, dranken, chemie, persoonlijke verzorging, elektronica, handwork, meubilair en bouwmaterialen.
Locatie: National Arena, Kingston, Jamaica
Contactpersoon: Ashura Burrell, tel. (+876) 978-3337
email: expojamaica@jamprocorp.com
Meer informatie: www.expojamaica.com.jm

De Business Agenda verschijnt wekelijks in de Ñapa. Informatie over zakelijke evenementen, zoals symposia, lezingen, trainingen en conferenties, zowel op Aruba, Bonaire als op Curaçao, is welkom op napa@amigoe.com.

Heb jij al gelachen vandaag?
Clini Clowns

Boeken

Weten is meer dan meten

Economisering is al geruime tijd de trend. In diverse sectoren is die zakelijkheid verfrissend en nuttig. In een aantal sectoren echter, zoals de zorg, het onderwijs of organisaties waarbij creativiteit centraal staat, ondermijnt het nuttigheidsdenken kernwaarden en kan het leiden tot uitwassen, zoals recent de diploma-affaire op de Hogeschool InHolland en bij Windesheim.

Wat gaat er verloren als financiële en economische motieven de boventoon voeren? En wat zijn de alternatieven? Die actuele vragen staan centraal in 'Weten is meer dan meten'.

Spraakmakende opiniemakers geven hun mening op hun eigen vakgebied, variërend van de zorg en het onderwijs tot financiële en culturele sectoren, het ontstaan en de ontwikkeling van de alternatieven voor marktwerking en economisering. Onderscheidend door de brede en journalistieke aanpak worden verschillende sectoren op toegankelijke wijze belicht. Het resultaat is polemisch en levert een bijdrage aan de actuele discussie op dit gebied.

Met medewerking van onder anderen: Hans Achterhuis, filosoof en publicist, Frank Ankersmit, historicus, Jan Blokker, publicist, Peter Blom, directievoorzitter Triodos Bank, Arnoud Boot, hoogleraar financiële markten, Arjo Klamer, hoogleraar economie van kunst en cultuur, Jos van der Lans, cultuurpsycholoog en publicist, Grahame Lock, hoogleraar filosofie, Rob Riemen, directeur Nexus Instituut, Abram de Swaan, socioloog, Evelien Tonkens, bijzonder hoogleraar actief burgerschap en Marian Verkerk, hoogleraar zorgethiek.

Tobias Reijngoud (1970) is freelance journalist en schrijft onder meer voor Trouw en NRC Handelsblad. Hij publiceert over economie, onderwijs en ontwikkelingssamenwerking.

Titel: Weten is meer dan meten, Spraakmakende opinieleiders over de economisering van de samenleving
Auteur: Tobias Reijngoud
Uitgever: Lias
EAN: 9789088030055

Migratie

Brazilië lonkt naar topkader

De Braziliaanse regering werkt aan een migratiebeleid dat hoogopgeleide buitenlanders moet aantrekken en de toestroom van andere gelukszoekers indamt. In groeisectoren als de petroleumindustrie, de mijnbouw en de informatica komt Brazilië nu al 200.000 tot 400.000 knappe koppen tekort, en dat zullen er de volgende jaren nog veel meer worden.

Brazilië heeft een traditie om migranten om humanitaire redenen op te vangen. Maar het beleid dat nu in de steigers staat, gaat uit van harde economische wetmatigheden. Als Brazilië voorspoedig wil blijven groeien, heeft het buitenlands talent nodig. Volgens een studie van de Stichting Getulio Vargas (FGV) kijkt de Braziliaanse ICT-sector tussen nu en 2014 aan tegen een tekort van 800.000 informatica-specialisten.
De Braziliaanse hogescholen kunnen onmogelijk zoveel gediplomeerden afleveren. Ook bij de bouw van nieuwe waterkrachtcentrales, de infrastructurele werken voor het WK-voetbal van 2014 en de Olympische Spelen van 2016 en tal van andere grote projecten zijn hoogopgeleide gastarbeiders meer dan welkom.

Canadees voorbeeld
Het nieuwe migratiebeleid is nog niet officieel aangekondigd. Maar Ricardo Paes de Barros, de staatssecretaris die de uitwerking van de nieuwe maatregelen coördineert, liet aan de krant O Globo al weten dat de algemene beperkingen die sinds 1980 gelden voor buitenlanders die zich in Brazilië willen vestigen, opgeheven worden voor hoogopgeleide buitenlanders. Niet voor allemaal: "We kijken grondig na wie technologische kennis meebrengt."
Het nieuwe beleid zal op de aanpak van landen als Canada en Australië lijken, die ook ondernemers en specialisten proberen aan te trekken en andere migranten zoveel mogelijk buiten houden. Brazilië heeft vooral technici, ingenieurs en wetenschappers nodig.
Nu al hanteert de Braziliaanse overheid in veel gevallen de regel dat buitenlanders alleen een werkvergunning kunnen krijgen voor functies waarvoor geen Braziliaanse kandidaten te vinden zijn. Daarnaast worden er ook migranten om humanitaire redenen toegelaten, terwijl vluchtelingen asiel kunnen krijgen.

Europa
Brazilië wil zich met zijn nieuwe migratiebeleid in eerste instantie richten op Europa, waar de jeugdwerkloosheid recordhoogtes bereikt. De toestroom van Europese migranten nam de voorbije jaren al fors toe. Vanuit Spanje trokken het afgelopen jaar bijvoorbeeld 45 procent meer migranten naar Brazilië dan in 2010.
Brazilië was in de eerste helft van de twintigste eeuw al een belangrijk immigratieland. Veel van de Europeanen die toen naar het land trokken, waren boeren zonder enige opleiding. De migratiestroom keerde om door de naoorlogse groei in Europa en de economische moeilijkheden waarmee Brazilië te kampen kreeg.
In 2011 kende Brazilië sinds lange tijd weer een positief migratiesaldo. De Braziliaanse regering zegt dat ze vorig jaar een derde meer werkvergunningen aan buitenlanders heeft uitgereikt dan in 2010. De meeste van die werkvergunningen gingen naar Chinezen, gevolgd door VS-burgers, Portugezen, Fransen en Spanjaarden.

Volgens officiële cijfers leven er in Brazilië nu twee miljoen buitenlanders, bijna 1 procent van de bevolking. Daarnaast zou het land ook nog eens 600.000 mensen zonder papieren tellen. In andere landen in de regio leven veel meer migranten. In Argentinië heeft 14 procent van de geregistreerde bevolking een andere nationaliteit, in de VS is dat 13 procent.

Grenzen
Toch wil Brazilië de toestroom van laaggeschoolde migranten nu al aan banden leggen. "We moeten definiëren tot waar onze generositeit gaat", zegt Paes de Barros in O Globo. "Hoe kunnen wij de armoede in de wereld oplossen? Er moet een grens zijn aan de solidariteit."
Brazilië besliste bijvoorbeeld in januari dat meer dan 4000 Haïtianen die de voorbije twee jaar op de vlucht voor de honger in hun land naar Brazilië trokken, een verblijfsvergunning krijgen. Maar vanaf dit jaar reikt het land nog maximaal 100 visa per maand uit aan nieuwe migranten uit Haïti. Bovendien wordt de bewaking van de grenzen van het land verscherpt om te verhinderen dan mensensmokkelaars migranten clandestien binnenbrengen.

Toerisme

Nieuwe markt:

Verwenweken op Curaçao

Een aantal dagen waarin je volledig tot rust kunt komen, eindelijk alle tijd voor jezelf neemt, je stressvolle bestaan even helemaal achter je laat en alles tot in de puntjes verzorgd wordt, dergelijke verwenweken worden haast overal ter wereld aangeboden maar nog niet op Curaçao. Rianne Rikken (31) en Hanneke Boven (60) brengen hier binnenkort verandering in. Van 17 tot en met 27 maart organiseren zij een wellness retreat op ons eiland.

Tekst en foto's: Lisette Wellens

"We gaan mediteren, een tocht naar Westpunt maken, een salsaworkshop doen, er zijn pedicure- en manicurebehandelingen, iedereen wordt heerlijk gemasseerd en dit is nog maar een klein deel van het programma. Ik heb er enorm veel zin in!" Hanneke Boven raakt niet uitgepraat over de speciale relaxdagen die ze binnenkort samen met Rianne Rikken gaat organiseren. Voor de voormalige directiesecretaresse is de retreat een uitgelezen kans om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met het eiland. "Ik wil de schoonheid van Curaçao zoveel mogelijk aan anderen laten zien, maar wel op een manier die bij mijn achtergrond past."

Rianne geeft een massage.

En die achtergrond zit in de spirituele hoek. "Ik ben altijd geïnteresseerd geweest in het schemergebied tussen hemel en aarde en haalde steeds minder voldoening uit mijn werk." In de weekenden volgde Boven daarom cursussen reiki en universele levensenergie en de opleiding tot spiritueel begeleider. Ook haar compagnon Rikken, die inmiddels weer in Nederland woont en speciaal voor de retreat naar Curaçao komt, volgde naast haar werk als kinderverpleegkundige verschillende trainingen en opleidingen binnen het alternatieve spectrum. "Ze heeft onder meer zelfrealisatie, bio-energetica en holistisch masseren gestudeerd", vertelt Boven. "Inmiddels runt ze onder de naam 'Ritreat' haar eigen therapeutisch wellness-centrum in Milsbeek."

Echte liefde

De twee ontmoetten elkaar in 2009 op het strand van Cabana waar Hanneke door Rianne gemasseerd werd. Rikken was toen net naar Curaçao verhuisd en ook Boven woonde nog niet lang op het eiland. "We raakten met elkaar aan de praat en ondanks het leeftijdsverschil klikte het direct", vertelt Boven. "We vonden elkaar in onze liefde voor deze plek. Ik ben vier jaar geleden voor het eerst op het eiland geweest om één van mijn zoons, die hier stage liep, te bezoeken. Nog voor ik vanaf Hato helemaal over de Julianabrug heengereden was, was ik al verliefd op het eiland." Boven ging in de maanden die volgden nog drie keer terug om zeker te weten dat ze hier niet te maken had met een zogenaamde 'vakantieliefde'. Haar band met Curaçao bleek echt. "Niet veel later ben ik met mijn man naar het eiland verhuisd." Rianne Rikken ging na anderhalf jaar weer terug naar Nederland maar is Curaçao zeker niet vergeten. "Vandaar dat we deze relaxdagen ook per se hier willen organiseren. Het idee is ontstaan toen Rianne nog hier woonde en ze komt er graag voor terug naar het eiland", zegt Boven.

Niet zweverig

Hun expertise op verschillende gebieden zal duidelijk merkbaar zijn binnen het programma van de elf wellnessdagen. Rikken richt zich met yoga en verschillende massages meer op het lichaam terwijl Boven vooral bezig gaat met het ontspannen van de geest. "Ik zal bijvoorbeeld met de gasten gaan mediteren, tarotkaarten leggen en een stiltewandeling maken. Tijdens zo'n wandeling leer je om helemaal bij jezelf te blijven. Je ziet de natuur op een heel bewuste manier en merkt dat je heel anders om je heen gaat kijken."
Boven wil wel even benadrukken dat de retreat absoluut geen zweverig geheel gaat worden. "Het draait om zelfreflectie: 'hoe sta ik nu in het leven, waar ben ik tevreden mee en wat kan ik anders doen?' Binnen mijn workshops geef ik daar een bepaalde invulling aan. En als je geen zin hebt in een bepaalde activiteit hoef je er natuurlijk niet aan mee te doen."
Behalve de wellness-elementen zijn er binnen het programma ook een aantal activiteiten die draaien om Curaçao en de cultuur van het eiland. "We rijden naar Westpunt en brengen daar bijvoorbeeld een bezoek aan Shete Boka. Punda en Otrobanda gaan we ontdekken tijdens een stadstour en een bezoek aan het museum van Kura Hulanda. We gaan naar het strand en salsadansen met Sinatra Thielman."
De deelnemers verblijven in een luxe villa aan het Spaanse water en ook aan de inwendige mens is gedacht. "Carla Welvaart zal de gasten kennis laten maken met onze lokale keuken, maar er staat bijvoorbeeld ook pasta, paella en ossenhaas met champignonsaus op het menu", lacht Boven.

Initiatiefnemers Hanneke Boven en Rianne Rikken.

Speciaal tarief

Tijdens het opzetten van de retreat hadden Rikken en Boven geen doelgroep voor ogen. Hun enige criterium was een maximum van twaalf deelnemers. "Zo is er voldoende ruimte voor persoonlijke aandacht en de mogelijkheid om elkaar echt te leren kennen. Dat kleinschalige vinden we heel belangrijk."
Het maximumaantal deelnemers is inmiddels bijna bereikt. De gasten zijn voornamelijk vrouwen van heel uiteenlopende leeftijd. "We hadden van tevoren verwacht dat vooral mensen tussen de dertig en veertig enthousiast zouden zijn, maar we hebben inmiddels inschrijvingen van mensen van vijfentwintig maar ook van zestig jaar." Het overgrote deel van de gasten komt uit Nederland en blijft na de retreat nog even op Curaçao voor een paar weken vakantie. "Dat is natuurlijk prima maar we zouden het ook heel leuk vinden als er wat mensen van het eiland meedoen", vertelt Boven. "Omdat zij niet per se in de villa hoeven te blijven slapen hebben we een speciaal tarief voor hen bedacht." Ook de mannen laten het vooralsnog een beetje afweten. 'Te weinig sportactiviteiten', zo luidt het argument. Daar gaan we in de toekomst dus wat aan doen."

Want dat er na deze retreat nog andere wellness-activiteiten zullen volgen is een ding dat zeker is. Bij voldoende belangstelling zijn de dames van plan drie keer per jaar soortgelijke verwenweken te organiseren en daarnaast zijn er ook plannen voor kortdurende en weekendactiviteiten. "Je kunt dan bijvoorbeeld denken aan een zelfreflectie 5-daagse, een yoga- of wellness retreat en een massagetraining van drie dagen. "Daarna voel je je weer helemaal herboren", zegt Hanneke. "Af en toe volledig tot rust komen in een fijne omgeving is ongelofelijk belangrijk en vanaf nu is dat dus ook mogelijk op Curaçao."

Meer informatie: www.ritreat.nl

MKB

Product-Dienst Systemen

Tegenwoordig hebben veel consumentenproducten een levensduur die aanzienlijk korter is dan zo'n vijftig jaar terug. Een tv of wasmachine ging vroeger wel twintig jaar mee. Maar nu is het na vijf jaar vaak alweer tijd voor een nieuwe.

Tekst: Bertine Vermeer

Enerzijds heeft dit te maken met de moderne consument die graag het nieuwste van het nieuwste wil hebben en technologie veroudert snel. Deze behoefte om alsmaar te vernieuwen wordt beïnvloed door onze sociale omgeving. Je moet meegaan met de tijd of je hoort er niet bij. Hierdoor is het algemeen geaccepteerd dat sommige producten ook niet langer dan een paar jaar meegaan, met name als het gaat om trendgevoelige producten zoals elektronica, huisdecoratie en kleding. Producten die niet lang mee hoeven te gaan kunnen goedkoper worden geproduceerd, waardoor het ook betaalbaarder voor de consument wordt gemaakt om een product snel te vervangen. En het gaat nog verder. Van veel producten wordt de levensduur bewust verkort. Dit heet 'geplande veroudering' (planned obsolescence) en draagt bij tot grotere afnames. Geplande veroudering komt in de huidige economie op grote schaal voor. Zo hebben elektronicaproducten vaak een batterij die veel minder lang mee gaat dan de rest van het product, maar onvervangbaar is door de consument. Of de reparatieprijzen zijn zo hoog dat het voor de consument aantrekkelijker wordt om een nieuw product te kopen.
Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een 'productie-economie' of ook wel de 'wegwerpmaatschappij ' waarin we nu leven.

Een wasserette is een voorbeeld van toepassing van een Product-Dienst Systeem.

Toch is de consument de laatste tijd wel bewuster geworden van de impact van ons consumptiegedrag en is 'duurzaamheid' steeds meer onder de aandacht gekomen. Maar waar 'duurzaamheid' vroeger iets zei over de kwaliteit en levensduur van een product wordt het nu vooral geassocieerd met het energieverbruik van een product of de hernieuwbaarheid van de materialen waar een product van is gemaakt.

Wegwerpmaatschappij.

Echter, door de economische crisis waar veel landen zich momenteel in bevinden, krijgen producten steeds vaker een langer en vaak ook tweede leven, bijvoorbeeld via Marktplaats of een kringloopzaak en wordt er kritischer naar levensduur, gebruikskosten en functionaliteit gekeken.
Dit betekent alleen niet dat de kwaliteit en duurzaamheid van aangekochte producten ook automatisch omhoog is gegaan. Duurzame, kwalitatieve producten zijn immers duur en in een periode van crisis kijkt men eerder naar kortetermijnoplossingen dan naar langetermijninvesteringen.

Een bedrijfsmodel dat goed inspeelt op deze trend is het 'Product-Dienst Systeem'.

Wat is een Product-Dienst Systeem?

Het uitgangspunt van een Product-Dienst Systeem is het vervullen van een basisbehoefte van de consument. De consument betaalt voor een functie - per tijdseenheid of gebruik - in plaats van een product.
Om de winst op zo'n Product-Dienst Systeem te vergroten streeft de leverancier ernaar om de (lange termijn) kosten zoveel mogelijk te beperken, waardoor duurzaamheid en efficiëntie extra aandacht krijgen. Een goed voorbeeld is de wasserette. De consument hoeft zelf geen dure wasmachine aan te schaffen en vanuit het winstoogmerk van een onderneming kiest de ondernemer machines van hoge kwaliteit, die lang mee gaan en met minimaal energie- en waterverbruik. Zo lijkt het Product-Dienst Systeem concept een duurzame oplossing te bieden, die slim inspeelt op de behoeften van de consument.

Aanvullende dienst

Behalve door het vervangen van een product door een dienst kan een Product-Dienst Systeem ook door middel van een aanvullende dienst helpen om beter aan de wensen van de klant te voldoen en sterkere en langdurigere klantenbinding creëren.
Een aanvullende klantenbindende dienst is bijvoorbeeld een onderhoudscontract bij de aankoop van een auto of bij de aankoop van software.

Product-Dienst Systemen op Curaçao

Momenteel ziet u al verschillende Product-Dienst Systeem toepassingen op Curaçao:
wasserettes, autoverhuurbedrijven, videotheken, watersportbedrijven, verhuurders van feestbenodigdheden, copyshops en verhuur van gereedschap. Maar er liggen nog steeds kansen, met name op het gebied van aanvullende diensten. Denk bijvoorbeeld aan het bieden van interieuradvies bij de verkoop van tegels of muurverf, een aan-huis-afleverservice voor aangekochte meubelen, of een alarmservice bij de aankoop van nieuwe deursloten.

Wilt u uw bedrijfscontinuïteit verbeteren door uw klanten een vervangende, betere of aanvullende dienst aan te bieden, probeert u zich dan zoveel mogelijk in hun situatie te verplaatsen. Kijk naar de basisbehoeften van uw doelgroep. Naar welke functies is uw doelgroep op zoek en waar moeten deze aan voldoen? Welke aanvullende diensten kunnen hierbij van pas komen? Hoe kunt u uw product of dienst optimaal tot zijn recht laten komen, zich onderscheiden van de concurrentie en ervoor zorgen dat uw klant bij u terug blijft/moet komen?

In deze column, die u tevens kunt lezen op www.mkbadvies-curacao.com, legt Bertine Vermeer uit hoe het Product-Dienst Systeem concept een duurzame oplossing biedt voor zowel uw onderneming, voor uw klanten en ook met betrekking tot de impact van uw producten en/of dienstverlening op het milieu.

MKB ADVIES CURACAO

Heeft u vragen over deze column, neem dan contact op met InnovatieCentrum Curaçao, via bvermeer@icc.an of via +(599 9) 737 1360.

MKB Advies Curaçao (www.mkbadviescuracao.com) is een initiatief van het ministerie van Economische Ontwikkeling (MEO) en InnovatieCentrum Curaçao (ICC). Het is een online platform voor en door ondernemers.

Bertine Vermeer is innovatie-adviseur bij InnovatieCentrum Curaçao.

Achter de schermen van de Megapier

'Een onuitwisbare herinnering'

Van oktober tot en met april is het cruiseseizoen. Bijna iedere dag liggen er een of meerdere cruiseschepen in de Annabaai en bij de Megapier en is het in het centrum van Willemstad een drukte van belang. Duizenden toeristen worden met deze cruiseschepen naar Curaçao gebracht en dit seizoen - 2011/2012 - komen er 262 cruiseschepen en wordt het magische aantal van een half miljoen cruisetoeristen op Curaçao behaald.

Nancy Persad

Tekst: Judice Ledeboer Foto's: KenWong

Nancy Persad, Cruise Terminal Coördinator bij de CPA, de Curaçao Port Authority, is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen binnen de organisatie omtrent het aanmeren van de cruiseschepen en alles wat daarmee te maken heeft.

Het leven achter de hekken bij de Megapier is een leven waar de 'gewone' mens niet mag komen. Als je daar niets te zoeken hebt, kom je er niet binnen. Bij de ingang wordt iedereen gecontroleerd voordat men het terrein bij de Megapier op kan. Wij mogen een middagje mee en nemen een kijkje achter de schermen van het leven op de Megapier.

Persad heeft een klein kantoor op het terrein zodat ze snel ter plekke is om zaken te kunnen regelen en de Megapier en de kades van de Annabaai zijn haar 'werkvloer'. Ze is als een vis in het water in deze functie en met enthousiasme vertelt ze over haar werk, de cruiseschepen, de toeristenstands en de huidige stand van zaken.

Persad is een eilandskind. Zij studeerde communicatie management en liep onder meer stage op Curaçao bij het CTB, waar ze onderzoek deed naar de tours die op schepen worden aangeboden. Toen ze in 2004 terugkwam naar Curaçao vond ze de baan die haar op het lijf geschreven is. Ze werkt inmiddels zeven jaar bij de CPA in deze functie en ze is behoorlijk thuis in de wereld van cruisen, maar ze heeft zelf nog nooit een cruisereis gemaakt. "Dat moet er nu maar eens van komen", zegt ze. "Ik kom soms wel op de schepen en het lijkt me geweldig. Misschien dit jaar nog." Ze weet in ieder geval wat de wensen van de cruisetoeristen zijn en houdt ze scherp in de gaten zodat iedereen die zich op het terrein waar de toeristen komen, deze toeristen een gastvrij 'welkom' bereiden.

Schepen van diverse cruiselines bezoeken het eiland, onder meer Princess Cruises, Holland America Line, Celebrity, Carnival, Costa Cruises en iedere cruiseline heeft zijn eigen publiek. De Holland America Lijn is een grote klant. Het publiek is meestal wat ouder en het zijn vooral Amerikanen en Nederlanders die er aan boord zitten. Het is haar opgevallen dat er dit cruiseseizoen veel meer Nederlanders cruisen. Curaçao wordt hoe langer hoe populairder en cruiselines komen al twee tot drie jaar van tevoren met verzoeken om naar Curaçao te komen. Er zijn al verzoeken voor boekingen in 2014.

Vanaf de pier waar de cruiseschepen aanleggen is het zicht op Willemstad met op de voorgrond de gebouwen van Otrobanda en in de verte de Julianabrug een majestueus gezicht.
Als de passagiers van de schepen afkomen zien ze direct een welkomst/informatie stand waar men alle informatie kan krijgen die men wenst. Er zijn ook stands met souvenirs, kleding, 'Cuban sigars' en een bar met een zitje, maar de meeste mensen lopen in eerste instantie langs de stands, want ze trappelen van nieuwsgierigheid om kennis te maken met Curaçao en haar bevolking. Achter een hek staan touroperators die de aandacht van de toeristen proberen te krijgen. Op de cruiseschepen kan men al voor diverse tours en bezienswaardigheden boeken, maar er zijn ook mensen die een boeking ter plekke op het eiland regelen. Ze kunnen ook een auto huren en zelf op verkenning gaan op het eiland, maar de meesten lopen via het Rif Fort naar het centrum. De gehele organisatie van stands en touroperators is tegenwoordig volledig in handen van het CPA en daar houdt Persad zich mee bezig.
Ook andere bedrijven zijn rond de cruiseschepen die naar Curaçao komen betrokken en voeren allerlei werkzaamheden uit. Harbour Operations & Invoices (database) zorgt voor de registratie en ligplaats van de schepen en facturering en vanuit Fort Nassau opereert de Traffic Control. Ieder schip moet binnen een straal van 1,5 mijl van de kust, binnen het bereik van VHS, dit kan ongeveer 20 mijl zijn, bevestiging van aankomsttijd bij de Traffic Control melden, zodat de loods kan uitvaren om het schip binnen te loodsen en eenmaal aangemeerd zijn er bedrijven die het afval, aan boord al gescheiden en verwerkt en 'sludge' - dit zijn restanten uit het afvalwater - uit het schip pompen en afvoeren. Er worden ook containers met voedingsmiddelen geladen en er wordt drinkwater en brandstof getankt. Dat vraagt een hele organisatie omdat men dat wil laten plaatsvinden zonder dat de toeristen er last van hebben.

Het komt ook weleens voor dat er problemen zijn met passagiers, zoals ziekte of een sterfgeval. Dit soort zaken worden door de agent van de betreffende cruiseline geregeld en dan zorgt Persad ervoor dat deze zo goed mogelijk geholpen wordt om de problemen op te lossen. Soms moet Persad toch in actie komen ten behoeve van passagiers, zoals onlangs het 'redden' van een vogel die besmeurd met olie tijdens de zeereis op een cruiseschip was beland. Een Engels echtpaar ontfermde zich over het vleugellamme vogeltje en toen werd het vogeltje in een doos gelegd in hun hut totdat ze aan land kwamen. Persad nam de reddingsactie van de vogel verder op zich en zo kwam de vogel bij een dierenarts in Julianadorp terecht. "En zo was ik bezig met het redden van een vogel, terwijl er vier cruiseschepen in de haven lagen en ik heel veel te doen had", zegt ze lachend.

Andere problemen die zich kunnen voordoen hebben met het weer te maken en op de dag van de rondleiding op de Megapier was gepland dat het reusachtige schip de Costa Mediterranea met meer 2600 mensen aan boord, passagiers en bemanning rond één uur 's middags zou aanmeren. De wind was echter aanlandig en er was daardoor veel deining. De golven waren soms wel twee meter hoog en het was niet mogelijk om het cruiseschip vast te leggen. Dat is en blijft nog steeds mensenwerk en vanzelfsprekend staat de veiligheid voorop. De meerpaal waaraan de kabel vanuit het schip moet worden vastgezet bevindt zich ongeveer 30 meter van de kust op een 'eilandje' dat op vier palen staat. Het loodsbootje van de KTK, de Kompania di Tou Kòrsou, dat medewerkers naar de meerpaal moest brengen kon niet langszij het eilandje komen door de hoge golven die er waren. Het gigantische cruiseschip bleef dus rustig dobberen ter hoogte van de waterfabriek en op de kade werd er flink gecommuniceerd en gebrainstormd wat men kon doen om het schip toch te laten aanmeren. Zelfs de havenmeester kwam de situatie persoonlijk bekijken. Persad legde uit dat zo'n situatie met deze hoge golven slechts een paar keer per jaar voorkomt en als er plaats is in de Annabaai kan het schip daar meestal wel aanmeren. De Annabaai lag echter 'vol'. De Westerdam van de Holland America Lijn zou rond het middaguur vertrekken, maar die vertrok later, dus er was geen plek voor de Costa Mediterranea. Inmiddels was het op het terrein van de Megapier een drukte van belang. Chauffeurs van bussen en taxi's en hostessen van touroperators stonden of zaten rustig te wachten. En toen kwam er ineens een truck aanrijden die met grote snelheid naar de pier reed waar het cruiseschip inmiddels naartoe was 'gekropen'. Twee mannen trokken duikpakken aan en sprongen op het loodsbootje. Het bootje voer schommelend over de hoge golven naar het eilandje met de meerpalen waar de mannen in duikpak in het water doken. Ze zwommen naar het eilandje, klommen daar het trapje op en wachtten op de kabels van het cruiseschip. Het loodsbootje haalde de kabels op, wat ook nog gepaard ging met hoge golven bij de boeg van het schip, maar de kapitein kreeg het handig manoeuvrerend voor elkaar om zijn medewerkers hun werk te laten doen. De kabel werd naar de meerpaal op het eilandje gebracht en het schip kon worden vastgelegd. Bij dit soort incidenten worden professionele duikers ingehuurd die gewend zijn om onder alle weersomstandigheden op en onder water hun werk te doen. In dit geval waren het duikers van Curaçao Industrial Diving NV.
Toen het schip eenmaal vastlag ging de deur van het cruiseschip open, de loopplank werd uitgelegd en als een stroom lava stroomde het schip leeg, allemaal passagiers, oud en jong, met hoedjes en petjes, ouders met kinderwagens, ouderen in rolstoelen, iedereen in vrolijke tropische kleding. De stroom mensen hield niet op. Pas na een uur werd het stil. Iedereen had zijn weg gevonden en na een paar uur zouden ze weer terugkomen naar het cruiseschip dat gepland stond om om zes uur in de namiddag te vertrekken, maar door de vertraging bij het aanmeren werd het vertrek uitgesteld naar zeven uur.

Persad liep nog even langs de standhouders en gaf hen de nieuwe vertrektijd door. De ervaring heeft geleerd dat veel toeristen nog even bij de stands rondwandelen en daar hun laatste souvenirs kopen. De meeste standhouders hebben daar al sinds de opening van de Megapier hun stand. Een positieve ontwikkeling is dat er hoogstwaarschijnlijk een tweede Megapier komt naast de huidige. "We zitten nu aan tafel met de architect. De schepen worden hoe langer hoe groter en er is veel vraag om naar Curaçao te komen. Het grootste schip dat we kunnen hebben op dit moment is de Queen Mary 2. De Oasis of the Seas kan hier bijvoorbeeld niet aanmeren. Ook het gebied naast de Megapier moet uitgebreid worden. We hebben te weinig parkeerplaatsen." Persad is positief gestemd over de ontwikkelingen. "Na 9/11 zagen we een daling van het aantal cruiseschepen, maar dit seizoen zijn er meer schepen dan ooit." In oktober 2012 is Curaçao gastheer voor de jaarlijkse conferentie van de FCCA (Florida-Caribbean Cruise Association) en worden er rond de 800 man en vrouw verwacht en dan kan het eiland nog meer laten zien wat het te bieden heeft voor de cruisetoerist.

Het is even stil op de Megapier, maar tegen het einde van de middag komen de toeristen weer terug en worden ze ontvangen met live Curaçaose muziek, want het eiland moet een onuitwisbare herinnering achterlaten en met muziek in de oren verlaten de toeristen het weer.

Bezoekers van ons eiland zoeken activiteiten uit.

Vertegenwoordigers van touroperators proberen toeristen hun tours te verkopen.

Bezoekers op weg naar de stad.